

Inya Economic Journal

FOUNDED 2017

Volume 2

June 2019

No.1

ARTICLES

SANN LINN AUNG

The Nexus Between Foreign Trade and Economic Growth
in Myanmar (1988 – 2016)

1

WILLIAM FORD

A Critical Evaluation of Myanmar's Social Protection Strategy

23

YI YI WIN

Relationship Between Crude Oil Export and Economic Growth
In Selected AEC Countries (Bangladesh, Philippines, Indonesia,
Malaysia and Thailand) Using the Panel Bayesian VAR Model

41

စာတမ်းခေါင်းစဉ်များ

သူရိန်လွင်၊ နှင်းဝတ်ရည်

မြန်မာနိုင်ငံ၏လုပ်သားရွှေ့ပြောင်းမှု အကြောင်းအရင်းများ

62

စည်သူကျော်

ဆင်းရဲခြင်းအကြောင်းတရားများနှင့်တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု အထောက်အကူပြု
ချေးငွေအကြောင်း လေ့လာခြင်း (ဘူတာစုကျေးရွာ မြစ်မ်းရောင်စီမံကိန်းအားလေ့လာမှု)

103

အောင်ကျော်ကျော်၊ ပြေငြိမ်းကျော်

မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးစီမံခန့်ခွဲမှုများနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ

125

IEJ 2(1) 1-144 (2019)

Inya Economic Journal

Board of Editors

Si Thu Kyaw

Thurein Lwin

Assistant Editors

Sann Linn Aung

Ye Min Aung

Advisory Unit

Prof. Than Aung Yin

Prof. Su Su Myat

Volume 2, Number 1 (June 2019)

© 2019 Inya Economics. All rights reserved.

Statement on dissemination of data: The IEJ strongly urges authors to make their data available for public use, and the Inya Economics website can be used for this purpose. This availability is important for replication and extension of research findings. We also recognize that good incentives for generating and assembling data entail and interval of private use and that sometimes this private use extends beyond that first application of the data in an initial article. However, in the longer run, the creator of a data set is also benefited by wide dissemination use, and citation of the data that have been generated.

ပထမအကြိမ် ဇွန်လ၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်။

အုပ်ရေ ၃၀၀

ထုတ်ဝေသူ ဦးစည်သူကျော်

သရက်တော/တောင်ရပ်ကွက်၊ ကမ်းနားလမ်း၊

အမှတ်(၃၉၉၊ ၇လွှာ)၊ ကြည့်မြင်တိုင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ထုတ်ဝေခြင်းလုပ်ငန်း အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်
အမှတ်-၀၂၃၄၇။

ပုံနှိပ်သူ ဦးအေးဝင်း

ပုံနှိပ်တိုက် အေးကမ္ဘာပုံနှိပ်တိုက်၊

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း အင်းလျားဘောဂဗေဒ

တန်ဖိုး ၅၀၀၀ ကျပ်

Inya Economic Journal

Inya Economic Journal/ Vol.2/ No.1/ ရန်ကုန်။

အေးကမ္ဘာပုံနှိပ်တိုက်၊ ၂၀၁၉။

၁၄၄ စာ၊ ၇×၁၀ စင်တီ။

(၁) Inya Economic Journal/ Vol.2/ No.1

Inya Economic Journal

ARTICLES

SANN LINN AUNG

The Nexus Between Foreign Trade and Economic Growth in Myanmar 1
(1988 – 2016)

WILLIAM FORD

A Critical Evaluation of Myanmar’s Social Protection Strategy 23

YI YI WIN

Relationship Between Crude Oil Export and Economic Growth in Selected 41
AEC Countries (Bangladesh, Philippines, Indonesia, Malaysia and Thailand)
Using the Panel Bayesian VAR Model

စာတမ်းခေါင်းစဉ်များ

သူရိန်လွင်၊ နှင်းဝတ်ရည်

မြန်မာနိုင်ငံ၏လုပ်သားရွှေ့ပြောင်းမှု အကြောင်းအရင်းများ 62

စည်သူကျော်

ဆင်းရဲခြင်းအကြောင်းတရားများနှင့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု အထောက်အကူပြု 103
ချေးငွေအကြောင်း လေ့လာခြင်း (ဘူတာစုကျေးရွာ မြစိမ်းရောင်စီမံကိန်းအားလေ့လာမှု)

အောင်ကျော်ကျော်၊ ပြေငြိမ်းကျော်

မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးစီမံခန့်ခွဲမှုများနှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ 125

Inya Economic Journal

FOUNDED 2017

VOLUME 2

Board of Editors

Si Thu Kyaw   Thurein Lwin

Assistant Editors

Sann Linn Aung   Ye Min Aung

This page left intentionally blank

Inya Economic Journal

FOUNDED 2017

Volume 2

June 2019

No.1

The Nexus Between Foreign Trade and Economic Growth in Myanmar (1988 – 2016)

Sann Linn Aung¹

Abstract

This paper attempts to reveal the nexus between the foreign trade and economic growth in Myanmar during 1988-2016. In the study, empirical analysis is applied which indicate to use Augmented Dickey-Fuller (ADF) unit root test, the cointegration test and Vector Error Correction Model (VECM). The cointegration test confirms that there exists a long run relationship between the GDP, export and import and the VECM estimation examines that in the long run, export has significant effect on GDP with the positive while import has a negative effect on the GDP. However, both export and import do not significantly associate with GDP in the short run.

Keywords: Export, Import, GDP, Cointegration

---

¹ Tutor, Department of Applied Economics, Yangon University of Economics, email: sannlinnaung05@gmail.com

© The Author(s) 2019. Published by Inya Economics. All rights reserved. For Permissions, please email: inyaeconomicjournal@gmail.com.

Inya Economic Journal (2019) 1, 1-22.

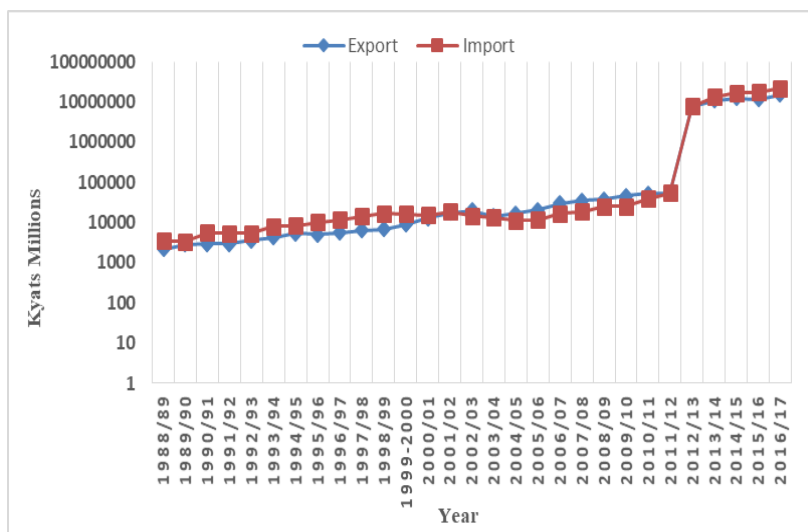

1. Introduction

Foreign trade has been one of the vital activities to boost the economic growth withal every country adopted any economic system. It means that the sector of foreign trade is extensively involving in economic system of countries. So, the nexus between export, import and economic growth has attracted the attention from both researchers and policymakers in developed and developing countries since the early twenty-first century.

Myanmar is one of the developing country including in the least developed countries in the world. In 1988, Myanmar's politics was called the transitional period and economic system was transformed from centrally planned economy to market-oriented system under State Law and Order Restoration Council (SLORC). Economic reforms were performed to recovery the recession in different sector of economy during the socialist period. All efforts are made to encourage the active participation of private sectors in foreign trade and give full support in every angle. After adopted open-economy policy since 1988, integration into the world economy made Myanmar's trade flow has expanded yearly.

Figure (1) Volume of Export and Import

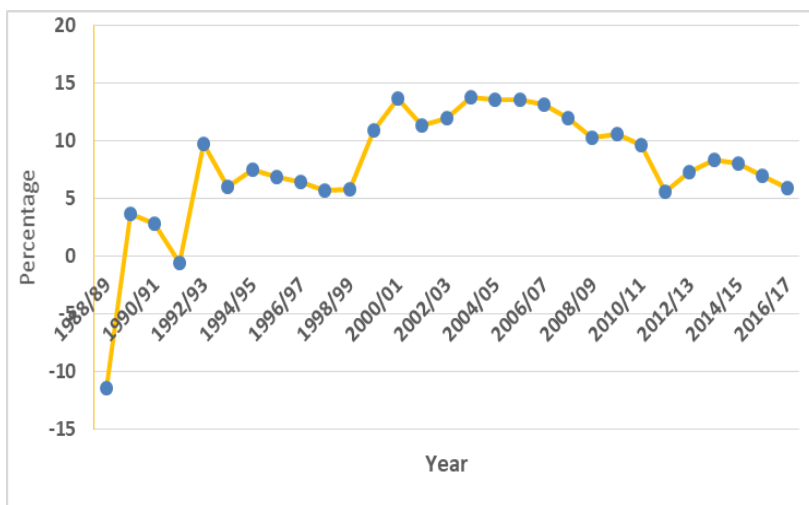
Source: Statistical Yearbook, Myanmar (Various Issues)

In Myanmar, trade deficit has been over the period between 1988 and 2001 under State Peace and Development Council (SPDC) regimes due to adoption of import first, export later principle and the imports of construction raw materials. Soon, trade surplus occurred in trade balance between 2002 and 2011. The reasons were the imposition of import restriction policy, the abolishment of import first, export later rule, adoption of export promotion policy and cultivation and encouragement of being able to export new items which are termed as systematic management of foreign trade system (Nyo, 2000). The result pointed that exports were larger than imports and trade balance signed the surplus and favorable. These trade surpluses driven to economic growth.

In 2011, the emergence of newly elected government also performed economic reforms in trade sector, a number of

trade and investment related laws have been revised and amended or replaced. To adopt the managed floating exchange rate system was dramatically increased trade volume in 2012 but, it was the increase in term of monetary value (Thein, 2004). However, import values were much more than export values which happened trade deficits in 2012/13. The deficits last five fiscal years from 2012/13 to 2016/17. This was the results of liberalization on import restricted regulations which were imposed under SPDC regimes without enough institutionalization (Naing, 2014). The liberalization tended to positive benefit of being able to purchase by the consumers as much as they demanded. On the other hand, the absence of clear and enable policy promoting exports made the condition of trade balance to the downward trend. So, the regulations were no encouragement for economic growth.

Figure (2) Growth Rate of GDP

Source: Statistical Yearbook, Myanmar (Various Issues)

This is the government’s official measure of how much output our economy produces. If the increase of national income

in another words, the increase of Gross Domestic Products is the same with the increase in exports, it means the ascending of production of the country. It can also extend to how much increases in the imports. Measuring GDP with imports, it cannot be directly related. It must be described the increase in imports as the result of the increasing in the efficiency of exports. It had better be considered the efficiency of the exports (Maung, 2017).

Myanmar's trade statistics indicated that in 2016/17, export value was 15023161.2 kyats in millions while import value was 21634352.7 kyats in millions and the trade deficit tremendously reached about 6611191.5 kyats in millions. It could be concerned with the trade policies. To deplete that by applying appropriate policies on trade in order to achieve economic growth, can improve economic conditions. Thus, this study aims to explore the relationship between foreign trade and economic growth may support to policymakers to determine the sources of growth and with regard to international trade, adopt appropriate policies.

2. Literature Review

The nexus between foreign trade and economic growth have been explored by many economists from the various point of views. Most of studies are applied by using various econometric methods seek to find out the association between foreign trade indices such as import, export and trade openness and economic growth through one of them focus on the relationship between the growth rate of foreign trade and economic growth. A variety of studies presents the different results about the relationship among them.

The effects of international trade on economic growth focused on the empirical comparison between Portugal and

Netherlands in the period 1970-2010. This analysis was applied ADF test and Phillips-Perron test for unit root and Johansen test for cointegration between the variables include export, import and GDP which are converted to the natural logarithm. Also Vector Error Correction Model was approached. The results provided that the variables in both countries are found the stationary at the first differences and then Johansen cointegration test was confirmed that there was a long run relationship between all the variables. The results provided the strong empirical support for Portugal, both exports and imports play a significant role with the positive effects but for the Netherlands, only exports showed a positive effect on GDP in their economic growth (Antunes, 2012).

The relationship between foreign trade and GDP growth of East China by using the collected 28-year statistical data from 1981 to 2008, this study included the modern testing methods like unit roots, time series cointegration analysis and error correction model for researching the causalities between the total export and total import and GDP growth. The result showed that there exit long term or short term causality between foreign trade and GDP and, total export has a positive relationship with GDP growth was the reason of GDP growth. But there was not exit long term stationary causality between total import and growth of GDP. Finally, this paper provided that development of the foreign trade greatly benefits the economic development in East China (Li, Chen, & San, 2010).

The study of the relationship between foreign trade and economic growth in Turkey used two main methodological approaches. Firstly, econometric analysis based on Vector Autoregressive (VAR) model and Vector Error Correction Model (VECM) by using the annual time series data from 1987

to 2007. This results showed that there is no significant relationship between exports and imports and export was not significantly impacts on economic growth while import was the determinants of economic growth in Turkey. Second, analysis with descriptive statistics during the period 1980-2009 found that the composition changes in foreign trade impacts on the economic growth in Turkey (Kahya, 2011).

The analysis as the impact of trade on economic growth in the Czech and Slovak Republic, ADF test for the unit root and Johansen cointegration test are applied. Also Granger causality test and Vector Error Correction Model was approached. All the variables are integrated the progress of order (1) and then become stationary and according to Johansen test, there has cointegration, that means the long term relationship among the variables exist in both countries. This empirical finding also indicated the important role of export in the economic growth in both countries (Fitzova, H. & Zidek, L., 2015).

The relationship between exports, imports and economic growth in Panama during the period 1980-2015 in which the data are applied by secondary data. In this paper, results were that all data are stationary at first different and there is no cointegration among the variables. In line with VAR model estimation, exports and imports do not have a significant probability. He concluded that exports and imports do not effect on economic growth and it seem as the slightly share of trade sector in economic growth in Panama (Bakari & Mabrouki, 2017).

3. Data and Methodology

3.1) Data

This study focuses the nexus between foreign trade and economic growth is used the annual time series 1988 to 2016 in

Myanmar. It is 29 observations. The data of foreign trade and economic growth in the paper apply the absolute values in Kyats millions. All data set are secondary data and are taken from Central Statistical Organization (CSO), Ministry of Commerce and World Bank Group.

3.2) Methodology

The following theoretical model construct to find out the causal relationship among export, import and economic growth which can be specified as a simple model:

$$GDP = f(\text{export}, \text{import}) \text{ --- (1)}$$

Where, GDP is the gross domestic product, export is the value of export and import is the value of imports.

According to this equation (1), GDP is the function of export and import. GDP is also affected by consumption (C), Investment (I), government purchase (G) and export (X) and import (M) based on the expenditure approach. But here, it is needed to analysis mainly about the nexus between exports, imports and GDP. Therefor the above mentioned three factor such as consumption (C), investment (I) and government purchase (G) are eliminated in this model. Besides, some of empirical paper used another variables such as foreign direct investment (FDI) and trade openness which also support the powerful findings in the study of the relationship between foreign trade and economic growth. Also it is eliminated because the data are limit. Then, this function can be turn into a log-linear econometric format that:

$$\log(gdp) = \beta_0 + \beta_1 \log(\text{export}) + \beta_2 \log(\text{import}) + \mu \text{ --- (2)}$$

Where, β_0 = the constant term (intercept parameter)

β_1 = the coefficient of exports (slope parameter)

β_2 = the coefficient of imports (slope parameter)

μ = the error terms

In the empirical literature for time series analysis, according to the data stationary which level data are being stationary, it has to choose the fitted model to analysis about the concept of our study. If the variables are all integrated into first different and become stationary, author will test the cointegration between the variables by using Johansen cointegration test for more than one endogenous in this study. Before doing this step, it must choose the lag selection. It is importance to specify proper lag length in estimating cointegrated system. If the cointegration relations are presented between the variables studied, Vector Error Correction Model (VECM) will be applied and the estimation will be based on the VECM result. If there are no cointegration among the variables, the Unrestricted Vector Autoregressive Model (Unrestricted VAR) will be applied.

3.2.1 ADF Unit Root Test

Testing for a unit root has become mostly common in time series econometrics. Cause, it allows to know the data will be stationary or non-stationary and the results from unit root testing make to be able to choose of the fitted model from the chosen time series data. To examine this test, author used the test such as the Augmented Dickey-Fuller test for the unit root. ADF test is the extension of Dickey-Fuller (DF) test which early and pioneering work on testing for a unit root in time series was done by Dickey and Fuller (1976, 1979). The following are the hypotheses in unit root test (Pesaran, 2015).

Null hypothesis	There is unit root and time series are non-stationary.
-----------------	--

Alternative hypothesis There is no unit root and time series are stationary.

3.2.2 Johansen Cointegration Test

A necessary step in empirically meaningful relationship among the variables is to find the cointegration within the variables. If variables do not have cointegration, they would not stay in fixed long-term relations to each other. A non-stationary time series in which the number of co-integration vectors are determined by Johansen (1991) process base on Vector Autoregressive (VAR) with restrictions imposed. Johansen (1991,1995) defined the two different test statistics for co-integration in his approach base on maximum likelihood method which are the Trace Test and Maximum Eigenvalue Test (Pesaran, 2015).

Null hypothesis There is no cointegration among variables.
Alternative hypothesis: There is cointegration among variables.

3.2.4 Vector Error Correction Model

VECM is the appropriate model of the strategy where the variables are integrated in first difference level but have to exit cointegration. The variables are cointegrated then the error correction term has to be included in the VAR model. The model becomes a vector error correction model which can be seen as a restricted VAR. This type of representation separates the long-term convergence from short-run adjustment dynamics. Because the long run equilibrium deviation is gradually corrected through short-run adjustments. The long-run relationship between variables can be analyzed through looking at the co-integration equations. Moreover, short-run relationship can be observed based on changes of the values in VECM estimation which gives long-run structural relations plus information on adjustment

(Binh, 2013). The following VECM equation is expressed with the logarithms of GDP, Export and Import.

$$\begin{aligned} \Delta \log(gdp)_t = & \beta_0 + \sum_{j=1}^{k-1} \beta_j \Delta \log(gdp)_{t-j} \\ & + \sum_{i=1}^{k-1} \gamma_i \Delta \log(export)_{t-i} \\ & + \sum_{n=1}^{k-1} \delta_n \Delta \log(import)_{t-n} + \alpha(ECT)_{t-1} \\ & + \mu_t \text{-----} \quad (3) \end{aligned}$$

Where, β_0 = the constant term

$\beta_j, \gamma_i, \delta_n$ = the short run dynamic coefficients

α = the speed of adjustment parameter

$k - 1$ = the optimal lag length reduced by lag one

$(ECT)_{t-1}$ = the lag value of error correction term which is residuals obtained from the long run co-integrating relationship.

4. Empirical Results

4.1) Test for Unit Root

Table (1) shows the result of unit root with ADF test in the level and the first difference. In line with ADF test, the optimal lag length is done by selecting the lag with the Schwartz Bayesian Information Criterion (SBIC). All the variables in the level appeared to be non-stationary where all the t-statistic value is less than the critical value at 1% significant level. Besides, p-value is also higher than the 5% significant level (0.05). So, all the variables are still under the conditions of non-stationary series. But these all variables are integrated in order (1), namely

in the first difference and then become stationary series because the t-statistic value is greater than the critical value at 1% significant level in first different and also p-value is under 5% significant level (0.05). It is concluded that all variables in this study, export, import and GDP are stationary at the first difference.

Table (1) Results of Unit Root Test: ADF

Variable s	Level		First different		Critical value (1%)
	t- statisti c	Probability *	t- statisti c	Probability *	
Log (GDP)	0.4154	0.8933	5.2490	0.0002	3.6998
Log (Export)	0.2727	0.9724	5.0834	0.0003	3.6998
Log (Import)	0.4166	0.9801	4.5887	0.0012	3.6998

*MacKinnon-Haug-Michelis (1999) p-values. Source: Calculation

The process of cointegration is continued where the time series are being stationary in first difference but the series was purely non-stationary at the level, I (0). In order to test the Johansen's process, an appropriate number of time lag is required. To do that, the VAR lag order selection criteria method was applied. As its result in table (2), it can be used lag one or lag five. Author used only five lags for the model suggested by Akaike's Information Criterion (AIC) because of using lag one cannot be kept to continue the analysis of the paper.

Table (2) Results of VAR Lag Order Criteria

Lag	Log L	LR	FPE	AIC	SC	HQ
0	-105.633	NA	1.715	9.053	9.200	9.092
1	-42.790	104.7395*	0.0194*	4.566	5.1548*	4.7220*
2	-38.286	6.380	0.030	4.941	5.971	5.214
3	-28.915	10.933	0.032	4.910	6.382	5.300
4	-15.990	11.849	0.029	4.582	6.497	5.090
5	-4.389	7.734	0.036	4.3657*	6.722	4.991

Source: Calculation * indicates lag order selected by the criterion

4.2) Test for Cointegration

Then, it is performed the Johansen cointegration test for the variables, GDP, export and import with the four lags ($k - 1 = 4$) which is one lag less than VAR model. Because, the order of corresponding VECM is always one lag less than the VAR model.

Table (3) Results of Cointegration: Johansen Test

Unrestricted Cointegration Rank Test (Trace)				
Hypothesized No. of CE(s)	Eigen value	Trace Statistic	Critical value (5%)	Probability**
<i>None</i> *	0.725545	42.62103	29.79707	00.0010
At most 1	0.305021	11.58967	15.49471	0.1777
At most 2	0.112219	2.856718	3.841466	0.0910
Unrestricted Cointegration Rank Test (Maximum Eigenvalue)				
Hypothesized No. of CE(s)	Eigen value	Max-Eigen Statistic	Critical value (5%)	Probability**
<i>None</i> *	0.725545	31.03136	21.13162	0.0015
At most 1	0.305021	8.732591	14.26460	0.3091
At most 2	0.112219	2.856718	3.841466	0.0910

Trace test and Max-eigenvalue test indicate 1 cointegrating eqn(s) at the 0.05 level * denotes rejection of the hypothesis at the 0.05 level

**MacKinnon-Haug-Michelis (1999) p-values

Source: Calculation

From the above table, trace test and max-eigenvalue test are statistically significant to reject the null hypothesis at 5% significant level. The reason is that the value of trace statistic and max-eigenvalue statistic are greater than 5% critical value and their p-values is also under 5% significant level at the number of CE(s) in none. Therefore, there is only one long run cointegration relationship between GDP and its determinants.

4.3) VECM estimation

After determining the variables have cointegration, the VECM is able to run for model estimation.

Table (4) Long run result of VECM

Normalized cointegrating coefficients			
Log (GDP)	log(export)	log(import)	Constant
1	-3.899936	2.632571	-1.295864
	(0.05792)	(0.09769)	
	[-67.3311]	[26.9470]	

Note: Standard errors in ( ) & t-statistics in [ ]

Source: Calculation

It can be analyzed the long run equilibrium from the above table (4). Accordingly, the equation can be express as:

$$\log(gdp) = 1.29 + 3.89 \log(export) - 2.63 \log(import) + \mu \text{ --- (4)}$$

(0.05)
(0.09)
[67.33]
[26.94]

Note: Standard errors in ( ) & t-statistics in [ ]

It can be seen that the dependent variable, GDP and the independent variables, export and import are significantly

correlated. This equation represents that if 1% increase in export would lead to 3.89% increase in GDP and, if 1% increase in import is associate with 2.63% decrease in GDP in the long run. Therefore, GDP elasticity with respect to export is more than the GDP elasticity with respect to import.

Table (5) Short run result of VECM

Dependent Var: Independent Var:	D (log (GDP))
Constant	0.303558 (0.32639) [0.93005]
D(log(GDP)(-1))	-0.192726 (0.3505) [-0.54986]
D(log(export)(-1))	0.738019 (1.1345) [0.65052]
D(log(import)(-1))	-0.722564 (1.03145) [-0.70053]
CE	-0.037288 (0.22121) [-0.16857]

Note: Standard errors in ( ) & t-statistics in [ ]

Results are summarized by taking only the case of GDP as dependent variable from original results.

Source: Calculation

Table (4) presents the short run result computed VECM estimation with the error correction. According to this table, short run equation can be formulated as:

$$\Delta \log(gdp)_t = 0.3 - 0.19\Delta \log(gdp)_{t-1} - 0.74\Delta \log(export)_{t-1} - 0.72\Delta \log(import)_{t-1} - 0.037(ECT)_{t-1} + \mu_t \quad (5)$$

(0.32)
(0.35)
(1.13)
[0.55]
[0.65]

(1.03)
(0.22)
[0.7]
[0.17]

Note: Standard errors in ( ) & t-statistics in [ ]

In line with equation (5), it can be concluded that the dependent variable, current GDP does not depend on its and export and import in the previous period. Because all the t-statistic value of these independent variables is not statistically significant. Therefore, GDP cannot be affected by export and import in the short run. The coefficient of error correction term is the negative sign of 0.03 which is the speed of adjustment return to equilibrium in long run from the disequilibrium caused of exogenous shock in short run. However, this error correction term in this model indicates statistically insignificant and displays the weak exogeneity. To summarize, the GDP level cannot adjust error.

Table (6) VECM Estimation for short run effect between GDP and Export, Import

Wald Test:			
Test Statistic	Value	df	Probability
F-statistic	0.101055	(8, 10)	0.9983
Chi-square	0.808442	8	0.9992
Null Hypothesis: C(6)=C(7)=C(8)=C(9)=0 C(10)=C(11)=C(12)=C(13)=0			

Null Hypothesis: There is no short run causalities from export and import to GDP.

Source: Calculation

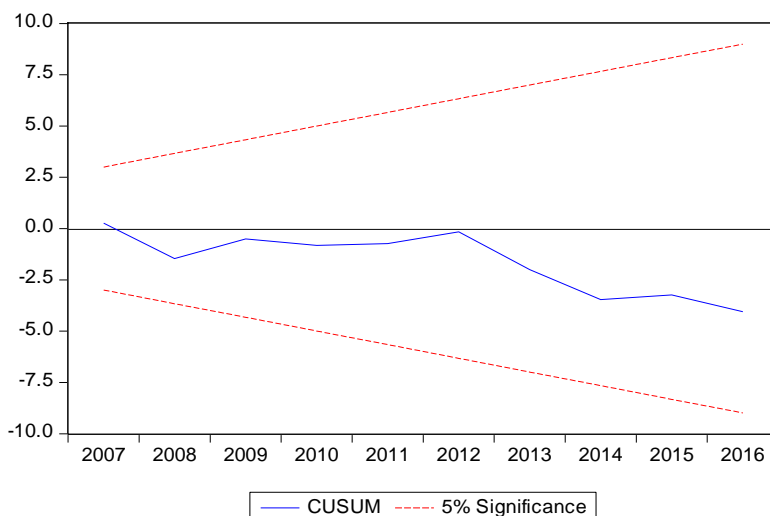
In the short run VECM results, according to the Wald test, there is no evidence for the short run causalities from export to GDP and import to GDP. Because p-value for the Chi-square is statistically more than 5% significant level.

Table (7) Residuals Diagnostic test

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:			
F-statistic	0.35771	Prob. F(4,6)	0.8305
Obs*R-squared	4.62137	Prob. Chi-Square(4)	0.3284

Source: Calculation

Figure (3) CUSUM test

Residuals diagnostic test is focused with Breusch-Godfrey Serial Correlation LM test, table (7). This test shows that the null hypothesis of no serial autocorrelation in residuals

cannot be rejected. Therefore, there is no autocorrelation and serial correlation in residuals of VECM results. To confirm the stability of this estimated model is the CUSUM test. It shows that a blue trend line locates within the red boundary in figure (3). Accordingly, it can be concluded that the estimate VECM is dynamically stable.

5. Conclusion and Suggestions

This study examines the nexus between foreign trade and economic growth in Myanmar over 1988 - 2016. The finding is; there exit a long run relationship among export, import and GDP. According to the VECM estimated equation, export has positive affect to GDP that 1% increase in export would lead to 3.89% increase in GDP while the import has negative effect on GDP that 1% increase in import is associate with 2.63% decrease in GDP in the long run. But both export and import do not have significant relationship with GDP in the short run.

Thus, the study suggests that export expansion promotes the economic growth which also pointed out by Dr. Hla Myint, Burmese classical economist who postulated that the outward looking policy or export-promotion strategy are suitable for the developing countries. Therefore, export promotion policy should be implemented in the country because the export expansion positively associates with GDP. Besides, import have negative impact on GDP in the long run that the country should promote production to insurance domestic needs.

References

- Antunes, A. J. (2012). *The Effects of International Trade on Economic Growth: An empirical comparison between Portugal and the Netherlands*. Lisbon University Institute.
- Bakari, S., & Mabrouki, M. (2017). Impact of Exports and Imports on Economic Growth: new evidence from Panama. *JOURNAL OF SMART ECONOMIC GROWTH, Volume 2, Number 1*.
- Baltagi, B. H. (2008). *ECONOMETRICS* (Fourth Edition ed.). Springer-Verlag Berlin Heidelberg.
- Binh, P. T. (2013). *TOPICS IN TIME SERIES ECONOMETRICS*. Ho Chi Min .
- Book, C. (2008). *Introductory Econometrics for Finance* (Second Edition ed.). New York: Cambridge University Press.
- Findlay, R. (1984). Growth and Development in Trade Models. In R. W. Jones, & P. B. Kenen, *Handbook of International Economics (I)*. ELSVIER SCIENCE B.V.
- Fitzova, H. & Zidek, L. (2015). Impact of Trade on Economic Growth in the Czech and Slovak Republics. *Economics and Sociology, 8(2)*, 36-50.
- Gujarati, D. (2003). *Baisc Econometrics* (Fourth Edition ed.). New York: McGraw-Hill.
- Gwaindepi, C., Musara, M., & Dhoru, N. L. (2014). Relationship between International Trade and Economic Growth: A Cointegration Analysis for Zinbabwe. *Mediterranean Journal of Social Science, 621-627*.
- Hill, R., Griffiths, W. E., & Lim, G. C. (2011). *Principles of Econometrics*. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc.
- Hlaing, T. M. (2014). *A Study on Trade Reforms in Myanmar (1948-2010)*. Yangon: Yangon University of Economics: Unpublished.

- Kahya, M. (2011). *An analysis of the relationship between foreign trade and economic growth in Turkey over the period 1980-2009*. School of Economics and Management LUND UNIVERSITY.
- Kedede, E. (2002). *Trade Liberalism, Openness and Economic Growth in Less-Developed Countries*. Middlesex University Business School.
- Keesing, & Donald, B. (1979). Trade Policy for Developing Countries. *World Bank Working Paper*, No.353.
- Krugman, P. R., & Maurice, O. (2002). *International Economics: Theory and Policy* (Sixth Edition ed.). Addison Wesley.
- Li, Y., Chen, Z., & San, C. (2010). Research on the Relationship between Foreign Trade and the GDP Growth of East China—Empirical Analysis Based on Causality. *Scientific Research*, 118-124.
- Maung, H. (2017). *International Trade and Economic Development*. Yangon.
- Meo, M. S. (2018). *Meo School of Research*. Retrieved from sacedmeo.blogspot.com.
- Naing, Z. Z. (2014). *Trade Policy Reform in Myanmar*. Yangon: Yangon University of Economics: Unpublished.
- Nwe, S. N. (2016). The Boder Trade on Economic Growth in Myanmar. *Towards The Smart Economy. 5th International Conference on Asian Economic Development*, p. 497. Chiang Mai: Chiang Mai School of Economics.
- Nyo, T. (2000). *A Situation of the Expansion of Myanmar's Export from 1980-81 to 1996-97*. Yangon: Naing Tun Hlaing, Ministry of Education.
- Pesaran, M. H. (2015). *Time Series and Panel Data Econometircs* (First Edition ed.). United Kingdom: Oxford University Press.

- Saaed, A. A., & Hussain, M. A. (2015). Impact of Exports and Imports on Economic Growth: Evidence from Tunisia. *Journal of Emerging Trends in Economics and Management Sciences*.
- Salvatore, D. (2014). *International Economics: Trade and Finance* (Eighth Edition ed.). Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Sen, S. (2010). *International Trade Theory and Policy: A Review of Literature*. Levy Economics Institute of Bard College.
- Than, M. (1992). *Myanmar's External Trade*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Thein, M. (2004). *Economic Development of Myanmar*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Wooldridge, J. M. (2009). *Introductory Econometrics: A Modern Approach* (Fifth Edition ed.). USA: South-Western, Cengage Learning.
- WTO. (2014). *Trade Policy Review (Myanmar)*. World Trade Organization.

This page left intentionally blank

A Critical Evaluation of Myanmar's Social Protection Strategy

William Ford¹

Abstract

This paper provides a critical analysis of Myanmar National Social Protection Strategic Plan (NSPS), which was developed in December 2014 and is the country's first policy document outlining a social protection plan. The NSPS is built upon a set of out-of-work cash transfer programs and a guaranteed public employment program, in addition to smaller in-kind and conditional cash transfer benefits. These programs will provide an important income floor for the deep poor and, if analysis of similar programs elsewhere is any indication, will have minimal dis-employment effect. The NSPS could benefit from improved targeting, which will come as the government's administrative capacity improves. Overall, the NSPS is an important positive step toward poverty reduction and a critical investment in the future of Myanmar.

Introduction

Myanmar is building a social protection program from the ground up. This process is being undertaken in a country

---

¹ William Ford is a development practitioner focused on governance and social protection in Southeast Asia with 6 years of experience, including three years in Southeast Asia (Myanmar, Vietnam and Malaysia), and three years in Washington DC. He is currently the Burma Program officer at the US Institute of Peace and has held positions with The Asia Foundation and Freedom House. He completed a master's degree at the Goldman School for Public Policy at the University of California, Berkeley.

with no history of providing social protection, and by the first democratically elected government in six decades, which has limited administrative capacity and scant financial resources. Myanmar is classified by the UN as a “least developed country”. It experiences frequent environmental, health, conflict-related, or macro-economic shocks and was recently rated by the Asia Development Bank as the country most negatively affected by climate change among all Asian countries.ⁱ The importance of providing protection for the most vulnerable in Myanmar society, a basic level of financial security, and opportunities for human capital development, therefore, cannot be overstated.

The economic conditions in Myanmar have improved markedly since the country emerged from 60 years of military dictatorship in 2011. Since then, the economy has grown by an average of 7.3% annually and the poverty headcount has dropped from 48% in 2005 to 32% in 2015, according to the latest estimates by the World Bank.ⁱⁱ Myanmar has experienced these gains despite minimal public investment in social protection. International aid has been the primary source of public goods provision during this period. And while gains have been made, poverty remains endemic:

60% of children who start school drop out before the end of middle school

29% of children under 5 are moderately or severely stunted and 19% are moderately or severely underweightⁱⁱⁱ

33% of household report limiting the quality of their diet because of inadequate financial resources

17% of individuals have taken time off work in the past 30 days because of an injury or health issue

Just **33%** of households have access to electricity through the public grid

50% of households are regularly affected by weather, income, or health shocks^{iv}

Poverty rates vary significantly between geographic and demographic groups. Of the 15.8 million poor in Myanmar, 87% reside in rural areas. Children are more likely to live in a poverty than any other age group.^v Residents of Chin State experience significantly higher rates of poverty than all other states. Myanmar has no gender-disaggregated poverty statistics. Informal sector employment, where 77% of men are employed and 90% of women, is often used as a proxy for the poverty disparity between men and women in Myanmar since the informal sector is characterized by lower wages and less job security.

In 2014, the Myanmar government partnered with the International Labor Organization, UNDP, and other development organizations to address these challenges through an integrated social protection program. They released the “Myanmar National Social Protection Strategic Plan” (NSPS) in December 2014, which is the country’s first policy document outlining a social protection plan. The plan includes objectives, programs, cost estimates and a timeline for deployment. The following is a critical evaluation of the NSPS, focusing on its poverty estimation strategy, objectives, and programs.

Status Quo

While this is the first comprehensive social protection plan ever created in Myanmar, the government already deploys a cadre of programs that it calls social protection programs. Article 32 of the 2008 Constitution of the Republic of Myanmar

proclaims that “The Union shall...care for mothers and children, orphans, fallen defense services personnel’s children, the aged, and the disable”.^{vi} Under this provision, the Ministry for Social Welfare has established a handful of programs that are under-resourced and reach only a small fraction of the population. Government expenditure on social protection amounted to less than 0.5% of GDP in 2015, which is the lowest among Southeast Asian nations. The existing programs are implemented by a total of 180 social workers nation-wide, each of whom is responsible for about 300,000 citizens. No physical infrastructure exists in Myanmar to support these programs. The current programs include a voucher system for pre and post-natal care that reached just 1,346 beneficiaries in 2014; a school stipend program that provides 1,000k (<\$1) per year per student in just 11,000 schools nationwide; elderly shelters that house 2,282 individuals nationwide; and other programs of similar scale. Roughly 3% of the population and 0.1% of the most vulnerable and poorest receive any benefits.^{vii}

2014 National Social Protection Strategy Plan

Poverty & Inequality Measures

The NSPS defines general poverty as “a state where individuals or households do not have enough resources or abilities to meet their needs”.^{viii} The report uses two different poverty measures that were calculated by the UNDP in 2011: a food poverty line and a general poverty line.^{ix} Both poverty lines use consumption expenditure as the measure of well-being. The food poverty line is defined as the minimum expenditure required to meet a household’s caloric requirements. The NSPS does not go into detail about this caloric threshold or whether the income is adjusted for cost of living or is consistent nationwide. Using these definitions, the poverty rate is slightly lower than the abovementioned World Bank estimates. According to these

measures, about 26% of the population falls below this general poverty threshold and 5% fall below the food poverty threshold, which is 73% of general poverty. Defining poverty based on consumption expenditure, rather than income, is a reasonable measurement method for several reasons. It is easier to measure in the absence of a functional tax system and in a country like Myanmar with high levels of corruption and a large informal sector. This measure is more stable than income and a closer measure of permanent income. It also has drawbacks, though, including difficulty collecting reliable individual-level information on consumption. It also may vary across communities and households according to consumption preferences and differential ability to smooth consumption through external support.

According to the World Bank, Myanmar exhibits relatively modest levels of income and wealth inequality as a large portion of its population falls below or just above the poverty line. The ratio of the 50th decile to the 10th decile, for example, resembles that of Scandinavian countries.^x Like many of its neighboring countries, though, Myanmar has extreme outliers - individuals who control large amounts of wealth. Current income statistics are unreliable in part because of the sizable informal sector and prevalence of corruption and elite capture in the lucrative extractives industry, making it difficult to calculate an income inequality measure. The NSPS evaluates inequality based on the difference in consumption between the richest and poorest deciles. It aims to reduce that difference by 6%.

Analytical Criteria & Goals

The introduction to the NSPS outlines its analytical criteria, some of which are overlapping or contradictory, and goals, which are tied to specific empirical benchmarks. The

criteria are: (1) complementarity with other government programs, (2) impact, (3) equity and coverage, (4) sustainability, (5) holistic approach, (6) addresses an individual's life-cycle, (7) people-centered, (8) evidence-based, (9) gender-sensitive, and (10) flexible and adaptive. Many criteria are redundant. The impact criterion, for example, encompasses sustainability, holistic, life-cycle, flexible and adaptive, and evidence-based, all of which are ways of describing an effective or impactful program. It is also difficult to differentiate between a holistic program and one that addresses an individual's full life-cycle. Other criteria are potentially contradictory. A program that complements existing government programs may not necessarily be the most impactful, for example. The criteria also do not lend themselves to measurement. How, for example, would an evaluator determine if a program is people-centered? Furthermore, without a description of how each criterion is weighted, it is difficult to deploy this set of analytical criteria.

A better approach would be to build a set of non-redundant nor contradictory criteria around the base concepts of (1) *effectiveness*, which considers a program's sustainability, and its ability to protect against extreme poverty, reduce vulnerability, and promote individual capability; (2) *efficiency*, which considers program costs, complementarity with other programs, targeting, and effects on labor supply and demand and prices; (3) *equity*, which considers distributional effects across key demographic groups, and potential for social polarization, stigma or 'othering' of recipients; (4) *administrative feasibility*, including an evaluation of the potential for elite capture or leakage; and (5) *political feasibility*, which considers the difficulty to roll back social protection programs once they are established.

Programs

The 2014 NSPS proposes eight “flagship” programs:

1. To promote physical and cognitive development during the first 1,000 days of life, the government will establish a **maternal and child well-being cash transfer program**. The program will be a universal transfer of 15,000ks (\$11.10) per month to eligible mothers and it will be conditional upon mothers participating in antenatal and postnatal health assessments. (0.32% of GDP)
2. To support the well-being and social inclusion of those with disabilities, the government will provide a universal **cash allowance of 30,000ks (\$22.20) per month to those individuals who have been certified to be disabled**. (0.24% of GDP)
3. To encourage school attendance, reduce child labor, and promote childhood development, all **children over the age of 3 years old will receive a cash allowance** of 8,000ks (\$5,92). The allowance will be universal and unconditional. (0.98% of GDP)
4. To promote the physical development of children, encourage school attendance, and facilitate learning, the government will implement a **school feeding program** under which every school child will receive one cooked meal per day. Program roll-out will begin with the neediest schools and gradually scale up to complete national coverage of all public schools throughout the school year. (0.64% of GDP)
5. To smooth employment during the lean season, after natural disasters, or after macroeconomic shocks, the government will offer a **guaranteed public**

employment program. The program will offer a daily wage of 3,000ks (\$2.22) for up to 60 days of work, which will be paired with active labor market program such as vocational training. (1.7% of GDP)

6. To address endemic poverty among the elderly, all **individuals over the age of 65 will receive a cash allowance** of 25,000ks (\$18.50) per month. This is a universal and unconditional benefit. (1.39% of GDP)
7. To promote social inclusion of the elderly, each village in Myanmar will **establish an Older Person Self-Help Group** that offers programs to improve the lives of the elderly.

Messaging & Political Feasibility: The NSPS is built upon the premise that social protection is a right. I would encourage the government to reframe social protection, not only as a right, but also as an investment. Recent research on the effect of India's guaranteed employment program, MGNREGA, and Brazil's conditional cash transfer program, Bolsa Familia, for example, found that these programs generate sizable return on investment. Increasing Bolsa Familia by 1% of GDP leads to a 2.4% increase in household consumption.^{xi} A 2012 study of MGNREGA revealed that each rupee spent on the program yielded between 3.1 and 3.6 rupees of economic activity.^{xii} A more recent study of MGNREGA found that the \$100 million program generated \$800 million in value.^{xiii} Another set of studies found that cash transfers reduced stunting, which the World Bank estimates can lower GDP by 2-3% annually, by 9% in Zambia, 10% in Mexico and 7% in Bangladesh.^{xiv} In short, these programs are much more than altruism. They are high-yield investments. Not only do they provide essential protection and consumption smoothing in the event of a shock, they help to preserve aggregate demand

during economic downturn, which can facilitate long-term sustainable development.

Targeting: None of the NSPS programs are means tested - meaning they cover all individuals nationwide who meet the eligibility criterion regardless of income level. This comes with costs and benefits. Targeting can be a complex and administratively burdensome endeavor. When it is done poorly, resources could flow to those who don't need them and away from those who do. To highlight the difficulty in targeting, recent behavioral economics revealed that traditional targeting mechanisms, which ignore factors such as bandwidth poverty, can result in misallocation of resources.^{xv} At the same time, allocating a benefit universally can be costly and can undermine the equity objective of providing resources to those who really need them. Given the complexity of accurate targeting, low administrative ability, and widespread poverty in Myanmar, choosing to allocate resources universally is a reasonable approach in the near-term. As administration becomes more sophisticated, the government may consider targeting programs to the neediest. Approaches to targeting could include traditional means-tested eligibility criterion such that only those below a specific income or consumption level receive certain benefits. Alternatively, the government could use a community-based targeting scheme whereby local communities receive block grants and choose how to allocate them. Many low-income countries use proxy-means tests to determine who should receive assistance. For example, some places determine eligibility based on whether an individual lives in a house with a thatched or tin roof. Each approach offers a trade-off between precision, equity, and administrative cost.

The current set of programs addresses poverty across the lifecycle without targeting any age group. The prevalence of poverty across age groups justifies such an approach, but resources could be better allocated to target extreme poverty among children. The largest programs in the NSPS are the pension program (1.39% of GDP) and guaranteed employment program (1.7% of GDP). Re-allocating resources from the public employment program, which primarily benefits the working-age able-bodied poor, to the cash transfer program for pregnant mothers and children (0.32% of GDP) could yield a greater long-term impact and be a more equitable distribution of resources.

Notably, the highly discriminatory 1982 Citizenship Law in Myanmar creates three tiers of citizens in Myanmar. For the NSPS to achieve its universality and equity objectives, it must provide universal coverage across all three citizenship classifications without discrimination or favoritism.

Complementarity: Three NSPS programs are conditional transfers (Programs #1, #2, and #4), whereas the others are unconditional. One conditional program requires that mothers receive health assessments before receiving the benefit and two other require that children attend school to receive the benefit. These conditions could be counter-productive if health facilities and schools do not provide worthwhile services for beneficiaries or the opportunity cost of traveling to school or the clinic are too high. If, for example, a school offers limited learning opportunity and is far from a student's home, the student could make a rational calculus to forego schooling and the corresponding benefits, and choose to work. It is incumbent on the government, therefore, to ensure that these programs are paired with investment in the health and education sectors.

Without doing so, the poorest individuals who face the highest opportunity cost of attending school or clinic, may be missed by the program.

Distortion vs. Protection: While the NSPS programs offer limited cash benefits (see table 1 below for an illustrative benefit schedule), the programs provide important protection against deep poverty. The heavy emphasis on out-of-work cash transfer programs raises concerns about potential disemployment effect. Given that the programs are not means tested and are never phased out, there is no substitution effect that would reduce employment on the intensive margin. The unconditional cash transfers may yield an income effect that reduces employment on the intensive and extensive margin. Interestingly, though, the economic literature has found little disemployment effect in practice. Studies in Iran^{xvi}, Brazil^{xvii}, the United States^{xviii}, and South Africa^{xix}, among many others^{xx} show little to no disemployment effect across a variety of cash transfer program designs. In fact, some studies reveal an *increase* in labor market participation because of general equilibrium effects. This vast body of literature suggests that cash transfers provide an income supplement that enables households to overcome constraints to their productivity. Transfers could help facilitate migration to more productive employment or purchase of productive assets. In short, there is little evidence to suggest that the cash transfer programs included in the NSPS would have a disemployment effect. They will provide protection, especially for the deep poor, and could feasibly increase labor market participation if well-designed (i.e. encourages investment in productive assets).

The guaranteed employment program offers jobs that can smooth income when the poor experience a shock. It will also help the development of much-needed public assets such as

roads and irrigation. The program raises concerns, though, about effects on prices and on employment in the private sector. Recent research from the MGNREGS guaranteed employment program in India reveals no changes in prices, but an increase in workers' reservation wage. Despite the increased reservation wage, though, people worked more, especially in the private sector. It showed a 12.4% increase in household income that was primarily driven by non-MNREGS income and an increase in days worked in the private sector that the researchers estimate could have been driven by public asset creation.^{xxi} This program is the only element of the NSPS that is targeted (self-targeted, in this case), which could make it more efficient. It also addresses labor market frictions. It may facilitate labor migration and, in rural communities where a single firm has market power, constitutes an alternative employer to address monopsony power. Reducing monopsony power could increase wages and explain the increase in private sector income. In summary, it is unlikely that this program will distort prices. It may lead workers to move away from low-paying employment, but research in India revealed that it has a net positive effect on the private sector in part because of the creation of public assets.

In-Work vs. Out-of-Work

Most of the programs in the NSPS provide out-of-work cash welfare benefits. This approach ensures a basic income floor for all, which could have a disemployment effect. Myanmar might consider introducing an in-work benefits program for manufacturing workers in the formal sector that is akin to the Earned Income Tax Credit to address poverty among the working poor and to encourage work. Although the minimum wage was raised by 33% in 2018, Myanmar still has the lowest minimum wage of any country in Southeast Asia. An in-work benefit for manufacturing workers would enable working adults

to better adapt to the increasing cost of living in Myanmar who face persistently low wages. It would also increase income by more than the subsidy amount by encouraging more work and increasing income from work. This could have the ancillary benefit of reducing the need for families to enter their children into the workforce to make ends meet. Pulling children from the labor market could also raise wages. An in-work benefit would amount to a wage subsidy for firms. Subsidizing wages could encourage industrial foreign domestic investment, which would catalyze technology transfer and infrastructure development, increase tax revenue, and provide other macroeconomic benefits. An in-work benefit program could also encourage workers to move from the informal sector to the formal sector. Nonetheless, it would do little to address extreme poverty, especially in the informal sector and rural areas, and would need to be accompanied with other programs that target that population. The subsidy could be phased out over time once the cost of the wage subsidy outweighs the benefit of FDI.

Conclusion

The guiding questions in evaluating the NSPS is how it measures against the “iron triangle of welfare”.

(1) *Does it increase the living standards of the poor?* The program will increase the living standards of the poor, especially the extreme poor. Although the program transfers a small amount of cash to the poor, it provides an important income floor that could help address the scourge extreme poverty.

(2) *Does it encourage work?* The program appears to be well-designed to avoid discouraging work. The NSPS relies heavily on cash transfers, which have little to no dis-

employment effect. The guaranteed employment program will likely increase employment in the program during the lean season and aftermath of negative shocks as well as in the private sector. The program may have a beneficial dis-employment effect on children and the elderly.

(3) Is the program cost-effective? This is where the NSPS underperforms. Given low administrative ability and widespread poverty, deploying programs that are not means tested is a reasonable approach, but it will result in resources being allocated to higher-income individuals who don't need them. As administrative capacity improves, particularly if income inequality grows, the government may choose to use better targeting to reduce social protection resources from being wasted on high earners.

The NSPS is a positive step toward reducing extreme poverty and vulnerability in Myanmar. As administration becomes more sophisticated and new data is collected, the program can be refined to better target those in need and reformed to adapt to macroeconomic dynamics.

Table 1: Illustrative Benefits Schedule

Household Composition	Maternal/ Child CT (15k/month)	Disability (30k/month)	Child CT (8k/month)	Elderly Stipend (25k/month)	GPE 3k/day (max 180k)	MAX Annual Benefit
1 Working Age	-	-	-	-	180,000	180,000
2 working age + 1 child	-	-	96,000	-	360,000	456,000
1 working age + 1 child + 1 elderly	-	-	96,000	300,000	180,000	576,000
2 working age + 1 child + 1 elderly	-	-	96,000	300,000	360,000	756,000
1 working age + 1 child + 1 disabled adult	-	360,000	96,000	-	180,000	636,000
1 working age + 1 child + 1 disabled adult + 1 elderly	-	360,000	96,000	300,000	180,000	936,000
1 working age + 1 child + 1 disabled adult + 1 pregnant adult + 1 elderly	180,000	360,000	96,000	300,000	180,000	1,116,000

2017 Per Capital GDP: \$1,275
Exchange Rate (May 2, 2018): 1,351kyat = \$1

Reference

- ⁱ Asia Development Bank. “Asian Development Outlook 2017, Update: Sustaining Development Through Public-Private Partnership”. 2017. Manila, Philippines.
- ⁱⁱ World Bank. “An Analysis of Poverty in Myanmar, Part 02: Poverty Profile”. World Bank Group & Ministry of Planning and Finance of the Government of Myanmar. December 2017.
- ⁱⁱⁱ Ministry of Health and Sport and ICF International. “Myanmar Demographic and Health Survey 2015-16: Key Indicators Report”. 2016.
- ^{iv} World Bank. “An Analysis of Poverty in Myanmar, Part 02: Poverty Profile”. World Bank Group & Ministry of Planning and Finance of the Government of Myanmar. December 2017.
- ^v *ibid.*
- ^{vi} 2008 Constitution of the Union of the Republic of Myanmar
- ^{vii} statistics from: Koehler, Gabriele and Rabi, Amjad. “Upgrading Social Protection in Myanmar: A Discussion Piece”. UNICEF and UNRISD. September 2014.
- ^{viii} *Myanmar National Social Protection Strategic Plan*. The Republic of the Union of Myanmar. December 2014.
- ^{ix} United Nations Development Program. “Integrated Household Living Conditions Survey in Myanmar (2009-2010): Poverty Profile”. Prepared by the IHLCA Project Technical Unit. Yangon, Myanmar. June 2011.
- ^x World Bank. “An Analysis of Poverty in Myanmar, Part 02: Poverty Profile”. World Bank Group & Ministry of Planning and Finance of the Government of Myanmar. December 2017.
- ^{xi} Bonnet, Florence and Christian Viegelahn. "Social protection, living standards and economic development: Overview of trends and assessment of policies". *World of Work Report, 2014*. Vol 2014, Issue 1. December 23, 2014.

-
- xii Ministry of Rural Development, Government of India. “MGNREGA Sameeksha: An anthology of research studies on the Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act: 2005, 2006-2012”. New Delhi. 2012.
- xiii Muraldhara, Karthik, Paul Niehaus, and Sandip Sukhtankar. “General Equilibrium Effects of (Improving) Public Employment Programs: Experimental Evidence from India”. Working Paper. January 30, 2018.
- xiv World Bank. “The World Bank and Nutrition: Overview”. November 9, 2017.
- xv Mullainathan, Sendhil and Eldar Shafir. Scarcity: The New Science of Having Less and How it Defines Our Lives. Picador Publishing. November 4, 2014.
- xvi Salehi-Isfahani, Djavad and Mohammad Mostafavi-Dehzoeei. “Cash transfers and labor supply: evidence from a large-scale program in Iran”. *Journal of Economic Literature*. October 2017.
- xvii Ribas, Rafael and Fabio Veras Soares. “Is the effect of conditional transfers on labor supply negligible everywhere?” *Journal of Economic Literature*. March 2011.
- xviii Jones, Damon and Ioana Marinescu. “The Labor Market Impacts of Universal and Permanent Cash Transfers: Evidence from the Alaska Permanent Fund”. NBER Working Paper No. 24312. February 2018.
- xix Ardington, Cally, Anne Case and Victoria Hosegood. “Labor Supply Responses to Large Social Transfers: Longitudinal Evidence from South Africa”. NBER Working Paper No. 13442. September 2007.
- xx Bastagli, et al. “Cash transfers: what does the evidence say? A rigorous review of programme impact and of the role of design and implementation features”. *Overseas Development Institute*. July 2016.
- xxi Muraldhara, Karthik, Paul Niehaus, and Sandip Sukhtankar. “General Equilibrium Effects of (Improving) Public Employment Programs: Experimental Evidence from India”. Working Paper. January 30, 2018.

This page left intentionally blank

Relationship between Crude Oil Export and Economic Growth in Selected AEC countries (Bangladesh, Philippines, Indonesia, Malaysia and Thailand) Using the Panel Bayesian VAR model

YI YI WIN¹

Abstract

This paper examined the economic impact of crude oil exportation on selected ASEAN countries (Bangladesh, Philippines, Indonesia Malaysia and Thailand) from 2008 – 2017. The objective of the study is to look at the impact of oil exportation on the economic growth in these selected countries. Secondary data were collected based on the model used in the research work and unit root test was conducted on the data to test their stationary, after which Panel Bayesian Vector Autoregressive (PBVAR) model was adopted to examine the relationship between them and impulse response was also employed for the analysis. The result obtained from the empirical analysis shows that the higher performance of the export and oil rents are the major influencing factors for the economic growth of the selected AEC countries.

Keywords: Crude oil export, selected AEC countries, Panel Bayesian VAR

Introduction

The role of exports in economic growth is not a new research topic in the field of international trade and economic growth, but it remains important to economists and policymakers in formulating a proper growth policy. The effect

---

¹ Lecturer, Department of Economics, Yangon University of Economics
© The Author(s) 2019. Published by Inya Economics. All rights reserved.
For Permissions, please email: inyaeconomicjournal@gmail.com.
Inya Economic Journal (2019) 1, 41-61.

of economics of scale, industrialization, and import of capital goods and intermediate will be increased by exports. Ultimately, exports will also increase foreign exchange earnings and create more employment opportunities in the domestic market. This paper seeks to investigate the relationship between crude oil export and economic growth and its impact on oil export countries. Business and financial economists pay significant attention to the impact of oil and other energy prices on economic activity, but the mainstream theory of economic growth pays little or no attention to the role of natural resources in promoting or enabling economic growth. Owing to its strategic nature, oil is an important commodity, affecting world economies. The empirical analysis starts by analyzing the panel, analytic properties of the data which is followed by examining the nature of causality among variables. Positive oil price shock tends to affect the economies of oil importing countries differently than oil exporting countries. Increasing Crude oil price might be considered bad for oil importing countries, but good news for oil exporting countries. The reverse might be expected for oil price decrease. The causal relationship between energy consumption and economic growth has been widely studied. The direction of causality is highly relevant to policy makers. Oil is an input in the production process, since it is used in other economic activities. Many countries deficiency energy resources and generally depend on imports of crude oil, natural gas, and coal for their industrial and residential energy needs, transportation, and electricity generation. In these cases, there is a positive relationship between energy consumption and economic growth.

The purpose of this research is to explore the effect of crude oil export on the economic growth in selected AEC countries over a period of 10 years (2008- 2017). Methodology adopted in this research is Panel Bayesian Vector Autoregressive Model. Variables are selected upon the criteria and guidelines of theories, previous empirical evidences and availability of the data. Even though there still have many

factors that affects economic growth, the author could not include all of them because of data limitations and methodology constraints.

Literature Review

Meaning of crude oil

Crude oil is a naturally occurring, unrefined petroleum product composed of hydrocarbon deposits and other organic materials. A type of fossil fuel, crude oil can be refined to produce usable products such as gasoline, diesel and various forms of petrochemicals. It is a nonrenewable resource, which means that it can't be replaced naturally at the rate we consume it and is therefore a limited resource.

Many theorists such as **Idowu (2005)** argued extensively on the relationship between oil exports and economic growth in Nigeria using Johansen's multivariate Co-integration technique. After his test analysis, he concluded that there is a stationary relationship between oil exports and economic growth. He also said that there is a feedback causality between Oil export and GDP. **Akanni (2007)** used the PC-Give 10 (ordinary least square regression) to evaluate if oil exporting countries grows as their earnings on oil rents increases. After his test analyses with OLS, the result turned out to be positive and significant, that means there is a positive relationship between Oil rents and economic growth. Akanni concluded in his analysis that Oil rents in most oil developing countries in Africa do not promote economic growth. **Hadi, etal (2009)** made an investigation using Cobb-Douglas production function to check if the income generated from Iran's Oil export has an impact on their economy. The result stated that Iran's economy adjusts quickly to shocks and their level of technology is progressing. Therefore, oil exports to Iran contributed to their real income through real capital accumulation. Also **Mohammed and Amirahi (2010)** made an

investigation using Error correction model of ARDL to check if factors like world oil demand and supply, oil price and production capacities enhances export growth in Iran. From their result, the observation made was that there is an inverse relationship between consumption of oil products and revenues from oil export. **Khaled, etal (2010)** conducted a Causality test using Co-integration method to test if export sector in Libya enhances economic growth in Libya. From the result obtained, it shows that exports, price relatives and income are statistically co-integrated. Therefore, Khaled concluded that both value of export and economic growth are related to each other. According to **Odularu (2010)**, he made an empirical investigation on the impact of crude oil production on Nigeria economic growth with the use of ordinary least squares and Cobb-Douglas production functions. His result showed that the production of crude oil in Nigeria contributed well to economic growth but has not made any significant improvement on the level of economic development. **Khadijat, Afolabi (2011)** carried out an empirical research on the impact of crude oil export on Nigeria economy using the Ordinary least square method (OLS) as his econometric technique to test its significance. From his result, it shows that some of the explanatory variables (labor, domestic consumption, crude oil export and total production) are statistically significant while capital is statistically insignificant. Khadijat concluded in his research that there is apparently a significant relationship between oil export and economic growth in Nigeria. **Samadi (2011)** also used VEC Granger Causality and Wald Test to test the hypothesis which stated that there is a relationship between exports and economic growth in Algeria. After the test analysis, the result reveals that the explanatory variables are non-stationary and therefore there is a causal relationship between economic growth and exports.

Table 1: Summary of the Empirical Studies Discussed and their Findings

Year	Authors	Research	Methodology	Findings
2005	Idown	Relationship between oil exports and economic growth in Nigeria	Johansen Multivariate co-integration technique	Stationary relationship between export and GDP
2007	Akanni	Does Oil Exporting Countries grows as their earnings on oil rents increases	Ordinary least square (OLS)	There is a positive relationship between oil rent and economic growth in oil exporting countries
2009	Hadi, etal	Impact of Oil export in Iran economy.	Cobb-douglas production function	Oil exports contribute to real income through capital accumulation
2010	Mohammed and Amirahi	Does factors like world oil demand and supply,oil price and production capacities enhance export growth in Iran	Error correction Model	There is an inverse relationship between consumption of oil products and revenues from oil export
2010	Odularu	Impact of crude oil production	Ordinary Least square and Cobb-	Crude oil production contributed

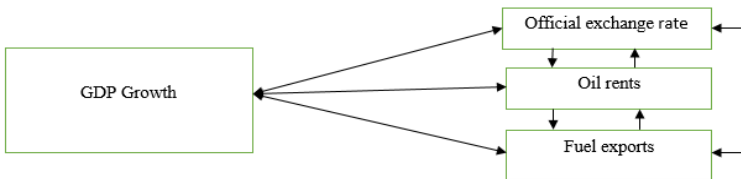
		on Nigeria economic growth	douglas production function	to Nigeria economic growth but had no significant improvement on economic development
2011	Samad	Relationship between exports and economic growth in Algeria	VEC Granger Causality and Wald test	There is causal relationship between exports and economic growth

The research framework and methodology

The conceptual framework of the research

In this study, the author examined the relationships between economic growth and crude oil export of the selected AEC countries (Bangladesh, Philippines, Indonesia, Malaysia and Thailand) by applying PBVAR to estimate the relationship of variables and this study relies on previous researches and empirical studies.

Figure 1: Conceptual Framework of PBVAR model

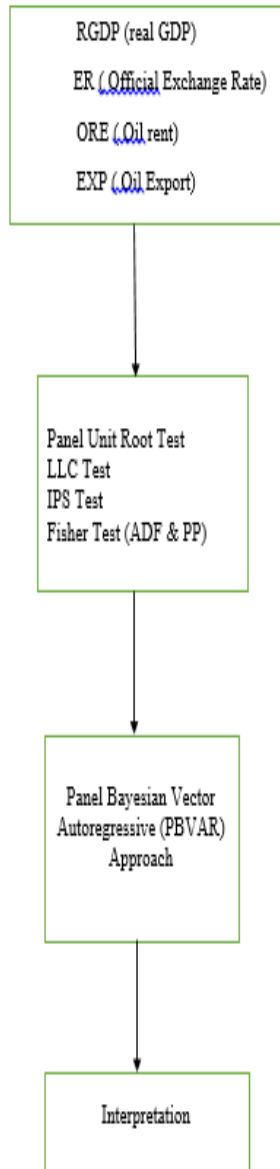
Source: Author's Illustrations

The author studied the determinants of economic growth in the selected AEC countries based on the other research papers, empirical research and theories. Many other variables may also affect the economic growth of AEC countries, but the author collected the data with the aim to achieve the objective of this study. For this reason, the author looks into the relationship between economic growth and crude oil export using Panel Bayesian VAR approach. The conceptual framework for this study is shown as in Figure 1.

In this study, the author selected the variables that are available and suited to the model and methodology. In reality, there have many variables that effect on the economic growth in these AEC countries and many ways to take the research. Apart from, many studies have been developed related to this area with different country groups. However, the author would like to analyze the determinants of economic growth in these countries and interrelationships between them by using Panel Bayesian Vector Autoregressive (PBVAR) model.

The author collected the secondary data for the study period of 2008-2017 which has 50 observations. Moreover, the author tested the collected data with panel unit root tests which are Levin-Lin-Chu (LLC 2002), I'm-Peasaran (2003) and Maddala (1999) and ADF & PP test. Based on the test results of panel unit root tests, the author tried to test with different panel data analysis. The research process is as shown in Figure 2.

Endogenous variables

Source: Author's Illustrations

Variables Used in the Model and Sources of Data

In this study, the author tests and estimates these data by applying Bayesian VAR (Karlsson, 2012) estimators for panel level. The data or information initially collects in a large format from the World Bank and IMF in the form of spreadsheets of numerical data which are summarized, and analyzed before test results and conclusions. The observed variables used and their sources for this research are as discussed in the below Table 2. The author collected those data of selected AEC countries for the period of 2008-2017 from World Bank, IMF.

Table 2. Variables, Definitions, Proxies and Data Sources

Variables Notation		Proxy/Determinants	Definition	Units	Data Sources
RGDP	X (Y)	Economic Growth	As a % of real GDP	%	World Bank
ER		Official exchange rate (LCU per US\$, period average)	Official exchange rate refers to the exchange rate determined by national authorities or to the rate determined in the legally sanctioned exchange market	as an annual average based on monthly averages (local currency units relative to the U.S. dollar).	International Monetary Fund
ORE		Oil rents	the difference between the value of	%	World Bank

			crude oil production at regional prices and total costs of production.		
EXP		Fuel exports	As a % of merchandise exports	%	World Bank

Source: Authors' Illustration

Empirical results and Findings

Result of Panel Unit Root Test

The standard unit root test, LLC, IPS, ADF& PP test was applied to determine the degree of stationary of the variables used in the model. Table 3 shows the calculated results of the panel data.

Table 3: Results of panel unit root test

Variable	Level	LLC		IPS			Probability	Stationary`
		Statistics	Probability	Statistics	Probability	Probability		
Grwth RGD P	I (0)	t	-3.67018**	0.0001	W-stat	-1.78306***	0.0373	Stationary`
Grwth ER	I (0)	t	-7.95249**	0.0000	W-stat	-3.52643***	0.0002	Stationary`
Grwth ORE	I (0)	t	-5.83801**	0.0000	W-stat	-2.81478***	0.000073	Stationary`
Grwth EXP	I (0)	t	-3.20398**	0.0007	W-stat	-2.00653***	0.0224	Stationary`

Source: Author's Calculation

Note: *, ** and *** represent significance level at 10%, 5% and 1% respectively

Table 3: Results of panel unit root test (Continued)

Variable	Level	ADF			PP			
		Statistics	Probability		Statistics	Probability		
GRGDPR	I(0)	Chi-square	20.1310**	0.0280	Chi-square	19.6450*	0.0328	Stationary [^]
GRWHER	I(0)	Chi-square	-34.2616***	0.0002	Chi-square	62.1698**	0.0000	Stationary [^]
GRWORE	I(0)	Chi-square	27.9006***	0.0019	Chi-square	28.8171**	0.0013	Stationary [^]
GRWEXP	I(0)	Chi-square	9.58930***	0.0014	Chi-square	12.3527**	0.0054	Stationary [^]

Source: Author's Calculation by Stata 14

Note: *, ** and *** represent significance level at 10%, 5% and 1% respectively

Table 3 shows the results of four Panel Unit Root Tests performed on the first tests to check the stationary status, and this is the prerequisite of to apply Bayesian VAR model. The panel unit root tests used in this research are Levin, Lin and Chu (1992), IPS, ADF and PP Fisher Type tests to examine the individual variables with all possible ways by applying Stata software. As a result, these tests are used to make sure variables are not stationary at I (1) and I (2). All variables are stationary at the level I (0) by conducting growth form.

The Panel Bayesian Vector Autoregressive model is based on the assumptions of all variables are stationary at the level I (0). None of the variables in this model are acceptable if the order of integration for stationary is I (1) and also I (2) and above. Therefore, it is essential for the data to be stationary at I (0) in order to fit with the criteria, set for panel Bayesian Vector Autoregressive model.

The results of estimation of PBVAR-model

This study is to examine the relationship between real GDP (RGDP), ER (Official exchange rate, ORE (oil rents) and EXP (oil export) of the selected AEC countries by PBVAR-Model. The Bayesian statistics approach is a very efficient method to estimate the panel vector autoregressive model. This approach can also reduce uncertain parameters and better forecasting accuracy ((Sune, 2015)). As an alternative to approximating VAR models, which need stationary at level I (0). As seen in table 4, the estimation results indicate that real GDP has an own positive shock and, also on official exchange rate, oil export and negative shock on the oil rents. The official exchange rate has an own positive shock and also on the real GDP and oil exports and negative shock on the oil rents. The oil rents have a negative own shock and also on the official exchange rate and positive shock on the oil rents and oil exports. The oil exports have positive shock to real GDP and negative shock to the official exchange rate and also positive shock on own itself. This interpretation is relatively less important than Impulse Response Function.

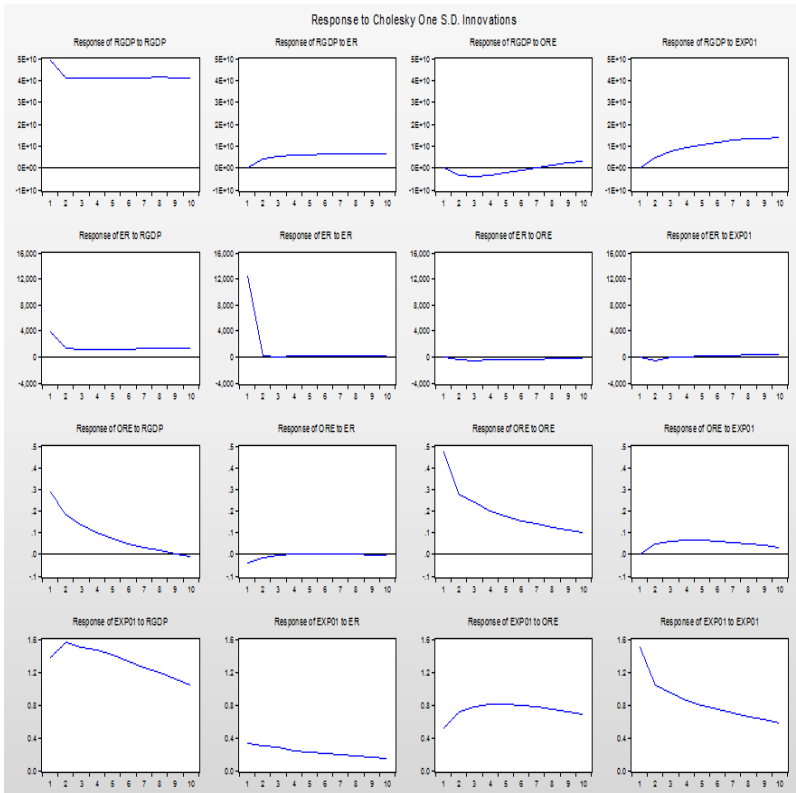
Table 4: Presenting the results of estimation from PBVAR-Model.

Variables	RGDP	ER	ORE	EXP
RGDP_{it-1}	0.797001 (0.04911) [16.2296]	3.82E-08 (1.5E-08) [2.52167]	-3.76E-13 (6.8E-13) [-0.54836]	7.36E-12 (2.3E-12) [3.20691]
RGDP_{it-2}	0.087330 (0.04235) [2.06231]	3.73E-10 (1.3E-08) [0.02865]	-8.47E-13 (5.9E-13) [-1.43836]	-4.42E-12 (2.0E-12) [-2.23628]
ER_{it-1}	211492.4 (317539.) [0.66603]	0.017938 (0.09952) [0.18024]	-3.59E-07 (4.5E-06) [-0.08061]	8.32E-06 (1.5E-05) [0.55742]
ER_{it-2}	53907.74 (159328.) [0.33834]	-0.001818 (0.04994) [-0.03641]	-8.87E-08 (2.2E-06) [-0.03968]	1.73E-06 (7.5E-06) [0.23119]
ORE_{it-1}	-1.08E+10 (4.4E+09) [-2.47989]	-405.4697 (1350.73) [-0.30019]	0.554956 (0.06136) [9.04404]	0.771854 (0.20476) [3.76949]
ORE_{it-2}	-9.90E+08 (3.0E+09) [-0.33324]	-131.7038 (922.186) [-0.14282]	0.129159 (0.04201) [3.07432]	0.084632 (0.13977) [0.60553]
EXP_{it-1}	3.19E+09 (1.2E+09) [2.75842]	-353.4917 (358.314) [-0.98654]	0.030643 (0.01621) [1.89029]	0.694058 (0.05461) [12.7096]
EXP_{it-2}	6.67E+08 (9.0E+08) [0.73954]	116.7167 (279.701) [0.41729]	0.003789 (0.01265) [0.29964]	0.110608 (0.04274) [2.58767]
C	4.48 E+10 (9.6E+09) [4.67985]	-7627.268 (2972.18) [-2.56622]	0.362632 (0.13447) [2.69682]	-0.508013 (0.45049) [-1.12769]
R-squared	0.972281	0.345081	0.878862	0.970048
Adj.R-squared	0.965128	0.176070	0.847601	0.962318
Sumsq. resids	7.44E+22	5.17E+09	9.530232	138.9470
S.E. equation	4.90E+10	12914.59	0.554461	2.117111
F-statistic	135.9209	2.041764	28.11336	125.4985
Mean dependent	4.08E+11	3834.421	1.221863	10.78567
S.D. dependent	2.62E+11	14227.72	1.420298	10.90634

Source: Author's Calculation by Eviews 8

Noted: Standard errors in ( ) & t-statistics in [ ]

Moreover, the estimation results of Impulse Response Function (IRF) (shown in figure 4) indicated that whenever one standard deviation (one S.D. Innovations) of five selected ASEAN countries was shocked, then its effects on all variables, including RGDP, ER, ORE and EXP.

Figure 4: The presentation of Impulse Response Functions (IRF) for the information for RGDP, official exchange rate, oil rents and oil export of Bangladesh, Philippines, Indonesia, Malaysia and Thailand

According to the Impulse Response Function, the result shows that when the selected AEC countries had economic shocks by one standard deviation in real GDP, it had a continuing positive effect on it for the whole period. In the case of the response of real GDP to exchange rate, it means that real GDP is affecting to exchange rate in that about nine years has a

continuing positive effect from the beginning to the end. Additionally, the next graph shows that the response of real GDP to oil rents, meaning that real GDP is a negative affect to oil rents in that about six years and turn to the equilibrium and after that positive effect in the future. Also the response of real GDP to oil export case, it has the totally increasing positive effect from the beginning to the end.

In response of exchange rate to real GDP graph, it has a positive impact to RGDP. Exchange rate is affecting to itself and exchange rate is firstly positive effect and then goes to the equilibrium from the eight years and in the case of the response of exchange rate of oil rents is a negative effect for about six years and after the six years it be returns to the equilibrium. Again the response of exchange rate to oil exports has a negative effect for the first one year and then return to the equilibrium.

In the graph of the response of oil rents to real GDP, oil rents are affecting to real GDP has a positive effect and downturn to the equilibrium after on RGDP and after nine years. In the case of the response of oil rents to exchange rate, it has a negative for the first three years and goes to the equilibrium for the rest of the year. The response function of the oil rents to itself has a totally positive for the ten years and similar with other variables as showed by the above Impulse Response Function.

Conclusion

In this paper, the authors described and implemented a Bayesian inference for revising the relationship between oil export and economic growth. The impulse response function result presented that each variable is sensitive to them when any shock affected to the economic system and the set of circumstances in the selected AEC countries. The analysis of this research concludes that higher performance of the export and oil rents are the major influencing factors for the economic growth of the selected AEC countries including Bangladesh, Philippines, Indonesia Malaysia and Thailand and exchange rate is less sensitive than the previous factors.

References

- Abdul -Hadi Abbas HAdi and Faten Hassan Yassin. (2016). *Impact of Cybermethrin on Some Biochemical Parameters in Rat* . Kufa Journal for Veterinary Medical Science , University of Kufa, AI-Najaf, Iraq.
- amirahi and Mohammed . (2010). *Oil Exportation and Economic Growth in Nigeria*.
- A.O., K. (1978). *Foreign Trade Regimes and Economic Development: Liberalization Attempts and Consequences*. Cambridge: Ballinger Publishing Co. for the National Bureau of Economic Research.
- Anderson,J and D.marcouiller. (2002). *Insecurity and the Pattern of Trade:An Empirical Investigation*. American : 342-352.
- Anderson< J and E.van Wincoop. (2003). *Gravity with Gravitas:A solution to the Border Puzzle*. American: 170-192.
- Bhagwati, J. (1978). *Anatomy and Consequences of Exchange Control Regimes*. Cambridge: Co for the NAtional Bureau of Economic Research.
- Boatma, K. (1992). *Telecommunications System Quality and Export Performance.doctoral dissertation*. Maryland: College Park.
- Bougheas, S. D. (1999). *Infrastructure, transport costs and trade*. Journal of International Economics47:169:189.
- Chang, R. k. (2005). *Openess can be good for Growth:The Role of Policy Complementarities*. World Bank policy research working paper no 3763. September.
- Clair, G. G. (2004). *Notes on CEPII's distances measures*. Paris.
- Coe, D. T. (2002). *The missing globalization puzzle*. IMF workinfg paper WP/02/171.
- D.I Akanni and S.O Ojeniyi. (2007). *effects of different levels of Poultry Manure on Soil Physical Properties , Nutrients Status, Growth and Yield of Tomato*. volume 1, page no 1-4.

- Daniel Kaufmann, Aart Kraay and Massimo Mastruzzi. (2005). *Governance Matters IV: Governance Indicators for 1996-2004*. World Bank Policy Research Working Paper Series N0.3630.
- Deardorff, A. (1988). *Determinants of Bilateral Trade : Does Gravity Work in a Neoclassical World?* in J. Frankel ed. Chicago: The Regionalization of the World Economy . University of Chicago for the NBER, 1998.
- Depken II, C. R. (2005). *Asymmetric Effects of Economic Freedom on International Trade Flows*. International Journal of Business and Economics 4(2) 141-155.
- DisdierII, C. a. (2003). *Exaggerated Reports on the Death of Distance: Lessons from a Meta- Analysis*. mimeo, TEAM, Universit'e de Paris I Panth' eon Sorbonne.
- Dollar , D and A. Kraay. (2002). *Trade , Growth and Poverty* . Economic Journal 114:F22-F49.
- Dollar, D. A. (2004). *Trade and Growth*. Journal of Monetary Economics.50:133-162.
- Edwards, S. (1993). *Openness , Trade Liberalization and Growth in Developing Countries* . Journal of Economic Literature31:33:1358-1393.
- Evenett, S and A.J.Venables. (2003). *Export Growth in Developing Countries :Market Entry and Bilateral Trade* . working paper, Lndon School of Economics.
- Evenett, S. W. (2002). *On Theories Explaining the Success of the Gravity Equation* . Journal of Political Economy 110(2):281316.
- Felbermayr, G. (2004). *Exploring the Intensive and Extensive Margins of World Trade* . Cesifo Working Paper Series No.1276,CESifo GmbH.
- Francois, J.F and J.Woerz. (2006). *Rags in the High Rent District: the Evolution of Quota Rents in Textiles and Clothing* . CEPr discussion paper.

- Freund, C and B. Bolaky. (2002). *Trade , Regulations and Growth* . World Bank policy research working paper no. Wmber.PS 3255, November.
- Greenaway,D.W.Morgan and P.Wright . (2002). *Trade Liberalization and Growth in Developing Countries* . Journal of Development Economics 67:229-224.
- Greenne, W. (2003). *Econometric Analysis:5th edition*. New Jersey.
- Havemann,J and D.Hummels . (2004). *Alternative Hypotheses and the Volume of Trade :the Gravity Equation and the Extent of Specialization* . Canadian Journal of Economics 37(1):199-218.
- Heckman, J. (1979). *Sample Selection Bias as a Spcification error*. Econometrics 47 :152-161.
- Hummels ,D and Klenow,PJ. (2005). *The Variety and Quality of a Nation's Export*. The American Economic Review 95(3):704-723.
- Idowu. (2005). *Non-Oil export Determinant and Economic Growth Nigeria(1988-2008)*.
- J., A. (1979). *A Theoretical Foundation for the Gravity Equation*. American: 106-116.
- levchenko, A. (2004). *Institutional Quality and International Trade*. IMF Working Paper 04/231.
- Limo,N..and A.J . Venables. (2001). *Infrastructure, Geographical Disadvantage, Transport Costs and Trade*. World Bank Economic Review15:451-479.
- Mtys, L. (1997). *Proper Econometric Specificatio of the Gravity Model*. The World Economy20:363-368.
- Odularu. (2010). *Impact of oil export on economic growth in Nigeria*.
- Ranjan,P.and J.Y.Lee. (2003). *Contract Enforcement and the Volume of International Trade in Different Types of Goods*. mimeo,UC Irvine.

Roberts, M.J and J.R. Tybout. (1997). *The Decision to Export in Colombia: An Empirical Model of Entry with Sunk Costs*.
The American Economic Review 87(4):545-564.

Rodriguez, F and D.Rodrik. (1999). *trade Policy and economic growth :a skeptics guide to the cross-national evidence*.
CEPR discussion paper 2143.

This page left intentionally blank

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လုပ်သားရွှေ့ပြောင်းမှု အကြောင်းအရင်းများ

သူရိန်လွင်^၁၊ နှင်းဝတ်ရည်^၂

စာတမ်း အကျဉ်း

အာဆီယံနိုင်ငံများထဲတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဆင်းရဲသောလူဦးရေ အများဆုံးရှိသည့်နိုင်ငံဖြစ်ကာ အနိမ့်ဆုံးလုပ်ခလစာကို ဒေသတွင်းနိုင်ငံ များအနက် အနည်းဆုံးသတ်မှတ်ထားသော နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ၂၀၁၃ခုနှစ်မှ စ၍ စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန်(GDP)တွင် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍမှ ပါဝင်မှုမှာ နှစ်စဉ် ၁.၅% နီးပါးဖြင့် ကျဆင်းလာပြီး ယင်းကို အဓိက မှီခိုအားထားနေရသော တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေးမှာ ယိမ်းယိုင်လာနေသည်။ ထိုကဲ့သို့ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၏ မတည်မငြိမ်ဖြစ်မှုနှင့် ပြည်တွင်းအလုပ်အကိုင် ရှားပါးလာမှုတို့ကြောင့် အလုပ်လုပ်နိုင်သော လူဦးရေ (အသက် ၁၅နှစ်မှ ၆၀နှစ်အတွင်း) အများဆုံးရှိပြီး၊ အလယ်တန်းပညာ အထိသာ အများစု ပြီးဆုံးထားကြသည့် ကျွမ်းကျင်မှုမရှိသော မြန်မာနိုင်ငံသား လူငယ်အများစုသည် အာဆီယံနိုင်ငံများဖြစ်ကြသည့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ အများဆုံး ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ကြကာ မလေးရှားနိုင်ငံ၊ စင်ကာပူနိုင်ငံနှင့် အိမ်နီးချင်း တရုတ်နိုင်ငံများသို့ အသီးသီး ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအဖြစ် လုပ်ကိုင်လာကြသည်။

ထိုသို့သော အကြောင်းများကြောင့် ပြည်ပသို့ ထွက်ခွာလာသူ များလာပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းအလုပ်လက်မဲ့နှုန်းမှာ ၂၀၁၇တွင်

---

^၁ သူရိန်လွင်သည် အင်လျားဘောဂဗေဒအဖွဲ့၏ အကြီးတန်း သုတေသီ (အချိန်ပိုင်း) တစ်ယောက်ဖြစ်ပါသည်။ အီးမေးလ်မှာ thureinlwin.ie.mm@gmail.com ဖြစ်သည်။
^၂ နှင်းဝတ်ရည်သည် အင်လျားဘောဂဗေဒအဖွဲ့၏ လက်ထောက် သုတေသီတစ်ယောက် ဖြစ်ပါသည်။ အီးမေးလ်မှာ hninwittyee.30.12@gmail.com ဖြစ်သည်။ မိမိတို့အနေဖြင့် ယခုစာတမ်းကို ကောင်းမွန်စွာ လေ့လာဆန်းစစ်နိုင်ရန် အချက်အလက်များ အသုံးပြုခွင့်ပေးပါသော Karuna Mission Social Solidarity (KMSS Myanmar) အဖွဲ့ကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

၀. ၈%ဖြင့် အာဆီယံတွင် ဒုတိယအနည်းဆုံး ဖြစ်လာသည်။ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း နည်းခြင်းကြောင့် ကောင်းမွန်သည်ဟု ထင်ရသော်လည်း စင်စစ်အားဖြင့် ပြည်တွင်း၌ သင့်လျော်သော် လုပ်ခလစာရရှိနိုင်သည့် အလုပ်အကိုင်ရှားပါးသောကြောင့် ပြည်ပသို့ သွားရောက်၍ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားအဖြစ် သွားရောက်လုပ်ကိုင်သူ တိုးပွားလာခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်းရှိ အလုပ်လုပ်နိုင်သော လုပ်သားထုအတွင်း လုပ်သားရှားပါးလာပြီး အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း နည်းခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အလုပ်လုပ်နိုင်စွမ်းရှိသော လုပ်သားထုတွင် အမျိုးသမီးများမှာ ရာခိုင်နှုန်းထက်ဝက်နီးပါးရှိပြီး၊ ထိုအမျိုးသမီးထုကြီးထဲတွင် ပြင်ပ၌ အလုပ်မလုပ်ဘဲ မိမိအိမ်တွင်သာ အိမ်ထောင်ရှင်မအဖြစ် အိမ်ထောင်မှု တာဝန်ထမ်းဆောင်နေကြခြင်းသည် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းနည်းခြင်းနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိနိုင်သည်။ ထိုပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် အစိုးရတွင် ကောင်းမွန်သော အလုပ်လက်မဲ့ အာမခံစနစ်၊ အကျိုးခံစားမှုစနစ် မရှိသည့်အပြင် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များကို အတိအကျ သိရှိနိုင်ရန် စီမံထားသော စနစ်လည်း မရှိပေ။ လက်ရှိတွင် လူငယ်များဖြစ်သော အဆိုပါ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများသည် နောင် နှစ် ၃၀ခန့် အကြာ ယင်းတို့ မချမ်းသာမီတွင်ပင် အိုမင်းလာမည်ဖြစ်ပြီး ခေတ်ပြောင်းလာသည်နှင့်အမျှ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကလေးမွေးဖွားနှုန်း ကျဆင်းလာမည် ဖြစ်သည်။ ကလေးမွေးဖွားမှုနှုန်း ကျဆင်းလာခြင်းနှင့်အမျှ အဆိုပါ လူငယ်ထုကြီး အသက်ကြီးလာသောအခါ ၎င်းတို့ကိုပြန်လည် စောင့်ရှောက်မည့် မိသားစုဝင် နည်းပါးလာသောအခါ ကြီးမားသော လူမှုရေးမညီမျှမှု ပြဿနာများသည် နိုင်ငံအပေါ် ဝန်ပိကာ အနုတ်လက္ခဏာ သဘောဖြင့် သက်ရောက်လာမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အစိုးရအနေဖြင့် နိုင်ငံအတွက် “လူဦးရေ ဆုလာဘ်”အဖြစ် ရရှိထားသော လူငယ်အများစု တိုင်းပြည်အတွင်း၌ ရှိနေချိန်တွင် အလုပ်အကိုင်များစွာကို ဖန်တီးပေးနိုင်ရန် လွန်စွာ လိုအပ်လျက် ရှိနေပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါက တိုင်းပြည်သည် လူဦးရေ ဆုလာဘ်အစား လူဦးရေကျိန်စာသာ သင့်နေပေတော့မည်။

နိဒါန်း

ဤစာတမ်းကို အပိုင်း ၅ပိုင်းခွဲခြား၍ ဖော်ပြမည်ဖြစ်သည်။ အပိုင်း(၁)တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားအခြေအနေ၊ အပိုင်း (၂)တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်မှုအခြေအနေ၊ အပိုင်း (၃)တွင် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများနှင့် အလုပ်လက်မဲ့ဆက်စပ်မှု၊ အပိုင်း(၄)တွင် စစ်တမ်း၏ ရလဒ် ဆန်းစစ်မှု အဖြေများ၊ အပိုင်း(၅)တွင် မူဝါဒရေးရာ အကြံပြုချက်များပါဝင်ပါသည်။

စစ်တမ်းနှင့် စာတမ်း၏ အကန့်အသတ်များ

ဤစစ်တမ်းကို ကောက်ယူရာတွင် ဖြေဆိုသူများသည် အသက် (၁၅)နှစ် အထက်ရှိသော၊ အနည်းဆုံး နိုင်ငံခြားသို့ တစ်ကြိမ် သွားရောက် လုပ်ကိုင်ဖူးသူ ဖြစ်ရမည်။ ထို့အပြင် စစ်တမ်းကောက်ယူရာ တွင် ကျား၊မ အချိုးကို မျှတမှုရှိအောင် ကောက်ယူခဲ့ပြီး ပြည်ပသို့ တရားဝင် သွား ရောက်ခဲ့သူများနှင့် တရားမဝင်လမ်းကြောင်းများမှ သွားရောက်ခဲ့သူ နှစ်မျိုးစလုံးကို ကောက်ယူခဲ့သည်။ ဤစစ်တမ်းတွင် ကောက်ယူထားသော အချက်အလက်များမှာ နိုင်ငံခြားသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်ရာတွင် လုပ်ကိုင်ရသော အလုပ်အကိုင်အမျိုးအစားများကို ခွဲခြား၍ ကောက်ခံခဲ့ ခြင်းမရှိပါ။

ဤစာတမ်းတွင် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းနှင့် ပြည်ပသို့ရွှေ့ပြောင်း သွား လာသော လူဦးရေ အရေအတွက်ကို နှစ်စဉ်အချက်အလက်(Time Series Data) မရရှိသောကြောင့် ၎င်းကိန်းရှင်နှစ်ခု၏ ဆက်စပ်မှုကို အထောက်အထားအခြေခံသည့် လက်တွေ့အသုံးချနိုင်သော ဆန်းစစ်မှု (Empirical Analysis)မပြုလုပ်နိုင်ပေ။ အလုပ်ပြောင်းမှုများ (Labour Movement)နှင့် တရားမဝင် (Informal Sector) (ကျပ်စား)ကဏ္ဍတွင် ပါဝင်နေသည့် လုပ်သားများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အကြောင်းအရာများ မပါ

ဝင်ပေ။ ထို့အပြင် မူဝါဒများအကြောင်း အသေးစိတ် လေ့လာချက်များ မပါဝင်ပေ။

ရှေ့ပြေးနမူနာစစ်တမ်း ကောက်ယူခဲ့သောနည်းစနစ်

ဤစစ်တမ်းကို Purposive Samplingကို အသုံးပြု၍ KMSS ၏ရှေ့ပြေးနမူနာစစ်တမ်း (Pilot Survey)အဖြစ် ကောက်ယူထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုရှေ့ပြေးနမူနာစစ်တမ်းတွင် ပါဝင်သော တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များကို ရွေးချယ်ရာတွင် Purposive Sampling နည်းလမ်းအား အသုံးပြု၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု အများဆုံး ဖြစ်နိုင် ခြေရှိသည့် နေရာများကို ရွေးချယ်ကောက်ယူထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ယူထားသော တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်(၆)ခုမှာ လပွတ္တာ (ဧရာ ဝတီတိုင်းဒေသကြီး)၊ မင်းတပ်(ချင်းပြည်နယ်)၊ သံတောင်ကြီး (ကရင် ပြည်နယ်)၊ ဟိုပုန်း(ရှမ်းပြည်နယ်)၊ ဖယ်ခုံ(ရှမ်းပြည်နယ်)၊ မြိတ် (တနင်္သာ ရီတိုင်းဒေသကြီး)၊ သထုံ(မွန်ပြည်နယ်)တို့တွင် ပြည်နယ်(သို့) တိုင်းဒေသ ကြီး တစ်ခုချင်းစီတွင် ဖြေဆိုသူ (၆၀)ခန့်ကို ကောက်ယူခဲ့ပါသည်။ အချို့ သော ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးများ၌ ဖြေဆိုသူ (၆၀) ထက်ပို၍ ကောက်ယူခဲ့ပြီး ရှေ့ပြေးနမူနာစစ်တမ်း၏ လိုအပ်ချက်အရ သတ်မှတ် ထားသော လူဦးရေရရှိရန်အတွက် Snow Ball Sampling ကိုလည်း အသုံးပြု၍ ကောက်ယူခဲ့ပါသည်။ စုစုပေါင်း နမူနာကောက်ယူခဲ့သော လူဦးရေမှာ ၄၃၀ဦး ဖြစ်ပါသည်။

အပိုင်း (၁) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား အခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများသည် ၂၀၁၄ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်း အချက်အလက်များအရ နိုင်ငံခြားသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်သူများမှာ စုစုပေါင်းအိမ်ထောင်စုဝင် ၂သန်းခန့် ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ နိုင်ငံခြားသို့ ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်သူများ၏ အိမ်ထောင်စုဝင်များတွင် ၆၀%နီးပါးမှာ ၂၀နှစ်မှ ၃၄နှစ်အရွယ်များ ဖြစ်ကြ သည်။^၄

၂၀၁၄ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြည်ပသို့ သွားရောက် လုပ်ကိုင်သူများထဲတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်သည့် အိမ်ထောင်စုဝင်မှာ ၇၀.၂%ဖြင့် အများဆုံးရှိနေပြီး မလေးရှားသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်သည့် အိမ်ထောင်စုမှာ ၁၅%ဖြင့် ဒုတိယ အများဆုံး ရှိသည်။ ၎င်းတို့နောက်တွင် တရုတ်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်သူ ၄.၆%၊

---

^၄ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ အခြေအနေကို လေ့လာသိရှိနိုင်ရန် ဂရူဏာ မြန်မာ (KMSS) နှင့်အင်းလျားဘောဂဗေဒတို့ ၂၀၁၈ခုနှစ်တွင် ပူးပေါင်းသုတေသနပြု လုပ်ခဲ့သည့် (Understanding the obstacles to promoting safe migration in Myanmar, Report, March 2019) အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ ရေးသားပါသည်။ ပိုမိုလေ့လာသိရှိနိုင်ရန် <https://www.kmsscarytasmyanmar.org/index.php?id=47> တွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

၄ ထို့ကြောင့် ထိုသူများ၏ အိမ်ထောင်ဖက်ရွေးချယ်မှုသည် နိုင်ငံအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိစေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ လူငယ်အများစုသည် နိုင်ငံခြားသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် မိမိအိမ်ထောင်ဖက်ကို နိုင်ငံခြားရှိ ဒေသ မတူသော မြန်မာနိုင်ငံသားများနှင့် ရနိုင်ခြေများသည်။ အကယ်၍ နိုင်ငံခြားတွင် အလုပ် လုပ်ကိုင်သည့်အချိန် အိမ်ထောင်ကျပါက ဖြစ်နိုင်သည်မှာ ပြည်ပတွင် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင် နေသော လူငယ်အများစုသည် ပြည်တွင်းတွင် လုပ်ခကောင်းစွာမရ၊ အလုပ်ရှားပါးသည့် အတွက် နိုင်ငံခြားသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်သူ အများစုဖြစ်သောကြောင့် ပညာကောင်းစွာ မတတ်သော ဆင်းရဲသူအချင်းချင်းသာ အိမ်ထောင်ကျနိုင်ချေများပြီး အိမ်ထောင်ကွဲမှုများ လည်း မြင့်တက်လာနိုင်သည်။ (Boertien & Harkonen, 2014)

စင်ကာပူနိုင်ငံသို့ သွားရောက်သူ ၃.၉% စသဖြင့် အစဉ်လိုက် အတိုင်းရှိ နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် အချက်အလက်များအရ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း နည်းသော်လည်း ဆင်းရဲသည့် နိုင်ငံဖြစ်သည့်အလျောက် အလုပ်မလုပ် လျှင် မိသားစုများ ရပ်တည်ရန် ခက်ခဲမှုကြောင့် လူအများသည် ရရာ အလုပ်ကို ဝင်လုပ်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ အလုပ်လက်မဲ့ ပေါများနေမှု ကို ရင်ဆိုင်နေရသည့် နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဦးသိန်းစိန်အစိုးရ လက်ထက်တွင် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းများ တိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် အထူးစီးပွားရေး ဇုန်များ တည်ထောင်ကာ အလုပ်လက်မဲ့ ပေါများနေမှုကို ၎င်း၏အစိုးရ သက်တမ်းအတွင်း အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ လျှော့ချနိုင်ခဲ့သည် (ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ ၂၀၁၆)။ ထို့နောက် ၂၀၁၄ခုနှစ် သန်းခေါင် စာရင်းကို ယူအန်အက်ဖ်ပီအေ (UNFPA)၏ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၈.၈သန်း နီးပါးရှိ အကူအညီဖြင့် အကုန်အကျခံကာ ကောက်ယူခဲ့ သည်။ အဆိုပါ သန်းခေါင်စာရင်း အချက်အလက်သစ်များအရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေ ပိရမစ်^၁တွင် အလုပ်လုပ်နိုင်သည့် အသက် အရွယ်အုပ်စု (အသက် ၁၅နှစ် မှ ၆၄နှစ် အတွင်း) လူဦးရေမှာ (၁၄၃၉၉၅၆၉)ဦးအထိ တဖြည်းဖြည်း တိုးမြှင့်လာပြီး အဆိုပါပုံစံသည် အရှိန်ရလာသော လူဦးရေပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာ ဖြစ်ကာ မှီခိုသူအချိုး ကျဆင်းလာခြင်း (ငယ်ရွယ်သူများမှ အသက်ကြီး သူများသို့ ထောက်ပံ့ခြင်း)ကြောင့် “လူဦးရေဆုလာဘ်” ရရှိနေသည်။ (Population, May, 2015)။ ဆိုလိုရင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အလုပ် လုပ် နိုင်သော လူဦးရေမှာ အများဆုံး ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရပြီး အဆိုပါ လူဦးရေမှာ လက်ရှိကာလတွင် ယင်းတို့၏ မိဘများကဲ့သို့သော သက်ကြီး ရွယ်အိုများကို စောင့်ရှောက်ရသည့် အရေအတွက် နည်းသောကြောင့် ဝန်နှင့်အား မျှခြေရှိသည့် သဘောဖြစ်သည်။

---

^၁ နောက်ဆက်တွဲ ပုံ(၁)တွင် ကြည့်ရန်။

ဤကဲ့သို့သော အခြေအနေတွင် လူငယ်များအတွက် အလုပ် အကိုင်များ ဖန်တီးပေးနိုင်မှုမှာ လွန်စွာ အရေးကြီး လိုအပ်နေမည် ဖြစ်သည်။ ထိုအလုပ်လုပ်နိုင်သော လူဦးရေကို အစိုးရမှသော်လည်း ကောင်း၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှသော်လည်းကောင်း အလုပ်မပေး နိုင်ပါက အဆိုပါ လူငယ်များသည် နိုင်ငံခြားသို့ သွားရောက်ကာ အလုပ်ရှာကြ မည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အလယ်တန်းကျောင်းထွက်နှုန်းမှာ အမြင့် ဆုံးဖြစ်သဖြင့် ၎င်းလူငယ်အများစုမှာ လုပ်သားကို အမှီအခိုပြု၍ (Labor Intensive)လုပ်ကိုင်မည့် ကျွမ်းကျင်မှု မရှိသော ကော်လံပြာ (Blue Collar) လုပ်သားများ ဖြစ်နေမည်မှာ မလွဲပေ။⁶(CSO, June 2018)

နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ်၏ ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန် ချက်အရ ပြည်ပတွင် နေထိုင်သော မြန်မာလူမျိုးများကို အောက်ပါ အတိုင်း တွေ့ရသည်။ (ILO, 2015) အောက်ပါဇယား(၁)အရ မြန်မာ နိုင်ငံသားများသည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရောက်မှု အများဆုံးဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသား လေးဦးတွင် တစ်ဦးသည် ၎င်းတို့ဘဝတစ်လျှောက် ပြည်ပသို့ ထွက်ခွာ၍ အလုပ်လုပ်ကိုင်ဖူးသူများ ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံပြင်ပတွင် နေထိုင်သူလူဦးရေမှာ ၂. ၈သန်းရှိသည့်အတွက် ဒေသတွင်းနိုင်ငံများ အနက် အများဆုံးဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ကြသူ များ အားလုံးနှင့် ပြည်တွင်း ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ကြသူများ၏ အများစုမှာ ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလုပ်အကိုင်များ ရရှိရန် ရည်ရွယ်ကာ ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ (CUNNINGHAM, et al., 2018)

---

⁶ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျောင်းသားများ၏ အလယ်တန်း ကျောင်းထွက်နှုန်းများခြင်း ပြဿနာမှာ တစ်နိုင်လုံးတွင် အလယ်တန်းကျောင်းများ နည်းပါးခြင်း၊ အလယ်တန်းပြ ဆရာ/မများ မလုံလောက်ခြင်းတို့ကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ပုံများကို နောက်ဆက်တွဲ ပုံ (၂၊ ၃၊ ၄)တွင် ကြည့်နိုင်သည်။

ဇယား(၁) နိုင်ငံအလိုက် ပြည်ပတွင် သွားရောက်လုပ်ကိုင်သော မြန်မာ နိုင်ငံသားအရေအတွက် (Myanmar international migrants by destination)

Destination	Number	% of all migrants	Male	%	Female	%
All countries	2,021,910	100	1,233,168	61	788,742	39
Thailand	1,418,472	70.2	812,798	57.3	605,674	42.7
Malaysia	303,996	15	245,772	80.8	58,224	19.2
China	92,263	4.6	53,126	57.6	39,137	42.4
Singapore	79,659	3.9	39,078	49	40,581	51
Other	49,774	2.4	31,108	62.4	18,671	37.6
USA	37,577	1.9	21,937	58.3	15,640	41.7
India	17,975	0.9	10,917	60.7	7,058	39.3
Korea	14,592	0.7	14,118	96.7	474	3.3
Japan	7,597	0.4	4,314	56	3,283	44

Source: ILO, GMS TRIANGLE Project Information Note, September 2015

နောက်ထပ် လေ့လာချက်စစ်တမ်းများအရ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် အလုပ်လုပ်နေကြသော မြန်မာနိုင်ငံသားများကို သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့ရာ ၃၆. ၈%မှာ အထည်ချုပ်နှင့် ပလပ်စတစ်စက်ရုံတွင် အလုပ်လုပ်ကြသည်။ ၂၂. ၅%မှာ ပင်လယ်စာထုတ်လုပ်မှုတွင် လုပ်ကိုင်ပြီး ၁၀%မှာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်သည်။ အခြား ၂၀%ကျော်တွင် ပါဝင်သော အလုပ်များမှာ အိမ်အကူ၊ ကလေးထိန်း၊ ရုံးစာရေးနှင့် သက်ကြီးရွယ်အို စောင့်ရှောက်မှုတို့ဖြစ်သည်။ အဆိုပါစာတမ်းတွင် ၆၅. ၂%က မြန်မာနိုင်ငံသို့ပြန်ရန် အစီအစဉ်ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံသို့ပြန်ရန် အစီအစဉ်မရှိသူ ၃၄. ၈%ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ပြန်ရန် အစီအစဉ်ရှိသည့် ရာခိုင်နှုန်းထဲမှ ၁၀. ၃% မှာ လာမည့်နှစ်အတွင်း သေချာပေါက်ပြန်ရန် အစီအစဉ်ရှိပြီး၊ ၁နှစ်မှ ၃ နှစ်အတွင်းပြန်ရန် အစီအစဉ်ရှိသူ ၃၈. ၇% ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် ထိုသို့ ပြန်လာချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေနိုင်မှသာ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ ပြန်လာနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြထားသည်။ (CHANTAVANICH & VUNGSIRIPHISAL, 2012)

ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား ဖြစ်စေရန် အဓိက တွန်းအားပေးမှု ဖြစ်စေနိုင်သော အချက်များ

ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ ထုတ်ပြန်ချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်သမား အင်အားတွင် ပါဝင်သော အလုပ်သမား (၃)ဦးတွင် (၂)ဦးမှာ များစွာ ကျွမ်းကျင်မှု မလိုအပ်သော လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်နေကြသည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပညာရေးစနစ်ဖြစ်သော ပညာတစ်နှစ် ပိုသင်ခြင်းအား အလုပ်ရှင်က မည်သို့တန်ဖိုးဖြတ်သည်ကို တိုင်းတာခြင်းဖြစ်သော ပညာရေးမှ ရရှိသည့် အကျိုးကျေးဇူးသည် ဒေသတွင်း ပျမ်းမျှ၏ ထက်ဝက်သာရှိပြီး ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် လာအိုအပါအဝင် နှိုင်းယှဉ်နိုင်ငံများထက် နိမ့်ပါးနေသည်။ (CUNNINGHAM, et al., 2018) ထို့အပြင် ပြည်ပသို့သွားရောက် အလုပ်လုပ်ကိုင်ရန် အတွက်လည်း ပြည်တွင်း၌ တွန်းအားများ ရှိနေသည်။

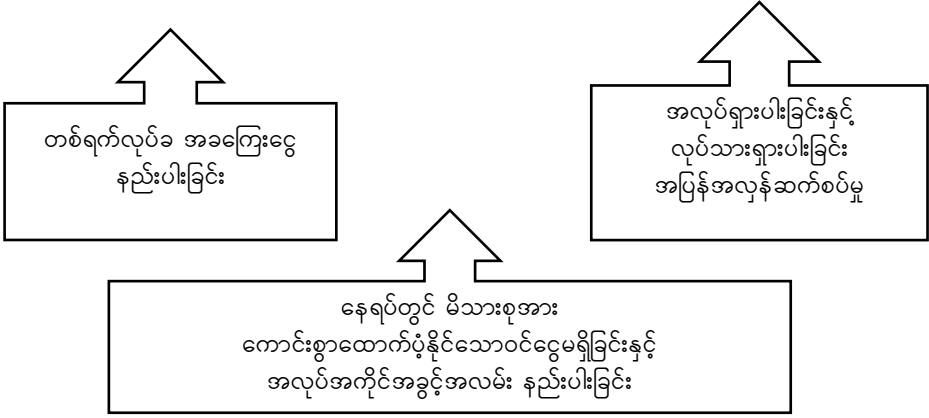
ပထမအချက်မှာ ၂၀၁၈ခုနှစ်တွင် အသစ်ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တစ်ရက်လျှင် အနည်းဆုံးလုပ်ခမှာ (၄၈၀၀)ကျပ်ဖြစ်ပြီး၊ ထိုအချိန်၌ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ တစ်ရက်လျှင် အနည်းဆုံး အခကြေးငွေမှာ (၁၅,၀၀၀)ကျပ်၊ မလေးရှားတွင် ၁၂,၀၀၀ကျပ်၊ လာအိုနိုင်ငံတွင် (၆၃၀၀)ကျပ်စသဖြင့် အသီးသီးရှိကြပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှာမူ အနည်းဆုံး အခကြေးငွေ သတ်မှတ်ရာတွင် အာဆီယံနိုင်ငံများထဲ၌ အနည်းဆုံး သတ်မှတ်ထားသော နိုင်ငံဖြစ်သည်။ (Rastogi, 2018) မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အခြေအနေချင်း အလှမ်းမကွာသည့် နိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် အမှန်တကယ်အလုပ်လုပ်ကိုင်မှုနှုန်း မြင့်မားသည်ဟု ပြောနိုင်သော်လည်း၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အလုပ်အကိုင်များ၏ အရည်အသွေးသည် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ အလုပ်သမားများ၏ ဘဝတိုးတက် မြင့်မားရေးကိုသော်လည်းကောင်း အာမခံချက်ပေးနိုင်သည့် အနေအထား၌ မရှိသေးပေ။ အလုပ်သမားအများစုမှာ အနည်းဆုံးအခကြေးငွေ သတ်မှတ်

---

⁷<https://myanmarcesd.org/2018/03/09/stakeholders-reach-consensus-on-new-minimum-wage-law/>

ချက်နီးပါးသာ ဝင်ငွေရရှိနေပြီး ကျွမ်းကျင်မှု ပိုမြင့်သည့် အလုပ်အကိုင်များတွင်မူ အာမခံကြေး အနည်းငယ်ကိုသာရရှိသည်။ (CUNNINGHAM, et al., 2018)

ပုံ(၁) မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားအဖြစ် သွားရောက်လုပ်ကိုင်ရန် အဓိက တွန်းအားပေးမှု ဖြစ်စေနိုင်သော အချက်များ

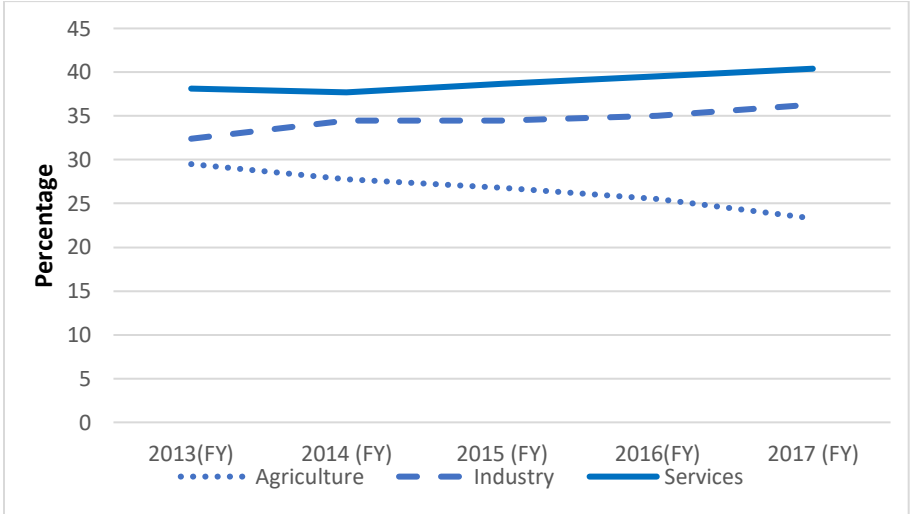
ရင်းမြစ်။ သူရိန်လွင် (၂၀၁၉)

ဒုတိယအချက်မှာ အလုပ်ရှားပါးခြင်းနှင့် လုပ်သားရှားပါးခြင်း အပြန်အလှန်ဆက်စပ်မှုဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်း၌ အလုပ်ရှားပါးသောကြောင့် လုပ်သားများသည် ပြည်ပသို့ရွှေ့ပြောင်း လုပ်ကိုင်ကြသောကြောင့် ပြည်တွင်း၌ လုပ်သားရှားပါးမှု ဖြစ်လာသည်။ ထို့အပြင် အပြန်အလှန်ဆက်စပ်မှုအနေဖြင့် လုပ်သားရှားပါးမှုကြောင့် နေရပ်ရှိ အလုပ်များ ရပ်ဆိုင်းကုန်ပြီး၊ အလုပ်နှင့် ဆက်စပ်သောလုပ်သားများကို အလုပ်မပေးနိုင်သောကြောင့် အလုပ်ရှားပါးမှုများဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထို့အလုပ် ရှားပါးမှုက လုပ်သားများ ရွှေ့ပြောင်းမှုကို ဖြစ်စေပြီး နေရပ်တွင် လုပ်သားရှားပါးမှု ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်စေပြန်သည်။ ယနေ့ခေတ် ကျေးလက်နေ လူတန်းစားများသည် မိရိုးဖလာ စိုက်ပျိုးသီးနှံလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်လျက် ရှိနေကြသော်လည်း ၎င်းတို့အလုပ်ကို ဆက်ခံမည့် သားမြေးများသည် နည်းပညာခေတ်ကို သိရှိကျွမ်းဝင်နေကြပြီး ထိုလူငယ်ထုအတွက် လယ်

ယာမြေတွင် ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးခြင်းမှာ ဆွဲဆောင်မှုမရှိသော အလုပ် ဖြစ်လာသည်။ ထိုကဲ့သို့ တောင်ယာလယ်လုပ်သူ တောင်သူ မျိုးဆက် များရှားပါးလာခြင်းသည် နေရပ်တွင် လုပ်အားခဈေးနှုန်း မြင့်တက်လာ စေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် စီးပွားရေးတိုးတက်မှုနှုန်း ကောင်းမွန်လာ ခြင်းနှင့် ပုဂ္ဂလိကစီးပွားရေးကဏ္ဍ ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာသော်လည်း (၂၄) သန်းသော လုပ်သားထုအတွက်မူ အကျိုးသက်ရောက်မှု အနည်းငယ် သာလျှင် ရှိသည်။ (CUNNING -HAM, et al., 2018)

တတိယအချက်မှာနေရပ်တွင် မိသားစုအား ကောင်းစွာ ထောက်ပံ့နိုင်သောဝင်ငွေမရှိခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း နည်းပါးခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နိုင်သော လူဦးရေ အထူး သဖြင့် ကျွမ်းကျင်မှုနည်းပါးသော ပညာမတတ်သည့် ကော်လံပြာ လူငယ် အလုပ်သမားများအတွက် လုံလောက်သော အလုပ်အကိုင်ကို အစိုးရ မှသော်လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလိကမှသော်လည်းကောင်း မဖန်တီး ပေးနိုင် ပေ။ ထို့ကြောင့်လည်း နိုင်ငံခြားသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင် နေကြသော လူငယ်လုပ်သားများမှာ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ တိုးပွားလာခြင်းဖြစ်သည်။

ပုံ(၂) မြန်မာနိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန်တွင် အချိုးကျ ပါဝင်သောကဏ္ဍများ (Share of GDP at current price)

Source: <http://mmsis.gov.mm/statHtml/statHtml.do>

မြန်မာနိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန်တွင် စိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍမှ ပါဝင်မှုမှာ ယခင်ကဲ့သို့ အားမကောင်းတော့ဘဲ တဖြည်းဖြည်း ကျဆင်းလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၏ ထုတ်လုပ်မှုသည် ၂၀၁၃ခုနှစ် မှစ၍ တစ်နှစ်လျှင် ၁.၅%နီးပါးဖြင့် ဆက်တိုက် ကျဆင်းလျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူဦးရေအများစုမှာ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးကို အများစုလုပ်ကိုင်ကြသောကြောင့် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍမှ ထုတ်လုပ်မှုကျဆင်းလာခြင်းသည် တတိုင်းပြည်လုံး၏ စီးပွားရေး ကျဆင်းခြင်းပင်ဖြစ်သည်(စကားချပ် ၁)။

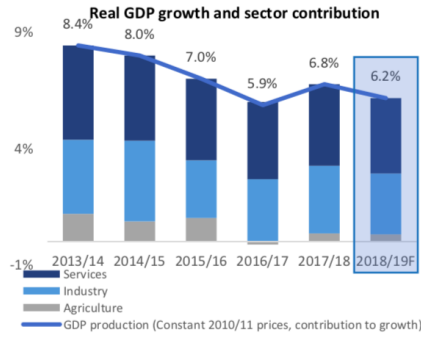
စကားချပ် ၁။ ။ စီးပွားရေးတိုးတက်မှု အချက်အလက်အပေါ် သဘောထား ကွဲလွဲမှုများ။

နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်၏ စီးပွားရေးအကြံပေး ရှောင်တာနယ်မှ ၎င်း၏ လူမှုကွန်ယက်တစ်ခုဖြစ်သော (Facebook)တွင် မြန်မာအစိုးရမှ ထုတ်ပြန် ထားသည့် အချက်အလက်များကို အသုံးပြုခြင်းမရှိဘဲ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး တိုးတက်မှုကို ယခုလို ဖြေရှင်းထားသည်။ “Last few days have come a slew of good numbers on Myanmar's economy (all non-myanmar Govt sources): GDP growth in current FY revised upwards from 6.2 to 6.6% (Developing Asia average: 5.7%).” (Sean Turnell, April 4, 2019)

ဒေါက်တာရှောင်တာနယ်မှ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဂျီဒီပီတိုးတက်မှုနှုန်းသည် လက်ရှိ ဘဏ္ဍာရေးနှစ် (၂၀၁၈-၂၀၁၉ခုနှစ်)တွင် ၆.၂ရာခိုင်နှုန်းမှ ၆.၆ရာခိုင်နှုန်းထိ တိုးတက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုထားသည်။ ဒါ့အပြင် အဆိုပါ ၆.၆ရာခိုင်နှုန်းသည် အာရှဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ ပျမ်းမျှတိုးတက်မှုနှုန်း(၅.၇ ရာခိုင်နှုန်း)ထက် များသည် ဟု ညွှန်းဆိုထားပါတယ်။ ဆိုလိုရင်းမှာ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် အာရှဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၀.၉ ရာခိုင်နှုန်း များသေးဆိုသည့် သဘောဖြစ်သည်။

သို့သော် ကမ္ဘာ့ဘဏ်က မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးတိုးတက်မှု (Economic Growth)ကို ၂၀၁၇-၂၀၁၈ခုနှစ်တွင် ၆.၈ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့ပြီး ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ခုနှစ် တွင် ၆.၂ရာခိုင်နှုန်းသာရှိပြီး၊ ၀.၆ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းသွားမည်ဟု ခန့်မှန်းထား သည်။

Figure 5: Real GDP growth is expected to decline

Sources: MOPF; WB staff estimates

ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးသီးနှံများကို အဓိကဝယ်ယူနေသော တိုင်းပြည်များမှာ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့ဖြစ်သည်။ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် ကုန်သွယ်ရာတွင် မတရားမှုများ၊ မမျှတမှုများ များစွာဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပြီး ထိုပြဿနာအဝဝကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် မြန်မာအစိုးရမှ တရုတ်ပြည်အစိုးရသို့ တိုက်ရိုက်တောင်းဆိုမှုများ ပြုလုပ်ရန် နှောင့်နှေးလျက်ရှိနေသည်။ တရုတ်အစိုးရဘက်မှ တရားမဝင်ကုန်သွယ်မှုများအစား အရည်အသွေးပြည့်ဝသော ကုန်စည်များကို ပိုမိုတောင်းဆိုလျက်ရှိသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံဘက်မှ တောင်သူများသည် ယင်းတို့ လိုချင်သော အရည်အသွေးပြည့် ကုန်စည်ဖြစ်စေရန် နည်းပညာ၊ ငွေကြေး၊ ဈေးကွက်ခန့်မှန်းနိုင်မှုတို့တွင် ခေတ်နောက်ကျလျက်ရှိသည်။ ထိုကွာဟမှုကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် မြန်မာအစိုးရမှ တတ်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ နောက်ဆုံးတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍသည် ပမာဏကြီးမားသော တရားမဝင်ကုန်သွယ်မှုများနှင့် တရုတ်နိုင်ငံအပေါ်တွင် မှီခိုအားထား နေရမှုများကြောင့် ယိမ်းယိုင်လာပြီး ပြည်တွင်းရှိ တောင်သူများ၏ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်များသည် ထိုပြဿနာများကို မဖြေရှင်းနိုင်တော့ဟု ထင်မြင်သုံးသပ်လာသည်။

ထို့အတူ အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် နယ်နိမိတ်ချင်းထိစပ်၍ တရုတ်နိုင်ငံနှင့် နီးစပ်သည့်နိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်သည့်အတွက် ပိုမိုအလေးပေးသော ဆက်ဆံရေးမရှိဘဲ သာမန်သံတမန်ဆက်ဆံရေး ပုံစံမျိုးသာရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ၂၀၁၈ခုနှစ်တွင်မူ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ၎င်းတို့ပြည်တွင်းတောင်သူများ၏ ကောက်ပဲသီးနှံဈေးနှုန်း မကျစေရန် မြန်မာနိုင်ငံမှ တင်သွင်းသော ကောက်ပဲသီးနှံတို့ကို တင်သွင်းခွင့် ပိတ်လိုက်သည်။ (KO, 2018) ထိုရိုက်ခတ်မှုသည် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို အဓိကအားထားနေသော မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အလွန်အထိနာသော ကိစ္စဖြစ်ပြီး ထိုပြဿနာအပေါ် မြန်မာနိုင်ငံမှ တန်ပြန် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးသည်ကို တွေ့ရသည်။

လူဦးရေ၏ ၇၀%ရှိသော ကျေးလက်နေပြည်သူ အများစုသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍအပေါ် တိုက်ရိုက်သော်လည်းကောင်း၊ သွယ်ဝိုက်၍သော်လည်းကောင်း မှီခိုနေကြပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးသည် စိုက်ပျိုးရေးကို အထူးအားထားသည့်နိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။ (MSDP 2018) အဆိုးဆုံးမှာ လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို မည်မျှပင် အလေးထားသည်ဟု မကြာခဏကြေညာနေသော်ငြားလည်း တရုတ်နိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံတို့မှ စိုက်ပျိုးသီးနှံများကို မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ တင်သွင်းခွင့် ပေးနေသည်မှာ အလွန်ဆိုးရွားသော လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ပြည်ပမှ စိုက်ပျိုးသီးနှံများကို ပြည်တွင်းသို့ တင်သွင်းခွင့် ပေးနေသည်မှာ နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးကို အစိုးရကိုယ်တိုင် ပြန်၍ ထိခိုက်အောင် လုပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်စေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပြည်တွင်း၌ ထုတ်လုပ်နိုင်သော အခြေခံစားသောက်ကုန်များကို ပြည်ပမှ တင်သွင်းစေခြင်းသည် အဆိုပါကုန်ပစ္စည်းများအချင်းချင်း ယှဉ်ပြိုင်မှု ပိုမိုမြင့်တက်လာစေသည်။ ထိုသို့ ယှဉ်ပြိုင်မှုပြင်းထန်လာခြင်းသည် အခြေခံ စားသောက်ကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်သော လုပ်ငန်းရှင်များအတွက် အမြတ်နည်းမှုများ ဖြစ်စေသည့်အပြင် ထုတ်လုပ်မှုကွင်းဆက် တစ်ခုလုံးတွင် ပါဝင်သော ပြည်သူများ၏ ဝင်ငွေပါထိခိုက်စေပါသည်။ အဆိုပါ ရိုက်ခတ်မှုသည် ဤတွင်မကသေးဘဲ အဆိုပါသွင်းကုန်နှင့် ဆက်စပ်သော ကုန်စည်များကိုပါ ထိခိုက်စေသည်။ ဤအတိုင်းဖြစ်လာပါက ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းများရပ်တန့်၊ တုံ့ဆိုင်းသွားပြီး အခြေခံ စားသောက်ကုန်အတွက်ပင် သွင်းကုန်အဖြစ် ပြည်ပနိုင်ငံကို မှီခိုလာရသော နိုင်ငံဖြစ်လာစေသည်။ ထိုကဲ့သို့ အခြေခံစားသောက်ကုန်များကို ပြည်ပမှသွင်းကုန်အဖြစ် အားကိုးလာခြင်းသည် နိုင်ငံရေးအရပါရှုံး နိမ့်ခြင်းဖြစ်သည်။^၈

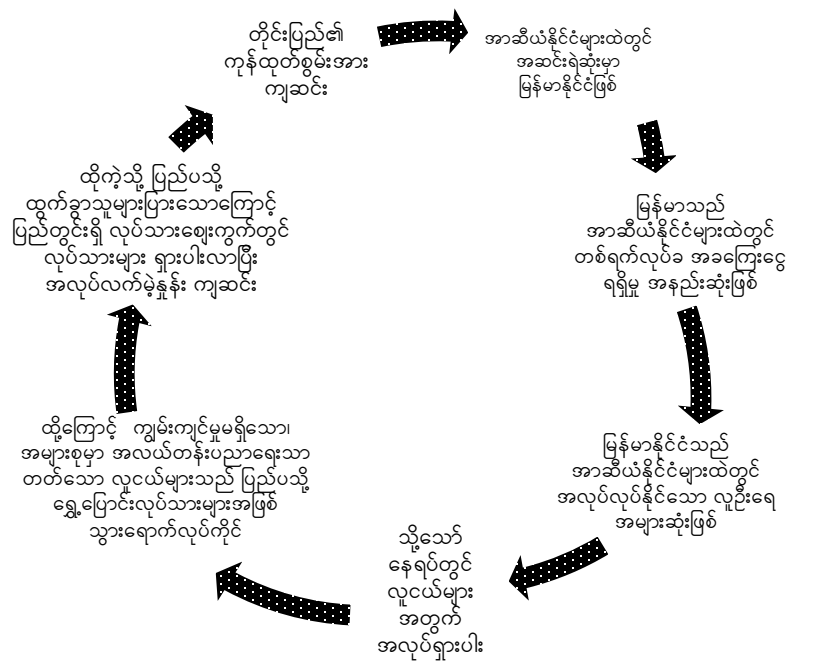
ဤကဲ့သို့ ပြည်တွင်းရှိ လူငယ်များအတွက် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍရှိ လုပ်ငန်းများမှာ ဆိုးရွားသောအခြေအနေများ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး

---

^၈ ဥပမာ- စင်ကာပူနိုင်ငံသည် မလေးရှားနိုင်ငံမှ ရေတင်သွင်းနေရသော နိုင်ငံဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေးအရ ထိခိုက်လာသောအခါ မိမိ တိုင်းပြည်အတွင်း၌ပင် သောက်ရေထုတ်လုပ်နိုင်အောင် ကြိုးစားခဲ့သည်။

လုပ်ငန်းများမှာလည်း ပုံမှန်အလုပ်မပေးနိုင်သော အခြေအနေများသို့ ရောက်ရှိသောအခါ ၎င်းတို့ဘဝရှင်သန်ရေးအတွက် ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်း လုပ်ကိုင်မည့် စိတ်ကူးကို အကောင်အထည်ဖော်လာတော့သည်။ ဤသို့ ဖြင့် လယ်ယာကဏ္ဍထုတ်လုပ်မှု ကျဆင်းလာခြင်းကြောင့် အလုပ်လက်မဲ့ များပြားလာစေခြင်း၊ ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားသော လူငယ်များ ပိုမို များပြားလာစေခြင်းနှင့် ပြည်တွင်း အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း ကျဆင်းခြင်းတို့မှာ စဉ်ဆက်မပြတ် ပြဿနာစက်ဝန်းကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိလာတော့သည်။

ပုံ(၃) မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား ဆက်စပ်မှု ပြဿနာစက်ဝန်း

ရင်းမြစ်။ သူရိန်လွင် (၂၀၁၉)

အပိုင်း(၂) မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်မှု အခြေအနေ

အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာမှာ မက်ခရိုဘောဂဗေဒ၏ ပြဿနာ ဖြစ်ပြီး ထိုပြဿနာသည် လူအများပေါ် တိုက်ရိုက်သော် လည်းကောင်း၊ သွယ်ဝိုက်၍သော်လည်းကောင်း ထိခိုက်စေသည်။ လူအများအတွက် အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်စေခြင်း ပြဿနာသည် ၎င်းတို့၏ လူနေမှုအဆင့်အ တန်းကို နိမ့်ကျလာစေပြီး၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပြဿနာများနှင့်လည်း ကြုံတွေ့စေလာနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခြင်းမှာ နိုင်ငံရေး အရ ဆွေးနွေး ငြင်းခုံရန် ခေါင်းကြီးပိုင်းနေရာတွင် အမြဲတမ်း ရှိနေသည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ရာ မဟုတ်ပေ။ (Mankiw, 2012)

ထို့အပြင် စီးပွားရေးအဆောက်အအုံတွင် သဘာဝအရဖြစ်ပေါ် နေသော အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း (Natural Rate of Unemployment) ဆိုသည်မှာလည်းရှိသည်။ နိုင်ငံတကာမှ လက်ခံထားသော ယင်း ကိန်းရှင် အတွက် နှုန်းမှာ ၂%ဖြစ်ပြီးအဆိုပါ ၂%ထက်ကျော်လွန်ပါက အစိုးရမှ ဂရုတစိုက် ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည်ဖြစ်သည်။ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းကို တိုင်းတာရာတွင် အလွယ်တကူနားလည်နိုင်သော တွက်နည်းမှာ၊

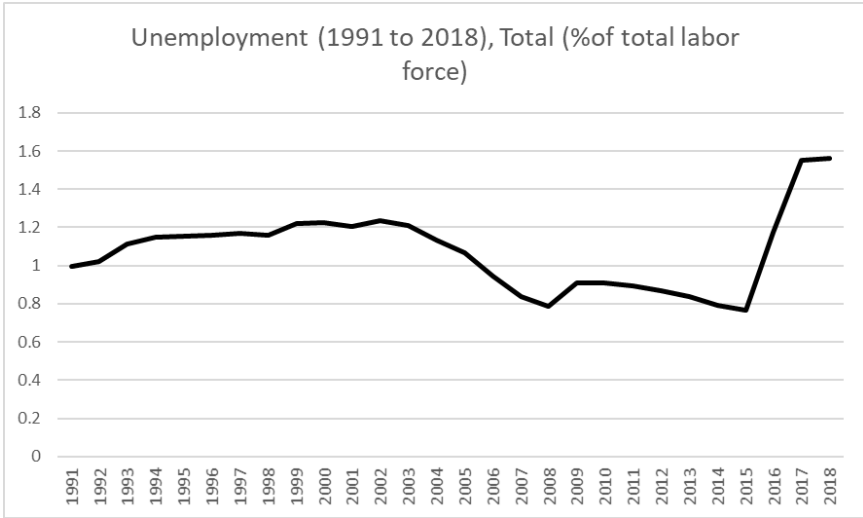
$$\text{အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း} = \frac{\text{အလုပ်မရှိသောလူဦးရေ}}{\text{အလုပ်လုပ်နိုင်သောလူဦးရေ}} \times ၁၀၀\%$$

---

၉ အလုပ်လုပ်နိုင်သော လူဦးရေဆိုသည်မှာ အသက်၁၈နှစ် မပြည့်သေးသော ကလေးငယ် များ၊ အသက် ၆၀ထက် ကြီးသောလူများ၊ နာမကျန်းဖြစ်နေသောလူများ၊ တပ်မတော်သား များနှင့် သာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်များ မပါဝင်ပါ။

^{၁၀} Unemployment rate = $\frac{\text{Number of unemployed people}}{\text{Number of people in the labour force}} * 100$

ပုံ(၄) မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း (၁၉၉၁ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၈ခုနှစ် အထိ)

Source: World Bank Dataset (Last Updated Date: 24 April, 2019)

Note: *Modeled ILO estimate. **unemployment refers to the share of the labor force that is without work but available for and seeking employment.

ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အချက်အလက်အရ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းကို ၁၉၉၁ခုနှစ်မှ ၂၀၁၈ခုနှစ်အထိ လေ့လာကြည့်ပါက အဆိုပါကာလတစ်လျှောက် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းအမြင့်ဆုံးအနေဖြင့် ၂၀၁၈ခုနှစ်တွင် ၁.၆ရာခိုင်နှုန်းသာရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤသည်မှာ အာဆီယံနိုင်ငံများတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှာ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းအနိမ့်ဆုံး နိုင်ငံများထဲတွင်ပါဝင်နေသည် (World Bank, 2019)။^{၁၁} ထို့ကဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းခြင်းမှာ ပြည်တွင်း၌ အလုပ်အကိုင်များ ပေါများနေမှုကြောင့် လုပ်သားများ အလုပ်ရှိကြသောကြောင့်ဟု ထင်စရာရှိပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်ပေ။ အကြောင်းမှာ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အချက်အလက်အရ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၉၁ခုနှစ်မှ ၂၀၁၈ခုနှစ်အထိ အလုပ်

^{၁၁} ပုံကို နောက်ဆက်တွဲ ပုံ(၈)တွင်ကြည့်ပါ။

ရရှိမှု လူဦးရေအချိုးမှာ တဖြည်းဖြည်းကျဆင်းလျက်ရှိပြီး အာဆီယံ နိုင်ငံများအတွင်း အလုပ်ရရှိမှု လူဦးရေအချိုးအနည်းဆုံး နိုင်ငံများထဲတွင် ပါဝင်သည် (World Bank, 2019)^{၁၂}။ ဆိုလိုရင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း၌ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း လျော့ကျနေခြင်းမှာ လုပ်သားများ ပြည်တွင်း၌ အလုပ်ရရှိမှုကြောင့် မဟုတ်ဘဲ မြန်မာနိုင်ငံရှိ လုပ်သားများသည် ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားအဖြစ် သွားရောက်လုပ်ကိုင် နေကြခြင်းကြောင့် ပြည်တွင်း၌ လုပ်သားရှားပါးမှု(Labour Shortage) ဖြစ်ပေါ်လာပြီး အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းနည်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အာဆီယံနိုင်ငံများအတွင်း ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်နေသော လုပ်သား အများဆုံးရှိသည့် နိုင်ငံမှာ မြန်မာနိုင်ငံဖြစ်သည်။

အပိုင်း(၃) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများနှင့် အလုပ်လက်မဲ့ ဆက်စပ်မှု

ဗဟိုစာရင်းအင်းအဖွဲ့^{၁၃}မှ ထုတ်ပြန်ထားသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၁၇ခုနှစ် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းမှာ ၁ ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး ကိန်းဂဏန်းအားဖြင့် ၂၃၀၀၀၀၀ လူဦးရေ ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ် (ILO, 19th International Conference of Labour Statisticians) (Labour, November 2018)၏ အဆိုအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများသည် ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများနှင့် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း နှိုင်းယှဉ်ရာတွင် နိမ့်သည်ဟုဆိုသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံ ဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံတွင် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းကို သိရှိတိုင်းတာနိုင်ရန်အတွက် မည်ကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်နေသည်ကို သေချာစွာ သိရှိလေ့လာနိုင်ရန် လက်လှမ်းမမီပါ။

ဥပမာအားဖြင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်နေသော အလုပ်လက်မဲ့အာမခံနှင့် အကျိုးခံစားခွင့်ပုံစံမှာ အလုပ်လုပ်နေသော လုပ်သားတစ်ယောက်သည် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်တော့မည့် အခြေအနေ ကြုံ

^{၁၂} ပုံကို နောက်ဆက်တွဲ ပုံ(၉)တွင်ကြည့်ပါ။
^{၁၃} Central Statistical Organization (CSO)

တွေလာလျှင် ၎င်းတို့နေရပ်ရှိ လူမှုဖူလုံရေးဌာနနှင့် ဆက်သွယ်ပြီးနောက် အလုပ်လက်မဲ့အာမခံ ဝယ်ယူထားပါက အလုပ်သစ်မရခင် ကာလတစ်ခု အထိ (အနည်းဆုံး ၆လ) အထောက်အပံ့ပေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်သည့် အခြေအနေတွင် အစိုးရဌာနသို့ ဆက်သွယ်သည့် စနစ်ထားရှိသည့်အတွက် အစိုးရမှ တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာအရ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းကို အချိန်နှင့်တပြေးညီ သိရသည့်အခါ အလုပ်လက်မဲ့ နှုန်း လိုအပ်သည်ထက် တိုးလာပါက ကြိုတင်စီမံချက်ဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင် သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ထိုကဲ့သို့ အလုပ်လက်မဲ့အာမခံစနစ်ကို စတင်ရန် ကြိုးစားသင့်ပြီး အစိုးရ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိက အာမခံကုမ္ပဏီ များနှင့် ချိတ်ဆက်၍ ကြိုးပမ်းသင့်သည်။ ထို့အပြင် အလုပ်လက်မဲ့ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် ဗဟိုဘဏ်တွင်လည်း များစွာ တာဝန်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတကာဗဟိုဘဏ်များမှာ ၎င်းတို့နိုင်ငံ၏ အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာ အပေါ် တာဝန်ယူ ဖြေရှင်းမှုများရှိသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗဟိုဘဏ် မှာမူ ၂၀၁၃ခုနှစ်ထုတ် မြန်မာနိုင်ငံဗဟိုဘဏ်ဥပဒေပါအတိုင်း ထုတ်ပြန် ရန် တာဝန်ရှိသည့် နှစ်စဉ် ထုတ်ပြန်ရမည့် အစီရင်ခံစာကို ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ခုနှစ် အထိသာ ထုတ်ပြန်ထားပြီး(လက်ရှိစာတမ်းရေးနေချိန်အထိ) ၎င်း ဘဏ္ဍာရေးနှစ်ချုပ် အစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်လက်မဲ့နှင့် သက်ဆိုင်သည့်အချက်အလက်များ မပါရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤသည် မှာ ဗဟိုဘဏ်အတွက် လူသားအရင်းအမြစ်များ လိုအပ်နေခြင်းနှင့် ထိ ရောက်သောသုတေသနလုပ်ငန်း များပြုလုပ်ရန် များစွာ လိုအပ်နေခြင်း တို့မှာ ပေါ်လွင်နေလျက်ရှိပါသည်။

ထိုသို့ဆိုပါက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၁၇ခုနှစ် (အချက်အလက် နောက်ဆုံးရခုနှစ်) အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းမှာ အာဆီယံနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ် ပါက ထိုင်းနိုင်ငံ (၁.၂%)၏နောက်တွင် ၂.၁%ဖြင့် ဒုတိယ အနည်း ဆုံး နိုင်ငံဖြစ်နေပါသည်။ (Secretariat, 2018) မြန်မာနိုင်ငံသည် ဆင်းရဲ သလောက် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းကလည်း နည်းသည်။ အစိုးရမှလည်း နိုင်ငံ

၏ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းကို သေချာစွာ မသိရှိ၊ သိရှိနိုင်သော စနစ်လည်း မရှိပေ။ ပြည်သူများ၏ လက်တွေ့ဘဝတွင်လည်း အလုပ်ရှားပါးမှု များက တသောသောည့်လျက် ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာကြောင့် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း နည်းရသနည်း ဟူသော မေးခွန်းအတွက်အဖြေမှာ မြန်မာနိုင်ငံသည် အာဆီယံနိုင်ငံ များထဲတွင် အလုပ်လုပ်နိုင်စွမ်းရှိသော လူငယ်များ အများဆုံးရှိသော် လည်း ပြည်တွင်းတွင် လုပ်ခ၊ လစာနည်းပါးခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင် ရှား ပါးခြင်းတို့ကို အကြောင်းပြု၍ ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူ များပြား နေသောကြောင့် ဆိုသည်မှာအဖြစ်နိုင်ဆုံးအဖြေဖြစ်သည်။ (ADB, 2018)

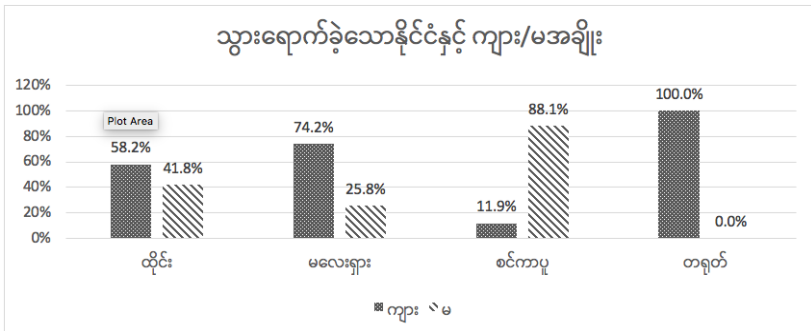
လူငယ်များ ပြည်တွင်းတွင် အလုပ်အကိုင်ရှားပါး၍ ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်း လုပ်ကိုင်သည့်အတွက် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း ကျဆင်းသည် ဆို သောအချက်မှာ ဂုဏ်ယူရမည့်အရာ မဟုတ်သည့်အပြင် ထိုလူအုပ်ကြီး နောင်အနှစ်၃၀ (အသက်ကြီးချိန်တွင်) မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်သည့် အခါ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မည်ကဲ့သို့သော အကျိုးဆက်များ ဆက်လက် ဖြစ် ပေါ်နိုင်သည်ကို ကြိုတင်စဉ်းစား ပြင်ဆင်ရမည့် ကိစ္စဖြစ်ပေသည်။

အပိုင်း(၃) ရွှေ့ပြောင်းမှုနာစစ်တမ်း၏ ရလဒ်ဆန်းစစ်မှု အဖြေများ

လေ့လာခဲ့သော ရွှေ့ပြောင်းမှုနာစစ်တမ်းအရ နိုင်ငံခြားသို့ သွား ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သော ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား (၄၃၀)တွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သူ ၂၉၄ဦးဖြင့် စုစုပေါင်းလူဦးရေ၏ ၆၈.၄% ရှိခဲ့ပါသည်။ ၎င်း ၂၉၄ဦးတွင် အမျိုးသား ၁၇၁ဦး (၅၈.၂%)နှင့် အမျိုးသမီး ၁၂၃ဦး (၄၁.၈%)ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယအများဆုံးအနေဖြင့် မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ၈၉ဦး သွားရောက်လုပ်ကိုင်ကြပြီး စုစုပေါင်း လူဦးရေ ၏ ၂၀.၇%ရှိပါသည်။ ယင်းရာခိုင်နှုန်း၏ ၇၄.၂%သည် အမျိုးသား များဖြစ်ပြီး၊ ၂၅.၈%သည် အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ပါသည်။ စင်ကာပူနိုင်ငံ သို့ သွားရောက်သော ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားသည် စုစုပေါင်းလူဦးရေ၏ ၉.၈%ဖြစ်ပြီး ၎င်း၏ ၈၈.၁%သည် အမျိုးသမီးများ ဖြစ်သည်။ ကျန်

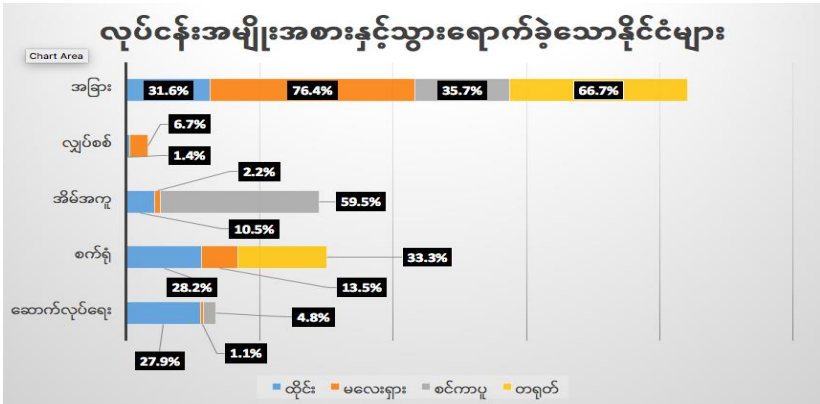
သော ၁၁.၉%သည် အမျိုးသားများဖြစ်သည်။ တရုတ်နိုင်ငံသို့ သွားရောက်သော ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားအရေအတွက်သည် နည်းပါးလှ၍ စုစုပေါင်းလူဦးရေ၏ ၀.၇%သာရှိပြီး အားလုံးမှာ အမျိုးသားများသာ ဖြစ်သည်။

ပုံ(၅) ရွှေ့ပြောင်းသွားသော နိုင်ငံနှင့် ကျား/မအချိုး

ရင်းမြစ်။ Understanding the obstacles to promoting safe migration in Myanmar, Report, March 2019) <https://www.kmsscaritasmyanmar.org/index.php?id=47>

ပုံ(၆) လေ့လာခဲ့သော နမူနာစစ်တမ်းအရ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ သွားရောက်ခဲ့သော နိုင်ငံများနှင့် လုပ်ငန်းအမျိုးအစား

ရင်းမြစ်။ Understanding the obstacles to promoting safe migration in Myanmar, Report, March 2019) <https://www.kmsscarritasmyanmar.org/index.php?id=47>

ထိုင်းနိုင်ငံသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်သူ အများစုမှာ ထုတ်လုပ်ရေး ကဏ္ဍတွင် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ စစ်တမ်းရလဒ်အရ ၂၇. ၉ရာခိုင်နှုန်းမှာ ဆောက်လုပ်ရေးစက်ရုံတွင် လုပ်ကိုင်သူ ၂၈. ၂ရာခိုင်နှုန်း၊ အိမ်အကူ လုပ်ကိုင်သူ ၁၀. ၅ရာခိုင်နှုန်း၊ လျှပ်စစ်နှင့်ဆိုင်သော အလုပ်များ လုပ်ကိုင်သူ ၁. ၄ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အခြားလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူ ၃၁. ၆ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။ အဓိကအားဖြင့် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း (ပန်းရံအုတ်စီ) ကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။

မလေးရှားနိုင်ငံသို့ သွားရောက်သူအများစုမှာ ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများကို အများစုလုပ်ကိုင်ကြသည်။ စစ်တမ်းရလဒ်အရ မလေးရှားနိုင်ငံသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူ အများစုမှာ အဓိကအားဖြင့် စက်ရုံလုပ်ငန်း(ကြက်သား၊အအေးခန်း၊တိရစ္ဆာန်အစာ)တွင် လုပ်ကိုင်ကြပြီး ၁၃. ၅% ရှိပါသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား ဒုတိယအများဆုံး သွားရောက်သော နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။

စင်ကာပူနိုင်ငံသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူ အများစုမှာ အမျိုးသမီး များဖြစ်ပြီး နမူနာစစ်တမ်းတွင် ဖြေဆိုသူများ၏ ၂၀.၂% ရှိပါသည်။ အိမ် အကူလုပ်ငန်းကို အဓိကလုပ်ကိုင်ကြပြီး ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၅၉.၅% ရှိပါသည်။ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်သူ အနည်းငယ် ရှိပါ သည်။ စင်ကာပူနိုင်ငံ၌ လုပ်ကိုင်ကြသော အမျိုးသမီးအများစု အဓိက ကြံ့တွေ့ရသော ပြဿနာမှာ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာပြဿနာများ ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - အိမ်ရှင်၏ တိုက်ခန်း (သို့) အိမ်၌သာ အချိန် ကြာမြင့်စွာ နေထိုင်ရသောကြောင့် လူမှုဆက်ဆံရေး နည်းပါးလာခြင်း၊ အလုပ်ချိန် ပိုမိုစေခိုင်းခြင်းနှင့် ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

အနာဂတ်ဦးတည်ရာကို ခန့်မှန်းနိုင်သော မျဉ်းကွေးမော်ဒယ်

(Trend Curve Model)

ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းသွားရသော အကြောင်းအရင်း များအား Regression ကို အသုံးပြု၍ Trend Analysis Model (၁၀)မျိုး ဖြင့် လေ့လာဆန်းစစ်ထားပါသည်။ အဆိုပါ Trend Analysis Model (၁၀)မျိုးမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

1. Linear Trend Model

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X + \varepsilon_t$$
2. Logarithmic Trend Model

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \log_e X + \varepsilon_t$$
3. Inverse Trend Model

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \left(\frac{1}{X} \right) + \varepsilon_t$$
4. Quadratic Trend Model

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X + \beta_2 X^2 + \varepsilon_t$$

5. Cubic Trend Model

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X + \beta_2 X^2 + \beta_3 X^3 + \varepsilon_t$$

6. Compound Curve Trend Model

$$Y = \beta_0 \beta_1^X$$

7. Power Curve Trend Model

$$Y = \beta_0 + (X^{\beta_1}) (e^{\varepsilon_t})$$

8. Sigmoid (S) Curve Trend Model

$$Y = e^{\beta_0 + \beta_1 \left(\frac{1}{X}\right) + \varepsilon_t}$$

9. Exponential Curve Trend Model

$$Y = \beta_0 (e^{\beta_1 X + \varepsilon_t})$$

10. Growth Curve Trend Model

$$Y = \beta_0 (\beta_1^X) \varepsilon_t$$

၎င်း(၁၀)မျိုးအနက် Compound Curve Trend Model သည် R-square အားနည်းသော်လည်း Coefficient တစ်ခုချင်းစီ လေ့လာ ဆန်းစစ်သောအခါ ယုံကြည်စိတ်ချရသော ရာခိုင်နှုန်း အဆင့်(၉၉%)ရှိပြီး အမှား(၁%) သာရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်း Compound Curve Trend Model အား R-square အားနည်းသော်လည်း အခြားမော်ဒယ် များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက Coefficient တစ်ခုချင်းစီသည် Significant Level အားကောင်းသောကြောင့် အကောင်းဆုံးမော်ဒယ်အဖြစ် ရွေးချယ် ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်း Compound Curve Trend Model ၏ ညီမျှခြင်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

$$Y = \beta_0 \beta_1^X$$

Y = လေ့လာသော နေရာဒေသရှိ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား အရေအတွက်
X = ရွှေ့ပြောင်းရသော အကြောင်းအရင်း (ဝင်ငွေနည်းပါးခြင်း၊ နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ပေါများခြင်း၊ နေရပ်တွင် စိုက်ပျိုးရေး မဖြစ်

ထွန်းခြင်း၊ မိသားစုအရွယ်အစား ကြီးမားခြင်း၊ သူငယ်ချင်း၏ ဆွဲဆောင်မှု၊ ဇနီး/ခင်ပွန်း၊ ချစ်သူရည်းစားများ၏ တိုက်တွန်းမှု၊ အခြားအကြောင်းအရင်းများ)

ε = အမှားတန်ဖိုး

Compound Trend Curve Model ၏ ညီမျှခြင်း သဘောသဘာဝအရ ရွှေ့ပြောင်းရသော အကြောင်းအရင်း (X) တစ်ယူနစ်တိုးတိုင်း ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား အရေအတွက် (Y) သည် β_1 တိုးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ Trend curve model များသည် မှီခိုကိန်းရှင် အနည်းဆုံးတစ်ခုနှင့် ကင်းလွတ်ကိန်းရှင် အများဆုံးတစ်ခုကိုသာ လေ့လာဆန်းစစ်နိုင်ပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းရသော အကြောင်းအရင်းများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား အရေအတွက်တို့ကို လေ့လာဆန်းစစ်ရာတွင် အောက်ပါ Compound Trend Curve Model များကို ရရှိပါသည်။

ဇယား(၂) အနာဂတ်ဦးတည်ရာကို ခန့်မှန်းနိုင်သော မျဉ်းကွေးမော်ဒယ်၏ ရလဒ်

ရွှေ့ပြောင်းရသော အကြောင်းအရင်းများ		ရရှိသော မော်ဒယ်
ဆွဲအားဖြစ်စေသော အချက်များ (Pull Factor)	တွန်းအားဖြစ်စေသော အချက်များ(Push Factor)	
	ဝင်ငွေ နည်းပါးခြင်း	$Y = (55.634)(1.002)^X$
နိုင်ငံရပ်ခြားတွင်အလုပ် အကိုင်အခွင့်အလမ်း ပေါများခြင်း		$Y = (60.742)(1.000)^X$
	နေရပ်တွင် စိုက်ပျိုးရေး မဖြစ်ထွန်းခြင်း	$Y = (62.392)(0.999)^X$
သူငယ်ချင်း၏ ဆွဲဆောင်မှု		$Y = (60.260)(1.001)^X$

	မိသားစုအရွယ်အစား ကြီးမားခြင်း	$Y = (61.494)(1.000)^x$
	ဇနီး/ခင်ပွန်း/ချစ်သူရည်စား တိုက်တွန်းမှု	$Y = (61.606)(0.999)^x$
အခြားအကြောင်းအရင်းများ		$Y = (60.187)(1.002)^x$

အထက်ပါမော်ဒယ်၏ သုံးသပ်ချက် အဖြေများမှာ ဝင်ငွေ နည်းပါးလာခြင်း အခြေအနေ တစ်ယူနစ်တိုးလာပါက ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား အရေအတွက်သည် တစ်ယူနစ် လိုက်၍ တိုးလာမည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ- ပြည်တွင်းတွင် ဝင်ငွေနည်းပါးလာသူ တစ်ယောက် တိုးလာပါက ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူ တစ်ယောက်တိုးလာမည် (သို့) ပြည်တွင်းတွင် ဝင်ငွေနည်းပါးသူ ဦးရေ ၁% တိုးလာပါက ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူ ၁%လိုက်၍ တိုးလာမည် ဖြစ်သည်။

အလားတူပင် နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် ပြည်တွင်းထက် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း များပြားလာမှု တစ်ယူနစ်တိုးပါက ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား အရေအတွက်သည်လည်း တစ်ယူနစ်လိုက်၍ တိုးလာမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် နေရပ်တွင် စိုက်ပျိုးရေးမဖြစ်ထွန်းခြင်းနှင့် မိမိ၏ အိမ်ထောင်ဖက်/ချစ်သူရည်စား တိုက်တွန်းမှုကြောင့် နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် တစ်ယူနစ် တိုးသွားသော်လည်း လုပ်သားအရေအတွက် တိုးသွားခြင်းသည် အနည်းငယ်မျှသာ ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

အကယ်၍ အထက်ပါ လေ့လာထားသော ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားရောက်မှုကို ဖြစ်စေသည့် အကြောင်းအရင်းများ မရှိလျှင်သော်မှ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား အရေအတွက်မှာ အသားတင် ၅၅ဦးမှ ၆၀ဦးအထိ ဆက်လက် ရွှေ့ပြောင်းမှုများ ရှိနေမည်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤလေ့လာဆန်းစစ်ထားသော အကြောင်းရင်းများမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် အဖြစ်များသော အကြောင်းအရင်းများကို အခြေခံ၍ ယူဆစဉ်းစားထားခြင်းဖြစ်ပြီး အထက်ပါ အကြောင်းအရင်းများထက် ပို၍ဖြစ်နိုင်သော အခြားအကြောင်းအရင်းများစွာက သက်ရောက်မှုရှိနေနိုင်သော ကြောင့်ဖြစ်သည်။

နိဂုံး

အထက်ပါ ဆန်းစစ်ချက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် အလုပ်လက်မဲ့လူဦးရေ လျော့သွားခြင်းသည် တိုင်းပြည်၏ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း တိုးပွားလာခြင်း၊ ဝင်ငွေရရှိမှု အခြေအနေ တိုးမြှင့်လာခြင်း (တစ်ဦးကျ ဝင်ငွေ တိုးလာခြင်း)တို့ကြောင့် မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံခြားသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား အရေအတွက် များပြားလာခြင်းကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြားသို့ရွှေ့ပြောင်းမှုသည် ၂၀၁၄ သန်းခေါင်စာရင်းအရ မိသားစုနောက်သို့လိုက်၍ ပြောင်းရွှေ့မှုသည် အများဆုံးဖြစ်နိုင်ချေရှိသည်ဟု ဆိုထားသော်လည်း ဤစာတမ်းတွင် ကောက်ယူခဲ့သော နမူနာစစ်တမ်းအရ လေ့လာကြည့်လျှင် ပြည်နယ်များတွင် ဝင်ငွေနည်းပါးခြင်းနှင့် နေရပ်တွင် စိုက်ပျိုးမှုဖြစ်ထွန်းရန် ခက်ခဲခြင်းတို့က ပို၍ အလေးသာနေသည်။

လူငယ်များသည် ပြည်တွင်း၌ တစ်ရက်လုပ်ခ အခကြေးငွေနည်းပါးခြင်း၊ အလုပ်ရှားပါးခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းနည်းပါးခြင်းစသည့် အကြောင်းအရင်းများကြောင့် နေရပ်တွင် ဝင်ငွေရရှိမှု နည်းပါးလာသောအခါ အခြားဒေသများသို့လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရပ်ခြားသို့လည်းကောင်း ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်လာကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်မှု များလာခြင်းကြောင့်ပြည်တွင်း၌ လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်လည်း နည်းပါးလာခြင်း၊ ကျွမ်းကျင်၍ အရည်အချင်းပြည့်ဝသော လုပ်သားများ ရှားပါးလာခြင်း စသည့် လူသားအရင်းအမြစ်ကို ထိခိုက်စေသော ပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်လာမည်။ တိုင်းပြည်၏ အရေးပါသော လူသားအရင်းအမြစ် နည်းပါးလာခြင်းသည် တိုင်းပြည်တိုးတက်မှုကို ကြီးမားသော အဟန့်အတားဖြစ်စေပါသည်။

ထို့အပြင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် နေရပ်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသော ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း မရှိပါက၊ ၎င်းလုပ်သားများသည် နောက်တစ်ကြိမ် ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်မှုများ ဖြစ်လာပြီး ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများပို၍တိုးလာဖွယ်သာရှိသည်။ နေရပ်ပြန် လုပ်သားအများစုသည် ယခင် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်း မပြုမီက လုပ်ကိုင်ခဲ့သည့် အလုပ်အကိုင်များကိုသာ ပြန်လည်လုပ်ကိုင်ကြသည်ဖြစ်ရာ အလုပ်အဆင့် သတ်မှတ်ချက်တွင် ပိုမိုတိုးတက်နိုင်စေရေးအတွက် ၎င်းတို့၏ ကျွမ်းကျင်မှု အရည်အ

ချင်းများ တိုးတက်လာခြင်းမရှိဟုသော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် ရရှိခဲ့သည့် ဝင်ငွေများကို ပြန်လည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်းမရှိဟု သုံးသပ်နိုင်သည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လုပ်သားအင်အားသည် အတော်အတန်ကြီးမားသည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း ကျွမ်းကျင်မှုအဆင့် နိမ့်ပါးခြင်းကြောင့် အထူးသဖြင့် တန်ဖိုးမြင့် အလုပ်အကိုင်များ ဖန်တီးပေးနိုင်စွမ်းမှာ နည်းပါးသည်။ (CUNNINGHAM, et al., 2018)

ထို့ကြောင့် ဤဆန်းစစ်ချက်အတိုင်းသာ ရွှေ့ပြောင်းမှုကို ဖြစ်စေသော အကြောင်းအရင်းများ ဆက်လက်တိုးပွားနေပါက ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများလည်း ဆက်လက် များပြားနေမည်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် မိမိကိုယ်တိုင် ထုတ်ကုန် အသစ်များကို မထုတ်လုပ်နိုင်သည့်တိုင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆွဲဆောင်မှုများဖြစ်သော နည်းပါးသော လုပ်ခလစာဖြင့် အလုပ်လုပ်နိုင်သော လူငယ်များစွာရှိခြင်း၊ မြေနေရာပေါများမှုနှင့် အိမ်နီးချင်း တရုတ်နိုင်ငံ^{၁၄}နှင့် နီးစပ်ပြီး ၎င်းနှင့် ဆက်သွယ်ထားသော လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်ခြင်း အချက်များကို အသုံးပြု၍ တစ်ဆင့်ခံ ထုတ်လုပ်မှုနိုင်ငံအဖြစ် ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများမှ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပိုမိုရရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ဆိုပါက ပြည်တွင်း၌ အလုပ်အကိုင်များ အချိန်တိုအတွင်း ပိုမိုတိုးပွား လာဖွယ် ရှိပါသည်။

တိုင်းပြည်၏ အစိုးရအနေဖြင့် လူသားအရင်းအမြစ်များ မဆုံးရှုံးစေရန် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးစေခြင်း၊ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသော ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအား တတ်ကျွမ်းသော စွမ်းရည်အလိုက် အလုပ်အကိုင်များ ဖန်တီးပေးသင့်ပါသည်။ သို့မှသာ အလုပ် လက်မဲ့ဖြစ်ခြင်းနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ ဆက်စပ်မှုသည် အားနည်းသွားပြီး

---

^{၁၄} တရုတ်နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ဒုတိယအကြီးဆုံး စီးပွားရေးကို မောင်းနှင်နေသောကြောင့် တာဝန်ယူမှုများ ရှိလာမည်ဟု သမ္မတရှီကျင့်ဖျင်က ဒါးဗိုစ်ညီလာခံ၂၀၁၇တွင် ပြောကြားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် တရုတ်နိုင်ငံသည် များမကြာမီနှစ်များတွင် ပို့ကုန်ဦးစားပေးစီးပွားရေးအစား သွင်းကုန်များကိုလည်း ပိုမိုခွင့်ပြုပေးတော့မည်ဖြစ်၍ အကယ်၍ တရုတ်နိုင်ငံကသာ ၎င်းတို့နိုင်ငံအတွက် သွင်းကုန်များကို ပိုမိုခွင့်ပြုပေးလာပါက မြန်မာနိုင်ငံမှ တရုတ်နိုင်ငံသို့ ရန်ကုန် မြစ်ပင်လယ်ဝမှ မူဆယ်တရုတ်နယ်စပ်အထိ တစ်ရက်၊ နှစ်ရက်အတွင်း ကုန်ပစ္စည်းများကို တင်ပို့နိုင်သော အာဆီယံဒေသတွင်းနိုင်ငံများထဲတွင် အလွယ်ကူဆုံးနိုင်ငံဖြစ်လာလိမ့်မည်။

စီးပွားရေးအဆောက်အအုံ ပြောင်းလဲလာကာ တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကိုလည်း အထောက်အကူပြုမည် ဖြစ်ပါသည်။

အပိုင်း(၅) မူဝါဒရေးရာ အကြံပြုချက်များ

၁။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၁ရာစု၏ အလုပ်လက်မဲ့မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော အချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ ကြိုတင်ပြင်ဆင်သင့်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံက ၂၁ရာစု ပြဿနာများရဲ့ ရှေ့မှောက်ရောက်နေတဲ့အချိန်မှာ ၂၀ရာစုက အဖြေတွေနဲ့ ငြင်းခုံနေကြတုန်းပါ (Myint-U, 2018)။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာကို ဖြေရှင်းဖို့ ကြိုးစားနေ သော်လည်း ၂၁ရာစုတွင် အလုပ်လက်မဲ့မှုပိုမို ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော စက်မှု တော်လှန်ရေး ၄. ၀၊ အသိဉာဏ်တု (Artificial Intelligence) အပေါ် တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်ရန် အဆင်သင့်မဖြစ်သေးပေ။ ဥပမာ - အစိုးရသည် လက်တွေ့ကျွမ်းကျင်အသက်မွေးနိုင်သော နည်းပညာသင်တန်းများ (Technical and Vocational Education and Training)ကို အားပေးနေသော်လည်း၊ AIကဲ့သို့ သော နည်းပညာသည် လာမည့် ၁၀နှစ်အတွင်း အမှန်တကယ် ဖြစ်လာပါက အဆိုပါ ကျွမ်းကျင်လုပ်သားများအစား စက်များက နေရာယူသွားမည် ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ အလယ်အလတ်ကျွမ်းကျင်မှု အဆင့်ရှိနေပြီးသော လုပ်သားများမှာ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်မှုအန္တရာယ် တကျော့ပြန်ရှိလာ နိုင်သေးသည်။

၂။ MSDPတွင် ပြည်ပရောက် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာသော အခါအဆင်သင့် ဖြစ်စေနိုင်သော အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများကို ကြိုတင် ဖန်တီးပေးသင့်သည်။ ထိုသို့ အလုပ်အကိုင်များကို မဖန်တီးပေးနိုင်ပါက တိုင်းပြည်အတွက် ကြီးစွာသော ဝန်ထပ်ဝန်ပိုးများ ဖြစ်စေနိုင်သည်။

၃။ လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တစ်ရက်လုပ်ခ အနည်းဆုံး အခကြေးငွေသည် ထိုင်းနိုင်ငံထက် ၂ဆ နည်းနေသောကြောင့် မြန်မာလုပ်သားများ၏ ထုတ်လုပ်

နိုင်မှု အခြေအနေပေါ်မူတည်၍ အနည်းဆုံးအခကြေးငွေကို လိုအပ်သလို တိုးပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုနှင့်တပြိုင်နက် ပြည်တွင်းတွင် ပြည်ပရောက် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားအများစုနှင့် ကိုက်ညီသော အလုပ်အကိုင်များကိုလဲ ဖန်တီး ပေးမှသာ လိုအပ်သည်ထက် ပိုသော ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သား ပြဿနာ လျော့နည်း သွားမည် ဖြစ်သည်။

၄။ အစိုးရအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသားများ လုံခြုံသော ရွှေ့ပြောင်းမှု များဖြစ်လာစေရန် လွယ်ကူသော အချက်များကို ဦးစားပေးပြုပြင်သင့်သည်။ ဥပမာ - နိုင်ငံသား အချက်အလက်များကို မှန်ကန်၊ လွယ်ကူ၊ မြန်ဆန်စွာ ထုတ်ပေးခြင်း၊ နယ်စပ်ရှိ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဌာနများအတွက် နိုင်ငံကူး လက်မှတ် အတု၊ အစစ် လွယ်ကူစွာ စစ်ဆေးနိုင်သည့် နည်းပညာဖြင့် စက် ပစ္စည်းများ ထားရှိခြင်း၊ လေ့လာခဲ့သော စစ်တမ်းအတွေ့အကြုံအရ ပြည်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်မည့် လုပ်သားများသည် အလုပ်ရရှိရန် အလျင်လိုသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ပြုလုပ်နိုင်သော ဒေသများသို့ သွား ရောက်ရမည့်စရိတ်များကို မတတ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ပြည်တွင်း၌ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ရရှိရန် မစောင့်ဆိုင်းတော့ဘဲ ပြည်ပသို့ တရားမဝင် သွားခြင်း မျိုးရှိပါသည်။

၅။ ပြည်တွင်း၌ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ဖန်တီးပေးနိုင်မှု အားနည်းနေ သည့်အချိန်တွင် အစိုးရအချင်းချင်း၊ သဘောတူစာချုပ်များ ရေးထိုး၍ ဆောင် ရွက်သော မူဝါဒကိစ္စများတွင် ရေရှည်အမြင်ဖြင့် အောက်ခြေတွင် ဖြစ်ပေါ်နေ သော ပြဿနာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။

၆။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်သမားဥပဒေတွင် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများနှင့် ပတ်သက်၍ ဥပဒေချမှတ်ထားသော်လည်း ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်၊ အကောင်အထည်ဖော်မှု အားနည်းကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

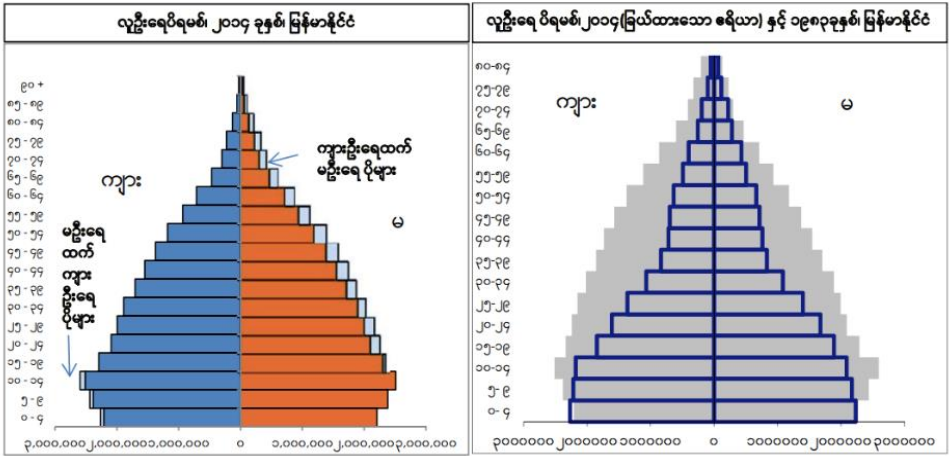
၇။ ဌာနဆိုင်ရာများ၏ လုပ်ငန်းစဉ်ကြန့်ကြာမှု၊ လုပ်ငန်းအဆင့်များ ရှုပ်ထွေးမှု၊ ငွေကြေးကုန်ကျများမှုတို့ကြောင့် တရားမဝင်ထွက်ခွာမှုများ ရှိနေပါသည်။

လေ့လာခဲ့သော စစ်တမ်းအရ ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် အလှမ်းဝေးခြင်းသည်လည်း တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်းမှုကို ပို၍ တွန်းအားပေးသော အကြောင်းအရင်း တစ်ရပ် ပင်ဖြစ်သည်။

၈။ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ လုံခြုံစိတ်ချစွာ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်ရေးအတွက်၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော ဥပဒေများ၊ နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် လိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်းဥပဒေများ၊ အဆက်အသွယ်များ၊ လူကုန်ကူးခြင်း၊ လူမှောင်ခိုလုပ်ခြင်းများနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို သေချာသိရှိစေရန် ပညာပေးသင်တန်းများကို နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ရရှိရန် လုပ်ဆောင်သော လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများအတွက် မတက်မနေရ ရက်တို့ သင်တန်းအဖြစ် ထည့်သွင်းရေးဆွဲသင့်ပါသည်။

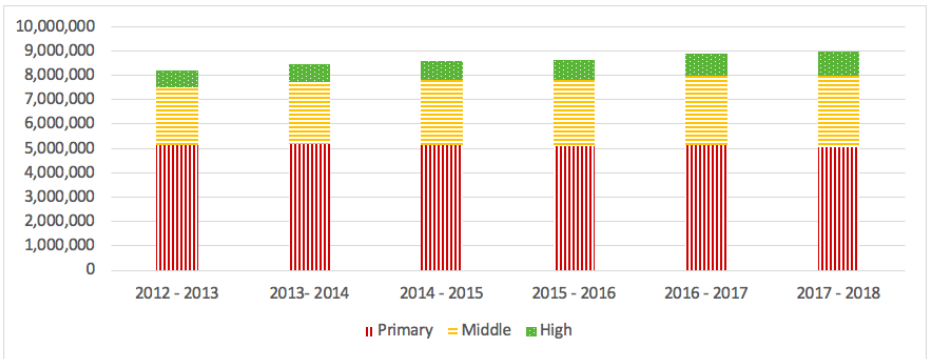
နောက်ဆက်တွဲ

ပုံ(၁) လူဦးရေ ပိရမစ်၊ ၁၉၈၃ခုနှစ်၊ ၂၀၁၄ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ

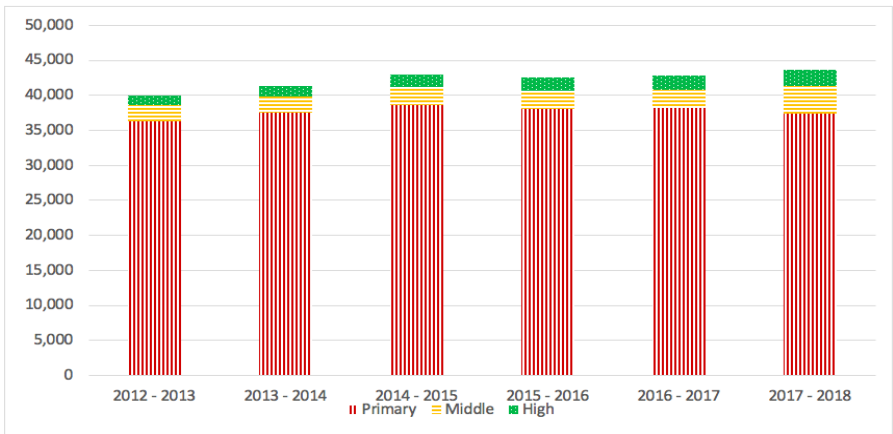
ရင်းမြစ်- ၂၀၁၄သန်းခေါင်စာရင်း

ပုံ(၂) ပညာရေးအဆင့်အလိုက် ကျောင်းသားအရေအတွက်

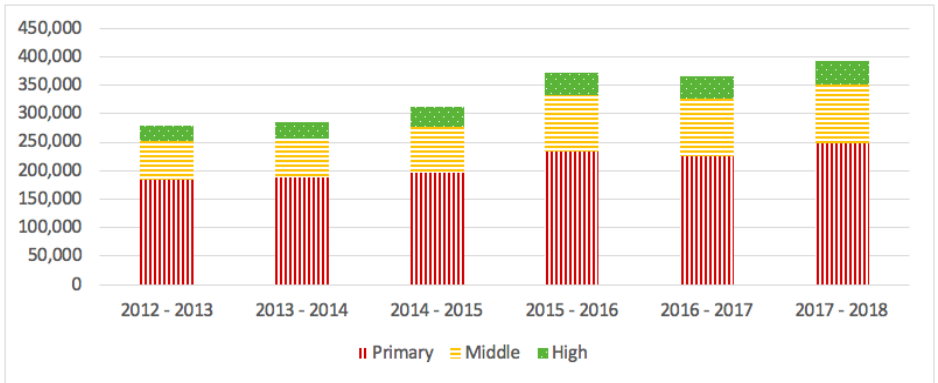
Source: CSO various issue (Department of Education)

ပုံ(၃) ပညာရေးအဆင့်အလိုက် ကျောင်းအရေအတွက်

Source: CSO various issue (Department of Education)

ပုံ(၄) ပညာရေးအဆင့်အလိုက် ဆရာ/ဆရာမ အရေအတွက်

Source: CSO various issue (Department of Education)

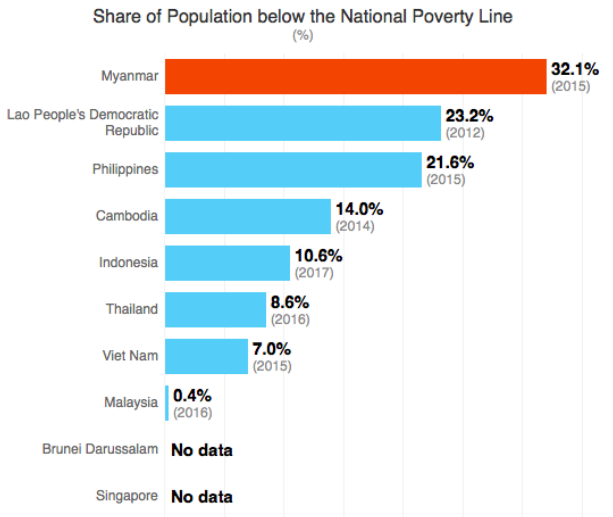
ပုံ(၅) အာဆီယံနိုင်ငံများ၏ အနည်းဆုံး အခကြေးငွေများ

Country	Daily Minimum Wage (Kyat)	Monthly Minimum Wage (Kyat)
Cambodia	၈၂၀၀	၂၄၆၂၀၀
Indonesia	၅၀၀၀ - ၁၂၅၀၀	၁၄၈၀၀၀ - ၃၇၃၆၀၀
Lao PDR	၆၃၀၀	၁၈၈၃၀၀
Malaysia	၁၁၁၀၀ - ၁၂၀၀၀	၃၃၁၈၀၀ - ၃၆၀၆၀၀
Myanmar	၄၈၀၀	၁၄၄၀၀၀
Thailand	၁၃၃၀၀ - ၁၄၃၀၀	၄၀၀၀၀၀ - ၄၃၀၀၀၀
Philippines	၇၀၀၀ - ၁၄၀၀၀	၂၀၉၀၀၀ - ၄၁၈၀၀၀
Vietnam	၅၈၀၀ - ၈၄၀၀	၁၇၃၈၀၀ - ၂၅၀၅၀၀

Source: <https://www.aseanbriefing.com/news/2018/08/30/minimum-wage-levels-across-asean.html>

Note: *1\$/1448MMK (Average reference exchange rate of Central Bank of Myanmar from Jan 2018 to May 2019), ** Adjusted three digits value of kyats in wages to be clearer to compare each other.

ပုံ(၆) နိုင်ငံမှ သတ်မှတ်ထားသော ဆင်းရဲမှုမျဉ်းအောက် ရောက်ရှိနေသည့် လူဦးရေဝေစု ပုံစံ

Source: Asian Development Bank. *Basic Statistics 2018*

ပုံ(၇) အာဆီယံနိုင်ငံများ၏ အသက် ၁၅နှစ်အထက် အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း
(၂၀၁၀မှ ၂၀၁၇အထိ)

Unemployment Rate of 15 Years Old and Over, 2010 - 2017

Country	၂၀၁၀	၂၀၁၁	၂၀၁၂	၂၀၁၃	၂၀၁၄	၂၀၁၅	၂၀၁၆	၂၀၁၇
Brunei Darussalam	၉.၁	၉.၃	၉.၆	-	၆.၉	-	-	-
Cambodia	၀.၃	၀.၂	၀.၂	၀.၃	၀.၂	၁.၀	၀.၂	-
Indonesia	၇.၁	၆.၆	၆.၁	၆.၃	၅.၉	၆.၂	၅.၆	၅.၃
Lao PDR	၁.၉	-	-	-	-	-	-	-
Malaysia	၃.၃	၃.၁	၃.၀	၃.၁	၂.၉	၂.၉	၃.၁	၃.၄
Myanmar¹⁾	၄.၀	၄.၀	၄.၀	၄.၀	၄.၀	၀.၈	-	၂.၁
Philippines	၇.၄	၇.၀	၇.၀	၇.၁	၆.၆	၆.၃	၅.၅	၆.၆
Singapore²⁾	၃.၁	၂.၉	၂.၈	၂.၈	၂.၇	၂.၈	၃.၀	၃.၁
Thailand³⁾	၁.၀	၀.၇	၀.၇	၀.၇	၀.၈	၀.၉	၁.၀	၁.၂
Viet Nam⁴⁾	၂.၆	၂.၀	၁.၈	၂.၀	၁.၉	၂.၁	၂.၁	၂.၀

Source: ASEAN Secretariat, '-' = not available at the time of publication

Notes: 1) Myanmar unemployment rate is 10 years and over

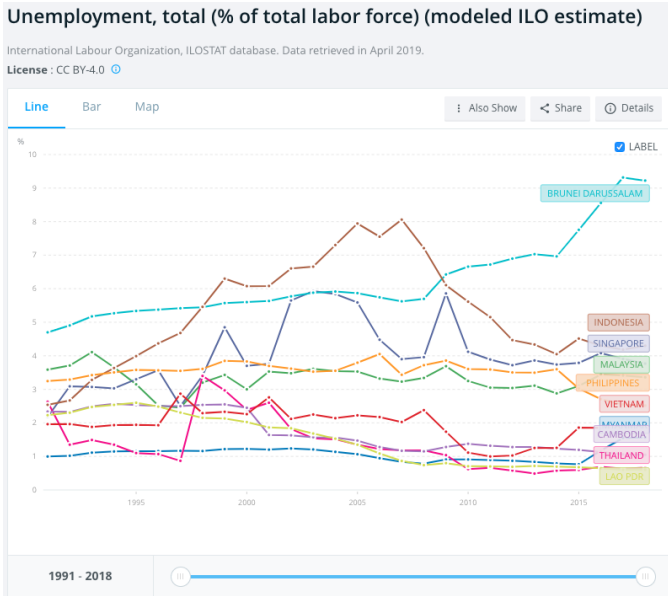
2) Singapore's resident unemployment (annual average)

3) Thailand unemployment rate using average period

4) Unemployment rate at urban area of Viet Nam

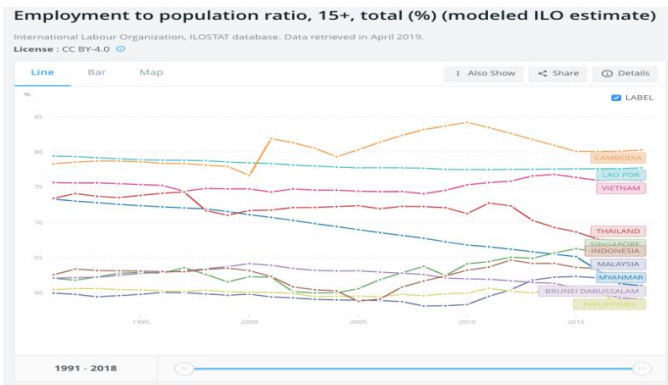

ပုံ (၈) အာဆီယံနိုင်ငံများ၏ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်း (၁၉၉၁ခုနှစ်မှ ၂၀၁၈ ခုနှစ်အထိ)

ရင်းမြစ်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ် (၂၀၁၉)

ပုံ (၉) အာဆီယံနိုင်ငံများ၏ အလုပ်ရရှိသော လူဦးရေအချိုး (၁၉၉၁ခုနှစ်မှ ၂၀၁၈ခုနှစ် အထိ)

ရင်းမြစ်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ် (၂၀၁၉)

ပုံ (၁၀) ကိန်းရှင်များကြား ဆက်စပ်မှုရှိ၊ မရှိ စမ်းသပ်ခြင်း
(Multicollinearity Test)

Correlations

[DataSet1] C:\Users\ASUS\Desktop\Project\Regression data.sav

		Correlations					
		low income	Job opportunities	Difficult to plant	Friend's incentive	Large family members	Partners
low income	Pearson Correlation	1	.142	.388	.399	.822*	.425
	Sig. (2-tailed)		.761	.448	.375	.023	.401
	N	7	7	6	7	7	6
Job opportunities	Pearson Correlation	.142	1	.537	.407	.050	.356
	Sig. (2-tailed)	.761		.271	.364	.915	.488
	N	7	7	6	7	7	6
Difficult to plant	Pearson Correlation	.388	.537	1	.670	.794	.366
	Sig. (2-tailed)	.448	.271		.146	.060	.545
	N	6	6	6	6	6	5
Friend's incentive	Pearson Correlation	.399	.407	.670	1	.674	.913*
	Sig. (2-tailed)	.375	.364	.146		.097	.011
	N	7	7	6	7	7	6
Large family members	Pearson Correlation	.822*	.050	.794	.674	1	.501
	Sig. (2-tailed)	.023	.915	.060	.097		.312
	N	7	7	6	7	7	6
Partners	Pearson Correlation	.425	.356	.366	.913*	.501	1
	Sig. (2-tailed)	.401	.488	.545	.011	.312	
	N	6	6	5	6	6	6

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

မှတ်ချက်။ ကိန်းရှင်များ တစ်ခုနှင့် တစ်ခုကြား ဆက်စပ်မှုရှိနေပါက မော်ဒယ်မှာ အားကောင်းနေတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကိန်းရှင်များအကြား တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်စပ်မှု ရှိ၊ မရှိ၊ ဆက်စပ်မှုကို စမ်းသပ်ရာ၊ (Significant level ၅%ထက်ကြီးနေသောကြောင့်) သိသာထင်ရှားသည့် ဆက်စပ်မှု ရှိသည်ကို မတွေ့ရသောကြောင့် မော်ဒယ်အားကောင်းခြင်းမှာ ကိန်းရှင် တစ်ခုနှင့် တစ်ခုကြားဆက်စပ်မှုကြောင့် မဟုတ်ပေ။ ဆိုလိုရင်းမှာ ဤစာတမ်းတွင် လေ့လာခဲ့သော မော်ဒယ်အားကောင်းခြင်းမှာ ကိန်းရှင်များ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်စပ်မှု ရှိနေခြင်းကြောင့် မဟုတ်ပေ။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ADB. (2018). *Asia Development Bank*. Retrieved from <https://www.adb.org>:
<https://www.adb.org/countries/myanmar/poverty>
- Bank, W. (2018). *Myanmar Economic Monitor, Navigating Risks*. World Bank.
- Boertien, D., & Harkonen, J. (2014), *Less Education, More Divorce: Explaining the Inverse Relationship Between Women's Education and Divorce*. Stockholm University
- CHANTAVANICH, S., & VUNGSIRIPHISAL, P. (2012). *Myanmar Migrants to Thailand: Economic Analysis and Implications to Myanmar Development*. Bangkok: Bangkok Research Center.
- CSO. (June 2018). *Myanmar Living Conditions Survey 2017*. Nay Pyi Taw: MOPF.
- CUNNINGHAM, W., MUÑOZ, R., Rahardja, S., Leão, I., Ekanayake, I., Ahmed, M., . . . Yoong, P. S. (2018). *မြန်မာပြည်၏ အနာဂတ် အလုပ်အကိုင်များ၊ ခေတ်သစ်ဆီသို့ OVERVIEW. MYANMAR: WORLD BANK GROUP*.
- ILO. (2015). *Myanmar citizens abroad: What the 2014 census tells us about migration*. ILO.
- Labour, D. o. (November 2018). *2018 Myanmar Statistical Yearbook*. Nay Pyi Taw.
- KO, T. K. (2018, March 05). www.mmtimes.com. Retrieved from [MYANMAR TIMES: https://www.mmtimes.com/news/myanmar-india-continue-pulse-and-bean-price-negotiations.html](https://www.mmtimes.com/news/myanmar-india-continue-pulse-and-bean-price-negotiations.html)

Mankiw, N. G. (2012). *Macroeconomics*. New York: Worth Publishers.

Myint-U, T. (2018, July 8). Myanmar 2050. (I. Myanmar, Interviewer)

Population, D. o. (May, 2015). *The 2014 Myanmar Population and Housing Census, Union Report, Census Report Volume 2*. Nay Pyi Taw: Ministry of Immigration and Population.

Rastogi, V. (2018, August 30). *ASEAN BRIEFING*. Retrieved from <https://www.aseanbriefing.com>:
<https://www.aseanbriefing.com/news/2018/08/30/minimum-wage-levels-across-asean.html>

Secretariat, S. D. (2018). *ASEAN Statistical Yearbook 2018*. Jakarta: ASEAN.

World Bank. (2019, April 24). Retrieved from www.data.worldbank.org/: <https://data.worldbank.org/>

(၂၀၁၆) ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ
မူဝါဒနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်မှတ်တမ်းများ။

(၂၀၁၈) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး တန်ချက်ညီသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု
စီမံကိန်းစီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန။

This page left intentionally blank

ဆင်းရဲခြင်း အကြောင်းတရားများနှင့် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု
အထောက်အကူပြုချေငွေအကြောင်း လေ့လာခြင်း
(ဘူတာစုကျေးရွာမြစ်စိမ်းရောင်စီမံကိန်းအားလေ့လာမှု)

စည်သူကျော်^၁

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤသုတေသနစာတမ်းသည် ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ ဆင်းရဲမှု အခြေခံ အကြောင်းအရင်းများအကြောင်းကို ဆွေးနွေးတင်ပြထားသည်။ ကျေးရွာများတွင် အတိုးနှုန်းသက်သာသော ချေးငွေများ အထောက်အပံ့ ပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အခြေအနေ များကိုလည်း လေ့လာတင်ပြ ထားသည်။ ထို့အပြင် ဤစာတမ်းတွင် ကျေးရွာတစ်ရွာကို အခြေခံအဖြစ် ရွေးချယ်ပြီး၊ ၎င်းကျေးရွာအတွင်း အတိုးသက်သာသော ချေးငွေအား စီမံမှုအပေါ် ကျေးရွာလူထု၏ သဘောထားမှတ်ချက်များ အရေးကြီးကြောင်းကိုလည်း အကြံပြုတင်ပြထားသည်။ စာတမ်းတွင် အရည်အတွက်စံထား သုတေသနနည်းဖြင့် ကျေးလက်နေ ပြည်သူများ၏ သဘောထားမှတ်ချက်များကို အလွှာခွဲခြား အချိုးကျကိုယ်စားပြုနမူနာကောက်ယူနည်းကိုသုံးကာ စစ်တမ်းကောက်ယူပါသည်။ ဖွင့်ဆိုရှင်းပြသုတေသနနည်းကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် မြေပြင်အချက်အလက်များကို သုံးသပ်ပြထားသည်။ ဆင်းရဲခြင်း အကြောင်းတရားများတွင် ငွေကြေးအရင်းအနှီးသည် အခြေခံကျသော လိုအပ်ချက်ဖြစ်သော်လည်း စိုက်ပျိုးရေးအပေါ် အမှီပြု၍ နေရသော လယ်သမားများ၊ လက်လုပ်လက်စားများအနေဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ အသိပညာများ အားနည်းခြင်း၊ သီးနှံဈေးကွက် တည်ငြိမ်မှုမရှိခြင်းတို့သည် ငွေကြေးထက်ပိုမိုသော လိုအပ်ချက် ဖြစ်နေကြောင်းကို သုံးသပ်တင်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာတွင် အကောင်အထည်ဖော်နေသော မြစ်စိမ်းရောင် စီမံကိန်းအပေါ် စီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်ကျနအောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မှုကို တွေ့ရှိရသည်။ သို့သော် ၎င်းအထောက်အပံ့ဖြင့် သိသာသော တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်ချက်များလည်း ရှိနေကြောင်းလေ့လာတွေ့ ရှိပါသည်။

^၁ နည်းပြ၊ ဘောဂဗေဒဌာန၊ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ် (ရန်ကုန်)။ raynsithu@gmail.com. စာတမ်းဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ကိန်းဂဏန်း၊ အချက်အလက်များ ကောက်ယူရာတွင် ကူညီပေးကြသော အင်းလျားဘောဂဗေဒအဖွဲ့မှ ဆန်းလင်းအောင်၊ ရဲမင်းအောင်တို့အား အထူးကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ထို့အပြင် မြေပြင်အချက်အလက်များအား အထောက်အပံ့ ပေးပါသော ဘူတာစုကျေးရွာ မြစ်စိမ်းရောင်ကျေးရွာ ကော်မတီလူကြီးမင်းများအားလည်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

၁။ နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဆင်းရဲမှုလျော့ကျရေးအတွက် အစဉ်တစိုက် ဆောင်ရွက်နေဆဲ အာဆီယံအဖွဲ့ဝင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံကာ ၎င်းဖြင့်ဆက်စပ်သော စက်မှုကဏ္ဍများ ပေါ်ထွန်းလာရေးလည်း ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာရေးသည် နိုင်ငံအတွက် အရေးကြီးပြီး၊ အဓိကကျသော အကြောင်းအရာတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်နေပါသည်။ ၎င်းကဏ္ဍ တိုးတက်ရန် ကျေးလက်နေထောင်သူများ၊ ပြည်သူများ၏ လူမှုဘဝ တိုးတက်လာရေးသည် လွန်စွာအရေးကြီးပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လယ်ယာကဏ္ဍတွင် ကျေးလက်နေ ပြည်သူများသည် အဓိက ဇာတ်ဆောင်များ ဖြစ်နေသောကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးလက်နေလူထု၏ လူမှုဘဝမြင့်မားစေရန် အခြေခံလိုအပ်ချက်များဖြစ်သည့် ပညာရေး အထောက်အပံ့၊ ကျန်းမာရေး အထောက်အပံ့၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ(ဥပမာ-လမ်း၊တံတားနှင့် လျှစ်စစ်မီး) အထောက်အပံ့တို့သည် အမှန်တကယ် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းတို့၏ ကုန်ထုတ်နိုင်စွမ်းကို အထောက်အပံ့ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေသော၊ အတိုးနှုန်း သက်သာသော ထောက်ပံ့ချေးငွေများ(အရင်းအနှီး)လည်း လိုအပ်ပါသည်။ အရင်းအနှီး အထောက်အပံ့သည် ၎င်းတို့၏ နေ့စဉ်ဝင်ငွေကို တိုးတက်စေပြီး၊ လူမှုဘဝ အခြေအနေကိုပါ တဆက်တည်း တိုးတက်လာစေမည့် အမှန်တကယ် အထောက်အပံ့ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဤစာတမ်းသည် ကျေးရွာများ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရန် နိုင်ငံတော်က ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ အမြောက်အများအနက် ဆောင်ရွက်ဆဲ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်သည့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ကမ်းခြေ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်းအား လေ့လာထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုစီမံကိန်း ဆောင်ရွက်သော ကျေးရွာအနေဖြင့် အရင်းမပျောက်လှည့်ပတ်ရန်ပုံငွေ ကျပ်သိန်း(၃၀၀)အား အထောက်အပံ့ချေးငွေအဖြစ် လက်ခံရရှိသည်။ စီမံကိန်းအား (၂၀၁၄-၂၀၁၅)ခုနှစ်မှ စတင်ကာ တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ အဆိုပါ စီမံကိန်းသည် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနတို့မှ ဦးဆောင်ကာ ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးနိုင်ရန်၊ မိသားစုဝင်ငွေ တိုးပွားစေရန်၊ တနိုင်တပိုင် မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်နှင့် အာဟာရပြည့်ဝသော အစားအစာများ စားသုံး

လာနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ပြီး သက်သာသော အတိုးနှုန်းဖြင့် နိုင်ငံတော် ရန်ပုံငွေမှ ကျခံ ဆောင်ရွက်ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းစီမံကိန်းအား ဘူတာစု ကျေးရွာတွင်လည်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ဤစာတမ်းသည် ဘူတာစုကျေးရွာ၏ ရေရှည်တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု ရရှိ ရန်ရည်ရွယ်၍ လေ့လာထားခြင်းလည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးရွာ လူထု၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းအား တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုရရှိရန် မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်၊ ကျေးရွာ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အလား အလာများ မည်သို့ရှိနေသည် စသည်တို့မှာ စနစ်တကျ လေ့လာရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးရွာတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု ရရှိရန် အထောက် အပံ့ပေးနိုင်သော စီမံကိန်းတစ်ခုဖြစ်သည့် မြစီမံရေးအဖွဲ့ကျေးရွာ စီမံကိန်း အား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ဆက်လက်အကောင်အ ထည် ဖော်ရမည့် အခြေအနေတို့အပေါ် သုံးသပ်တင်ပြထားပြီး၊ ကျေးရွာ တိုးတက်မှု ရရှိစေရန် လိုအပ်ချက်များကိုလည်း အကြံပြု တင်ပြထားပါ သည်။

၂။ ကျေးရွာအခြေအနေအကျဉ်း

ဘူတာစုကျေးရွာသည် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင် တည်ရှိပြီး၊ ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်၊ လှည်းဆိပ်အုပ်စုအတွင်း၌ တည်ရှိသော ရွာငယ် တစ်ရွာဖြစ်သည်။ ကျေးရွာအတွင်း လူဦးရေစုစုပေါင်းမှာ (၆၅၄)ဦးဖြစ်ပြီး၊ အိမ်ထောင်စုများမှာ (၁၅၈)စုရှိပါသည်။ အိမ်ထောင်စုတစ်ခု၏ ပျမ်းမျှအ ရွယ်အစားမှာ အိမ်ထောင်စု တစ်စုလျှင် (၄) ဦးနှုန်း ဖြစ်ပါသည်။ အများစု သည် လယ်ယာလုပ်ငန်းမှရရှိသော ဝင်ငွေဖြင့် နေထိုင်အသက်မွေးကြပါ သည်။ ၎င်းတို့တွင် လယ်ယာ ပိုင်ဆိုင်ကြသူများလည်း ပါဝင်ပြီး၊ အချို့မှာ လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် ကျပ်စားဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သူများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အခြားသော မိသားစုဝင်ငွေရရှိသည့် လုပ်ငန်းများမှာ တစ်ပိုင်တစ်နိုင် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ လက်မှုပညာဖြင့် အသက်မွေးမှု ပြုခြင်း (ဥပမာ-ပန်းရုံလက်သမား)နှင့် အရောင်းအဝယ် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်း (ဥပမာ-ကုန်စုံဆိုင်၊ခေါင်းရွက်ဈေးသည်)များတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ ဘူတာစု ကျေးရွာသည် ကုန်းလမ်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်သော်လည်း၊ မြို့ပေါ် ဈေးကြီးများဖြင့် အနည်းငယ်ဝေးသော ကျေးရွာတစ်ရွာဖြစ်သည်။

ကျေးရွာတွင် မူလတန်းကျောင်း တစ်ကျောင်းသာ ရှိပါသည်။ အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်း ပညာရေးအား ကျေးရွာဖြင့် တစ်မိုင်ခွဲခန့် ဝေးသော အထက်တန်းကျောင်းသို့ စက်ဘီး၊ ဆိုင်ကယ်နှင့် ထော်လာဂျီ များကို စီးနင်းကာ နေ့စဉ်သွားရောက် ပညာသင်ကြားရပါသည်။ ဘူတာစု ကျေးရွာတွင် လျှပ်စစ်မီးမရရှိပါ။ ကျန်မာရေးဝန်ထမ်း မရှိပါ။ သို့သော် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းသည် တစ်မိုင်ခွဲခန့်ဝေးသော ကျေးရွာတွင်သာ ရှိပါ သည်။ သောက်သုံးရေသည် တစ်ပိုင်တနိုင် ရေတွင်းများမှ ရရှိပါသည်။ သောက်ရေသန့် ရေတွင်းရရှိသော်လည်း၊ ပုံမှန်အရည်အသွေး စစ်ဆေးမှု မရှိသောကြောင့် ရွာသားများသည် မိမိတို့နေအိမ်ရှိ လက်လုပ်ရေတွင်းမှ ရရှိသော ရေကိုသာ သောက်သုံးကြပါသည်။ ဆက်သွယ်ရေး တာဝါတိုင် တစ်ခုရှိပြီး၊ မီးရထားဘူတာရုံ ရှိပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုရသော် ကုန်းလမ်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်ပါသည်။ ကျေးရွာတွင် လမ်းများမှာ ကျောက်စရစ်ခင်း လမ်းများဖြစ်သော်လည်း မိုးဥတုတွင် သွားလာရန် အခက်အခဲ ရှိပါသည်။

၂. ၁။ မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာစီမံကိန်းအကျဉ်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ (နေပြည်တော်)နှင့် ပြည်နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး(၁၄)ခု ဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ ၎င်းတို့တွင် ခရိုင် (၇၃)ခု၊ မြို့နယ်ပေါင်း (၃၃၀) မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာပေါင်း (၆၃၈၉၉) ရွာ ပါဝင်ပါသည်။ လေ့လာဆန်းစစ်မှုများတွင် ကျေးလက်နေ ပြည်သူများ ၏ (၇၅)ရာခိုင်နှုန်းသည် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ၎င်းတို့၏ အသက် မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် အတိုးနည်း(သို့) အတိုးမဲ့ ချေးငွေ လိုအပ်လျက်ရှိကြောင်း ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာနအနေဖြင့် တွေ့ရှိခဲ့ပါသည် (မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာ အကောင်အထည် ဖော်ရေး လက်စွဲစာစောင်, ၂၀၁၈)။ ထို့ကြောင့် ကျေးလက်နေ ဆင်းရဲသား ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များအား ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် မြစိမ်းရောင်ကျေး ရွာ စီမံကိန်းကို နိုင်ငံတော်ရန်ပုံငွေဖြင့် စတင်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ အတိုးနှုန်း သတ်မှတ်ရာတွင် ငွေတစ်ရာကျပ်ကို တစ်လလျှင် ပြား(၅၀)နှုန်းမှ တစ်ကျပ် ပြား(၅၀)နှုန်းအထိ ကျေးရွာနေ ပြည်သူများ၏ ဘုံသဘောတူညီချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရပါသည်။

ထို့ကြောင့် စီမံကိန်း စတင်ကောင်အထည်ဖော်သည့် (၂၀၁၅-၂၀၁၆)ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံ၏တိုင်းနှင့်ပြည်နယ် အသီးသီးရှိ ခရိုင်(၇၁)ခုနှင့်

မြို့နယ်(၂၈၉)ခုတို့ရှိ ကျေးရွာပေါင်း(၁၄၅၀)အား စတင်ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။ (၂၀၁၆-၂၀၁၇)ခုနှစ်တွင် ကျေးရွာပေါင်း(၃၀၀၀)နှင့်၊ (၂၀၁၇-၂၀၁၈)ခုနှစ်တွင် ကျေးရွာပေါင်း (၂၀၀၇) ရွာ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ခြောက်လဘတ်လျက်တွင် ကျေးရွာပေါင်း (၂၀၀)အား ထပ်တိုးဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး၊ ယခုအခါတွင် စုစုပေါင်းကျေးရွာ (၈၂၅၇)ရွာတွင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိနေပါသည်။(မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာ အကောင်အထည်ဖော်ရေး လက်စွဲစာစောင်, ၂၀၁၈)။ ထိုလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်၊ မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်၊ ဗဟိုကော်မတီနှင့် ကော်မတီများ အသီးသီး ဖွဲ့စည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဤစီမံကိန်းအား ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ပုသိမ်ခရိုင်၊ ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်၊ လှည်းဆိပ်ကျေးရွာအုပ်စု၊ ဩစတေးရွာတွင် အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်နေပါသည်။ လည်ပတ်ချေးငွေ၏ အတိုးနှုန်းမှာ ငွေကျပ် တစ်ရာကို တစ်လလျှင် တစ်ကျပ်တိုးနှုန်းဖြစ်ပါသည်။

ဤလေ့လာမှုတွင် မြစိမ်းရောင်စီမံကိန်းအား အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိသော ရွာများအနက်မှ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ပုသိမ်ခရိုင်၊ ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်၊ လှည်းဆိပ်ကျေးရွာအုပ်စု၊ ဘူတာစုကျေးရွာမှ ကျေးရွာအဆင့် ကော်မတီများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအားလည်း လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

၂. ၂။ လေ့လာခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

စာတမ်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျေးရွာ၏ လူနေမှုဘဝ အခြေအနေနှင့် မြစိမ်းရောင် ကျေးရွာစီမံကိန်း၏ အထောက်အပံ့ ပေးနိုင်မှုအပေါ် ကျေးရွာလူထု၏ အမြင်များအား လေ့လာရန် ဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်းအား အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ငွေကြေးပိုင်ဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုနှင့် လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုတို့ကို လေ့လာရန်လည်း ဖြစ်သည်။

၂. ၃။ လေ့လာမှုနည်းနိဿယ

လေ့လာမှုသည် မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာစီမံကိန်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ဘူတာစုကျေးရွာ၏ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအား လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ လေ့လာရာတွင် ငွေကြေးပိုင်ဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုနှင့် လုပ်ငန်း

ပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုဟူ၍ ခွဲခြားထားပါသည်။ လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုအား လေ့လာမှု ပြုလုပ်ရာတွင် အလွှာခွဲခြား ကျပန်း နမူနာ ကောက်ယူနည်းအား အသုံးပြုထားပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် စစ်တမ်း ကောက်ယူရာတွင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ကျေးရွာစီမံကိန်းမှ ထောက်ပံ့ငွေရရှိ သော အိမ်ထောင်စုများမှ အိမ်ထောင်စုဝင်များအား ရွေးချယ် လေ့လာပါ သည်။ စစ်တမ်းကောက်ရာတွင် ချေးငွေရရှိသော ပမာဏအပေါ် တည်မှီ၍ အလွှာ (၄)ခု ခွဲခဲ့ပါသည်။ ၎င်းအလွှာ အသီးသီးမှ ကိုယ်စားပြု နမူနာဦးရေကို အချိုးကျ တွက်ချက်နည်းဖြင့် တွက်ချက်ပါသည်။ ထို့ နောက် ရရှိလာသောအလွှာအသီးသီးမှ နမူနာအရေအတွက်၏ (၃၀) ရာခိုင်နှုန်းအား စစ်တမ်းကောက်ယူထားပါသည်။ ကွင်းဆင်းစစ်တမ်း ကောက်ယူရာတွင် အောက်ပါသုတေသန မေးခွန်းများကို အဖြေရှာနိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ လေ့လာမှု ပြုလုပ်ထားပါသည်။

- (၁) မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ကျေးရွာစီမံကိန်းသည် မိသားစုဝင်ငွေနှင့် အလုပ် အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ တိုးတက်လာခြင်းစသော အကျိုး အမြတ်များ ရရှိမှုအပေါ် ကျေးလက်နေအိမ်ထောင်စုများက မည်သို့ထင်မြင် ယူဆကြသနည်း။
- (၂) မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ကျေးရွာစီမံကိန်းသည်ကျေးလက်နေပြည်သူလူထု လူ နေမှုအဆင့်အတန်းနှင့်ဘဝအရည်အသွေးကိုတိုးတက်ကောင်းမွန် လာစေပါသလား။
- (၃) စီမံကိန်းမှ ရရှိသော အကျိုးအမြတ်များဖြင့် ကျေးရွာ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးမှု လုပ်ငန်းများအား မည်သည့် အထောက်အပံ့များ ဆောင် ရွက်ပေးနိုင်ရန် လူထုကမျှော်မှန်းကြသနည်း။
- (၄) စီမံကိန်းဆောင်ရွက်မှုအပေါ် ကျေးရွာလူထုက မည်သို့ ထင်မြင် ကြသနည်း။

လေ့လာမှုကိုအလွှာလိုက်အချိုးကျနမူနာ ရွေးချယ်နည်းကိုအသုံးပြု၍ တွက်ချက်ထားသည့် အောက်ပါ နမူနာကိုယ်စားပြု ဦးရေအတိုင်း ကွင်းဆင်း စစ်တမ်းကောက် လေ့လာမှုပြုလုပ် ထားပါသည်။

နမူနာကိုယ်စားပြုဦးရေပြဇယား

ချေးငွေပမာဏ (ကျပ်)	ပျမ်းမျှ	နမူနာဦးရေ
၅၀၀၀၀-၁၄၅၀၀၀	၆၃	၂၀
၁၄၅၀၀၀-၂၄၀၀၀၀	၃၁	၁၀
၂၄၀၀၀၀-၃၃၅၀၀၀	၂၈	၉
၃၃၅၀၀၀-၄၃၀၀၀၀	၃၅	၁၁
စုစုပေါင်း	၁၅၆	၅၀

ရင်းမြစ်။ ။ မြစိမ်းရောင်စီမံကိန်းကော်မတီ(ဘူတာစုကျေးရွာ)

ဖော်ပြပါ နမူနာဦးရေအတိုင်း အဆိုပြုချက်များကို စစ်တမ်းကောက်ယူပါသည်။ ထိုသို့ ကောက်ယူထားသော ကိန်းဂဏန်းများအား သက်မှတ်အလွှာအလိုက် လေ့လာခဲ့ပါသည်။ လေ့လာမှုတွင် ဖွင့်ဆိုရှင်းပြ စာရင်းအင်းပညာကို အသုံးပြုကာ အလွှာအသီးသီး၏ အခြေအနေများကို သုံးသပ်တင်ပြပါမည်။ ထို့နောက် ရရှိလာသော ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များအား အဆိုပြုချက် ဆန်းစစ်မှုကို ပြုလုပ်ပါသည်။ ကောက်ယူရရှိသော အချက်အလက် ကိန်းဂဏန်းများအပေါ် အခြေခံကာ ဆန်းစစ်မှု နည်းလမ်းများ ကွဲပြားပါသည်။ ငွေကြေးပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုအား လေ့လာမှုပြုလုပ်ရာတွင် ကျေးရွာ စီမံကိန်းကော်မတီမှ စာရင်းအင်း၊ ကိန်းဂဏန်းများကို စုဆောင်း၍ ဖွင့်ဆိုရှင်းပြ စာရင်းအင်းပညာဖြင့် လေ့လာသုံးသပ်ပါသည်။

၃။ ပညာရှင်တို့၏လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ

ပကတိဆင်းရဲမှုအခြေအနေကို မိုက်ကယ်(ပီ) တိုဒါရိုနှင့် စတီဖန် (စီ) စမစ်(သ်)တို့က -လူတို့နေ့စဉ်လိုအပ်သည့် အစားအစာ၊ အဝတ်အထည်နှင့် နေထိုင်နိုင်ရုံအမိုး၊ အကာစသည်တို့ လုံလောက်ရုံမျှသာ ရှိနေသည့် အခြေအနေကို ဆိုလိုပါသည်-ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည် (Michael P. Todaro and Stephen C. Smith, 2012)။

အထက်ပါ ဖွင့်ဆိုချက်ဖြင့်နည်းတူ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှလည်း - ဆင်းရဲခြင်းဆိုသည်မှာ လူတို့၏ ကောင်းကျိုးသုခအတွက် နေ့စဉ် လိုအပ်သည့်

ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းများကို လုံလုံလောက်လောက် မစားသုံးခြင်း- ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခဲ့ပါသည် (World Bank, n.d.)။

ဆင်းရဲမှုအား ဖွံ့ဖြိုးမှုဘောင်ပေဒပညာရှင် ဂျက်ဖရီဆာဖ်၏ ဆင်းရဲမှုနိဂုံး စာအုပ်တွင် အဆင့်ခွဲခြား အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ အဆင့်သုံးခုအား တွေ့ရပါသည်။ (၁) အလွန်အမင်း ဆင်းရဲမှု အဆင့်တွင် အိမ်ထောင်စုများက မိမိတို့ရှင်သန်နေထိုင်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် အခြေခံကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို စားသုံးနိုင်မှုစွမ်းရည် မရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအိမ်ထောင်စုများတွင် အခြေခံကျန်းမာရေး အစောင့်အရှောက်ရရှိရန် မတတ်နိုင်ခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ ကလေးငယ်အားလုံး(သို့) အချို့သည်အခြေခံတတ်အပ်သည့် ပညာရေးကို မတတ်နိုင်ခြင်း၊ ကောင်းမွန်သော ရေပေးဝေမှုစနစ်နှင့် သန်ရှင်းသော သောက်ရေသန့်တို့အား မရရှိခြင်း၊ အမိုးအကာ စနစ်တကျရှိသော နေအိမ်ပိုင်ဆိုင်မှု မရှိခြင်း၊ မီးခိုးငွေ့ကင်းသော ချက်ပြုတ်မှုစနစ် မရှိခြင်းနှင့် လုံလောက်သော အဝတ်အထည်များ မပိုင်ဆိုင်ခြင်း စသည့်လက္ခဏာရပ်များကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ (၂) သာမန်ဆင်းရဲမှု အဆင့်တွင် အလွန်အမင်း ဆင်းရဲမှု၏ လက္ခဏာရပ်များသည် ရံဖန်ရံခါမှသာ တွေ့ကြုံရပါသည်။ (၃) အများနည်းတူ ဆင်းရဲမှုသည် ဝင်ငွေအဆင့် မြင့်မားသော နိုင်ငံများရှိ အိမ်ထောင်စုများတွင် ဖြစ်ပွားပါသည်။ ၎င်းအိမ်ထောင်စုများသည် မိမိတို့နိုင်ငံ၏ ပျမ်းမျှဝင်ငွေ အဆင့်အောက်နိမ့်ကျသော ဝင်ငွေအဆင့်တွင် ရှိကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့သည် မိမိတို့နိုင်ငံအတွင်း ရှိသော ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ကုန်စည်များအား မစားသုံးနိုင်ခြင်း၊ ကောင်းမွန် ပြည့်ဝသော ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး အစောင့်အရှောက်များအား လက်လှမ်းမမီခြင်းနှင့် အခြားသော မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများတွင် မပါဝင်နိုင်ခြင်း တို့ကဲ့သို့သော လက္ခဏာ ရပ်များအား တွေ့ရှိနိုင်ပါသည် (Sachs, 2006)။

အလွန်အမင်းဆင်းရဲကြသော အိမ်ထောင်စုများ အနေဖြင့် ဆင်းရဲမှုထောင်ချောက်မှ လွတ်မြောက်ရန် အခွင့်အလမ်းမှာ နည်းပါးပါသည်။ သာမန်ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စုများသည် ဆင်းရဲမှုထောင်ချောက်မှ လွတ်မြောက်ရန် အခွင့်အလမ်းများရှိသော အိမ်ထောင်စုများဖြစ်ပါသည်။ ဆင်းရဲမှု ထောင်ချောက်တွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ကျေးလက်ဒေသရှိ အိမ်ထောင်စုများကို အများဆုံး တွေ့ရလေ့ရှိပြီး၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ကိုင်ကြသော ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်လည်း တွေ့နိုင်ပါ

သည်။ ဆင်းရဲမှုထောင်ချောက်တွင် လူတစ်ဦးခြင်းအပေါ် ရင်းနှီးနိုင်မှု မရှိခြင်း၊ လူသားအရည်အသွေး နိမ့်ပါးခြင်းနှင့် သဘာဝသယံဇာတများ ကုန်ခမ်းခြင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရန် အရင်းအနှီးမရှိခြင်း၊ လမ်းပမ်းဆက်သွယ်ရေး အရည်အသွေး အလွန်နိမ့်ပါးခြင်း၊ ဥပဒေနှင့်နည်းဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းနိုင်မှု မရှိခြင်း စသောလက္ခဏာရပ်များကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဆင်းရဲမှုထောင်ချောက်ကို ဂျက်ဖရီဆာဖ်က “ဆင်းရဲသည့် လူများက ဆင်းရဲမြဲဆင်းရဲနေမှာ ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့တွင် ပူပြင်းသည့် ရာသီဥတု၊ ညံ့ဖျင်းသည့် စိုက်ပျိုးမြေ၊ ငှက်ဖျားရောဂါ ကူးစက်ပြန့်ပွားမှုနှင့် ကုန်းမြေများသာ ပိုင်ဆိုင်နေမှု စသည့်လက္ခဏာများ ရှိနေသည်။ ထိုလက္ခဏာများကို ဖြေရှင်းရန် ၎င်းတို့အတွက် လုံလောက်သော ကနဦးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လိုအပ်သည်။ ဤသည်ကပင် ၎င်းတို့၏ ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းရည်ကို သိသိသာသာအကျိုး ဖြစ်စေတယ်။ သို့သော် ကနဦးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပြုလုပ်ရန် ငွေကြေးမရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့သည် ဆင်းရဲသူများဖြစ်ကြပါတယ်” ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည် (Banerjee, A. V., & Duflo, E., (2011).)/

ဆင်းရဲမှုထောင်ချောက်မှ လွတ်မြောက်ရန် မည်သို့ဆောင်ရွက်ရမည်နည်း။ ၎င်းပဟေဠိအား ဂျက်ဖရီဆာဖ်၏ ဆင်းရဲမှုနိဂုံး စာအုပ်တွင် လူတစ်ဦးခြင်းအပေါ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်မှု၏ အကျိုးရလဒ်များဖြင့် ရှင်းဆိုပြထားပါသည်။ လူတစ်ဦးခြင်းအပေါ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်မှုသည် နိုင်ငံတစ်ခု၏ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုကို ဖြစ်စေခြင်း၊ မိသားစုဝင်ငွေကို တိုးပွားစေခြင်း၊ အိမ်ထောင်စု၏ စားသုံးမှု ပမာဏကို တိုးပွားစေခြင်းစသော အကျိုးများပါ ဖြစ်ထွန်းစေသည်။ ထိုကဲ့သို့ တိုးတက်မှုများသည် အခွန်ပေးဆောင်မှုများကို ဖြစ်စေပြီး ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ တိုးပွားမှု အကျိုးကျေးဇူးများကို ရရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလွန်အမင်းဆင်းရဲမှု အခြေအနေအား ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အောက်တိုဘာလ (၂၀၁၇)ခုနှစ်ထုတ် စစ်တမ်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းအရ လူတစ်ဦးသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (၁. ၉) ဒေါ်လာ ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းပမာဏသည် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းအရ သတ်မှတ်ထားသော တစ်ဦးချင်း ဝယ်လိုအားလည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းပမာဏအောက် နိမ့်သော တစ်ဦးချင်း ဝယ်လိုအားသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူတစ်ရာလျှင် (၇)ယောက် ဝန်းကျင် ရှိနေခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ဆင်းရဲမှုနှုန်းသည် မြို့ပြထက် ကျေးလက်နေလူထုတွင် ပိုမိုများပြားနေပြီး၊ ကမ်းရိုး

တမ်းဒေသများနှင့် တောင်ကုန်း၊ တောင်တန်းဒေသများတွင် ပိုမိုများပြားကြောင်းကိုလည်း လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ ဆင်းရဲမှုများသည် မိသားစုအရွယ်အစား ကြီးမားခြင်း၊ အိမ်ထောင်စုတွင် မှီခိုသူ ဦးရေများခြင်း၊ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းအား အထောက်အကူပြုသည့် အရင်းအနှီး ပိုင်ဆိုင်မှု (ဥပမာ-ပညာရေးနိမ့်ပါးခြင်း၊ မြေယာလက်မဲ့ဖြစ်ခြင်း)တို့ အကန့်အသတ်ဖြင့် ရှိနေခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ကြသည်

(Ministry of Planning and Finance and World Bank Group, 2017) ။

ဆင်းရဲမှုထောင်ချောက်မှ လွတ်ကင်းနိုင်ရန်အတွက် ဆင်းရဲသော၊ ကျေးလက်နေ၊ စိုက်ပျိုးရေးအားပြု လုပ်ကိုင်နေကြသည့် အိမ်ထောင်စုများကို အရင်းအနှီးထောက်ပံ့ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းဆောင်ရွက်မှုများမှ ထောက်ပံ့ချေးငွေ ပေးသော စီမံကိန်းများအား လေ့လာမှုပြုလုပ်ရန် လိုအပ်လာခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ချေးငွေထောက်ပံ့ပေးသော အဖွဲ့အစည်းများ များစွာရှိပါသည်။ ယခုလေ့လာမှုတွင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ကျေးရွာစီမံကိန်း၏ အရင်းမပျောက် ချေးငွေသည် ဘူတာစုကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအား အထောက်အပံ့ပေးနိုင်မှု အခြေအနေတို့ကို တင်ပြထားပါသည်။

၄။ လေ့လာမှုသဘောတရားများ

ဘူတာစုကျေးရွာသည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်စီမံကိန်းမှ ရရှိသော အထောက်အပံ့ဖြင့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အထောက်အကူပြု လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် ကြိုးပမ်းလျက်ရှိသည်။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်မှုတွင် စီမံကိန်းကော်မတီ၏ ငွေကြေးပိုင်ဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုနှင့် လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုတို့ကိုလေ့လာမှုပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ ငွေကြေးပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုအား လေ့လာရာတွင် ရန်ပုံငွေ တိုးပွားလာမှုနှင့် ချေးငွေချေးပေးနိုင်မှု ပမာဏနှင့် ပေးချေနိုင်မှုစွမ်းရည်တို့ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားပါသည်။ လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုအား လေ့လာမှုပြုရာတွင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရန်ပုံငွေ ကြီးကြပ်မှုကော်မတီနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆပ် ကော်မတီတို့၏ စွမ်းရည်နှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ မျှတစွာ စီမံနိုင်မှုတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။ ထို့ကြောင့် လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုကို အကဲဖြတ်ရာတွင် အောက်ပါ သဘောတရားမူဘောင် အပေါ်အခြေတည်ကာ

ဆောင်ရွက်သည်ဟု ယူဆချက်ထားပါသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ ယူဆချက်များသည် ကျေးရွာစီမံကိန်းကော်မတီ၏ မျော်မှန်းချက်များလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ယူဆချက်များမှာ -

- (၁) စီမံကိန်း ထောက်ပံ့ငွေသည် စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။
- (၂) စီမံကိန်း ထောက်ပံ့ငွေသည် ကုန်ရောင်း၊ ကုန်ဝယ်အတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။
- (၃) စီမံကိန်းထောက်ပံ့ငွေသည် မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းအတွက် အထောက် အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။
- (၄) စီမံကိန်း ထောက်ပံ့ငွေသည် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။
- (၅) စီမံကိန်းထောက်ပံ့ငွေသည်အာဟာရဖြစ်စေသောအစားအစာများ စာသုံးနိုင်စေရန် အတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။
- (၆) စီမံကိန်းထောက်ပံ့ငွေသည် ပညာရေးစရိတ်အတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။
- (၇) စီမံကိန်းထောက်ပံ့ငွေသည် အိမ်အသုံးအဆောင်များအတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။
- (၈) စီမံကိန်း ထောက်ပံ့ငွေသည် အခြားဈေးငွေများအား လျော့နိုင်ရန်အတွက် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။
- (၉) စီမံကိန်းထောက်ပံ့ငွေသည် အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းများဖြင့် ပိုမိုရင်နှီးမှုဖြစ်စေပါသည်။
- (၁၀) စီမံကိန်းထောက်ပံ့ငွေထုတ်ချေးရာတွင်ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိပါသည်။
- (၁၁) စီမံကိန်းထောက်ပံ့ငွေသည် ကျေးရွာတွင် အဖွဲ့အစည်းဖြင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကို တိုးတက်စေပါသည်။
- (၁၂) စီမံကိန်းထောက်ပံ့ငွေသည် အမျိုးသမီးများ ကျေးရွာအကျိုးပြုလုပ်ငန်းများတွင် ပိုမိုပါဝင်လာစေရန် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။
- (၁၃) ကျေးရွာလူထုသည် ဈေးငွေရရှိရန် အခက်အခဲ ရှိပါသည်။ ကျေးရွာလူထုသည် ဈေးငွေရရှိမှုအပေါ် ကျေနပ်မှုရှိပါသည်။
- (၁၄) စီမံကိန်းထောက်ပံ့ငွေသည် ကျေးရွာလူနေမှု အဆင့်အတန်း ကောင်းမွန်လာစေရန် အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေပါ သည်။

(၁၅) စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်မှု အဆင့်ဆင့်သည် ကောင်းမွန်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ယူဆချက်များအား ဆန်းစစ်လေ့လာရာတွင် ယူဆချက် တစ်ခုချင်းစီအတွက် အနိမ့်ဆုံး အတိုင်းအတာ အဆင့်(၁)မှ အမြင့်ဆုံး အတိုင်းအတာမှု အဆင့်(၄)အထိသက်မှတ် လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုတွင် ယူဆချက် တစ်ခုချင်းစီ၏ ပျမ်းမျှ တန်ဖိုးသည် အဆင့်(၃)နှင့် ၎င်းအဆင့်ထက်ကြီးလျှင် အောင်မြင်မှု ရှိပါသည်ဟု သုံးသပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် အဆင့်(၃)အောက်ငယ်လျှင် အောင်မြင်မှုမရှိပါဟု သုံးသပ်ပါသည်။ ငွေကြေးပိုင်းဆိုင်ရာ အကောင်အထည်ဖော်မှု အခြေအနေအား ကျေးရွာစီမံကိန်းကော်မတီ၏ စာရင်းအင်း ကိန်းဂဏန်းများဖြင့် သုံးသပ်တင်ပြပါသည်။

၄. ၁။ လေ့လာမှုသတ်မှတ်ချက် မူဘောင်

စာတမ်းအားလေ့လာပြုစုရာတွင်မြစ်စိမ်းရောင်ကျေးရွာစီမံကိန်းသည် ဘူတာစုကျေးရွာတွင် လက်တွေ့ကျကျ မည်ကဲ့သို့ အထောက်အပံ့ဖြစ်နေပါသည်ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ မြစ်စိမ်းရောင်စီမံကိန်းပြင်ပမှ အထောက်အပံ့ချေးငွေများ ကျေးရွာအပေါ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိနေသည်ဟူသော ယူဆချက်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှု မပြုထားပါ။ လေ့လာမှုအချိန်ကာလသည် (၂၀၁၅)ခုနှစ်စီမံကိန်းစတင်သည့် အချိန်မှ (၂၀၁၉) ခုနှစ်အထိ ဖြစ်ပါသည်။

၅။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ

၅. ၁။ ငွေကြေးပိုင်းဆိုင်ရာ အကောင်အထည်ဖော်မှုအခြေအနေ

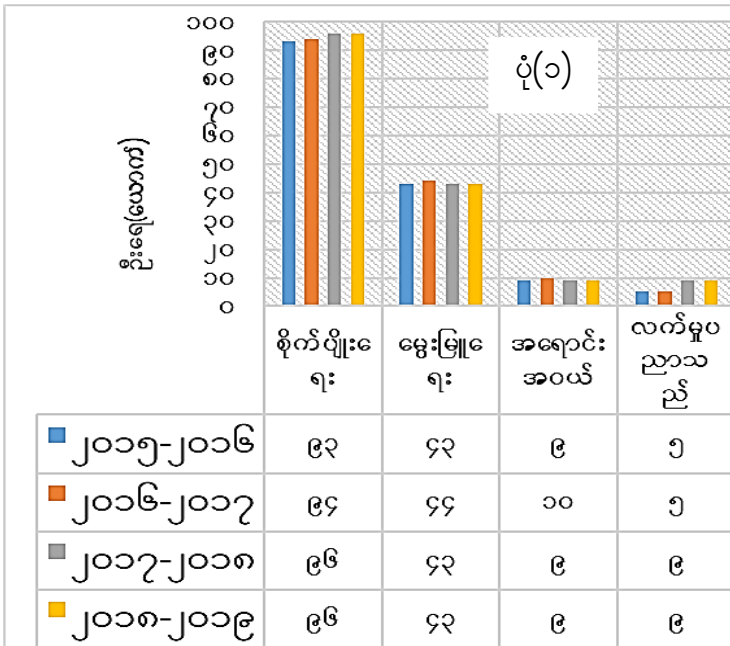
မြစ်စိမ်းရောင် ကျေးရွာစီမံကိန်းသည် ဘူတာစုကျေးရွာတွင် စက်တင်ဘာလ၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ် မှစတင်ခဲ့ပြီး၊ ယခု(၂၀၁၉)ဆိုလျှင် ကျေးရွာရှိ အိမ်ထောင်စုများအား ထောက်ပံ့ချေးငွေများကို (၄) ကြိမ်တိုင်တိုင် ထုတ်ချေးထားနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။

---

^၂ မြစ်စိမ်းရောင်ချေးငွေသည် လစဉ်အတိုးအရင်းပေါင်း ပြန်လည်ပေးဆပ်ရသော ချေးငွေအမျိုးအစားလည်းဖြစ်သည်။ အတိုးနှုန်းမှာ တစ်ကျပ်တိုး(အတိုးနှုန်း) အမျိုးအစား သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ချေးငွေသက်တမ်းမှာ (၁) နှစ်ဖြစ်ပါသည်။

အောက်ဖော်ပြပါ ပုံ(၁)သည် မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာ စီမံကိန်း ကော်မတီမှ ချေးငွေထုတ်ချေးပေးသော ကဏ္ဍများနှင့် ချေးငွေ ထုတ်ချေးပေးနိုင်သော အရေအတွက်များအား ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံ(၂)သည် ချေးငွေ ထုတ်ချေး နိုင်မှု အခြေအနေများအား ဖော်ပြထားပါသည်။

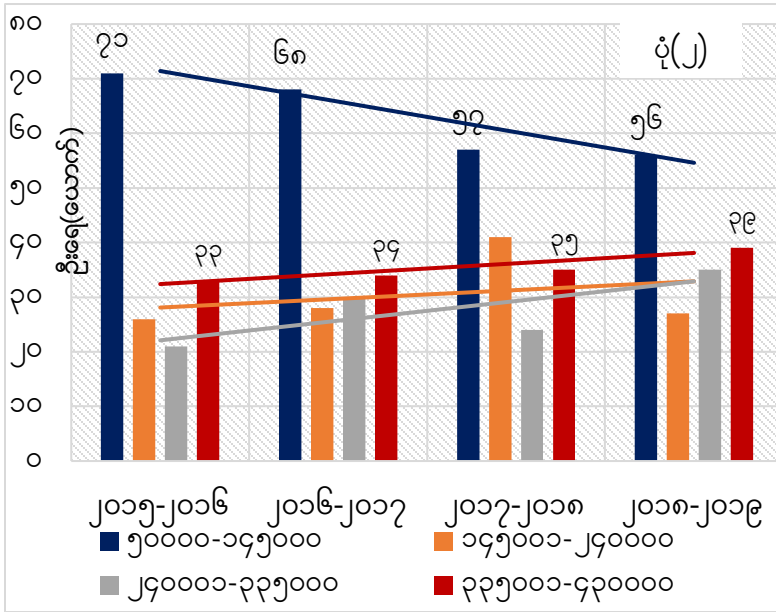
ပုံ(၁) ချေးငွေထုတ်ချေးပေးသော ကဏ္ဍများနှင့် ချေးငွေထုတ်ချေးပေး နိုင်သော အရေအတွက်

ရင်းမြစ်။ မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာကော်မတီ(ဘူတာစုကျေးရွာ)

၃ မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာစီမံကိန်းကော်မတီဆိုသည်မှာ ကျေးရွာနေလူထုက ရွေးချယ်ထားသော စီမံကိန်းဘဏ္ဍာငွေများအား စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသော ဥက္ကဋ္ဌ၊ အတွင်းရေးမှူးနှင့် ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များကိုဆိုလိုပါသည်။ ၎င်းအဖွဲ့သည် (၃) နှစ်တစ်ကြိမ် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရသော အဖွဲ့လည်းဖြစ်ပါသည်။

ပုံ(၂) ချေးငွေထုတ်ချေနိုင်မှုအခြေအနေများနှင့် အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်

ရင်းမြစ်။ မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာကော်မတီ(ဘူတာစုကျေးရွာ)

စီမံကိန်းကော်မတီသည် ချေးငွေများ ထုတ်ချေးရာတွင် ကျေးရွာလူထု၏ ချေးငွေပြန်လည် ပေးဆပ်နိုင်စွမ်း အပေါ်အခြေခံ၍ ချေးငွေအမျိုးအစားများကို ထုတ်ပေးပါသည်။ ယခုလေ့လာမှုတွင် ၎င်းကော်မတီ၏ သက်မှတ်ချေးငွေ ပမာဏအပေါ် အခြေခံ၍ ချေးငွေအမျိုးအစားအုပ်စု (၄) ခုအား ခွဲခြားလေ့လာမှုပြုထားပါသည်။ ၎င်းချေးငွေအုပ်စုများမှာ (၅၀၀၀၀-၁၄၅၀၀၀)ကျပ် အုပ်စု၊ (၁၄၅၀၀၀-၂၄၀၀၀၀)ကျပ် အုပ်စု၊ (၂၄၀၀၀၀-၃၃၅၀၀၀) ကျပ်အုပ်စုနှင့် (၃၃၅၀၀၀-၄၃၀၀၀၀)ကျပ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ (၅၀၀၀၀-၁၄၅၀၀၀) ကျပ် နှင့် (၁၄၅၀၀၀- ၂၄၀၀၀၀) ကျပ် ချေးငွေရရှိသော အိမ်ထောင်စုအုပ်စုအလွှာများသည် လက်လုပ်လက်စား (ဝါ) ကျပန်းလုပ်သားများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ၎င်းတို့တွင် စိုက်ပျိုး မြေပိုင်ဆိုင်မှု မရှိပါ။ (၂၄၀၀၀၀-၃၃၅၀၀၀)ကျပ် ချေးငွေရရှိသော အိမ်

ထောင်စုအုပ်စုအလွှာသည် ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်၊ တနိုင်တပိုင် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး ဆောင်ရွက်သူများဖြစ်ကြပြီး၊ စိုက်ပျိုးမြေ ပိုင်ဆိုင်မှုအနည်းငယ် ရှိကြပါသည်။ (၃၃၅၀၀၀-၄၃၀၀၀၀)ကျပ် ချေးငွေ ရရှိသူများမှာ (၂၄၃၀၀၀ -၃၃၅၀၀၀)ကျပ် အိမ်ထောင်စုများဖြင့် ခြားနားသည့် အချက်မှာ ၎င်းတို့သည် စိုက်ပျိုးမြေ ဧကပိုင်ဆိုင်မှုများခြင်း ဖြစ်သည်။

ဇယား(၁) ချေးငွေထောက်ပံ့ရရှိသော အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်များ

ပမာဏ(ကျပ်)/ အလွှာများ	၂၀၁၅- ၂၀၁၆	၂၀၁၆- ၂၀၁၇	၂၀၁၇- ၂၀၁၈	၂၀၁၈- ၂၀၁၉	ပျမ်းမျှ အိမ်ထောင်စု
၅၀၀၀၀-၁၄၅၀၀၀	၇၁	၆၈	၅၇	၅၆	၆၃
၁၄၅၀၀၀-၂၄၀၀၀၀	၂၆	၂၈	၄၁	၂၇	၃၁
၂၄၀၀၀၀-၃၃၅၀၀၀	၂၁	၃၀	၂၄	၃၅	၂၈
၃၃၅၀၀၀-၄၃၀၀၀၀	၃၃	၃၄	၃၅	၃၉	၃၅
စုစုပေါင်း	၁၅၁	၁၆၀	၁၅၇	၁၅၇	၁၅၆

ရင်းမြစ်။ မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာကော်မတီ(ဘူတာစုကျေးရွာ)

ဖော်ပြပါပုံ(၁)နှင့်(၂)အရ ကျေးရွာ၏ စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်မှုတွင် အနည်းဆုံးချေးငွေရရှိသော အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်သည် လေးနှစ်အတွင်း သိသိသာသာ ကျဆင်းလာခဲ့ပြီး၊ အလယ်အလတ်တွင် ချေးငွေရရှိမှု ပမာဏမှာ ပိုမိုများပြား လာခဲ့ပါသည်။

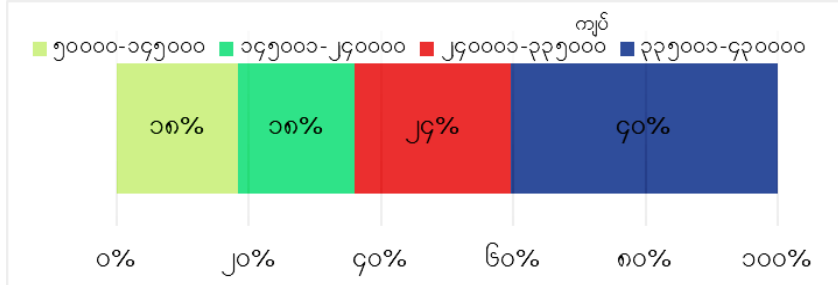
ဇယား(၁)၌ ဘူတာစုကျေးရွာတွင် စီမံကိန်းအား စတင်အကောင်အထည်ဖော်ချိန်မှ ယနေ့ကာလအထိ နှစ်စဉ်ချေးငွေ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သော အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်တို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့အပြင် (၂၀၁၈-၂၀၁၉) ခုနှစ်အထိ ထုတ်ချေးပေးနိုင်သော ပျမ်းမျှအိမ်ထောင်စုအရေအတွက်ကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁)အရ (၂၀၁၅-၂၀၁၆) ခုနှစ်မှ (၂၀၁၇-၂၀၁၈) ခုနှစ်ထိ ချေးငွေထုတ်ချေးမှုများ၏ သက်မှတ်ငွေကြေးအလွှာများ အတိုင်း အိမ်ထောင်စုများ အပြောင်းအလဲ ရှိနေကြပါသည်။ ၎င်းကို ချေးငွေ ထုတ်ချေးသော ပမာဏနည်းသည့် အလွှာများတွင် တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော် ၎င်းအပြောင်းအလဲသည် ချေးငွေ နည်းသည့်အလွှာမှ ပမာဏ များသော အလွှာသို့ ကူးပြောင်းမှုများ ရှိကြသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ချေးငွေ

ပမာဏအများဆုံး ရရှိသောအလွှာတွင် နှစ်စဉ်တိုးတက်မှု ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးရွာစီမံကိန်းကော်မတီ၏ ပထမ သက်တမ်း ဖြစ်သော (၂၀၁၅-၂၀၁၆) ခုနှစ်မှ (၂၀၁၇-၂၀၁၈) ခုနှစ်ထိ သုံးနှစ်တာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုများမှာ တိုးတက်မှုရှိသည်ကို လေ့လာ တွေ့ရှိရပါသည်။ (၂၀၁၈-၂၀၁၉) ခုနှစ်သည် ဒုတိယသက်တမ်း၏ အစ ဖြစ်ပြီး၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေ ဆဲဖြစ်ပါသည်- ဇယား(၁)။

မြစ်မီးရောင် ကျေးရွာကော်မတီ၏ ချေးငွေထုတ်ပေးမှုကို ဆက်လက်လေ့လာရာတွင် ချေးငွေ စုစုပေါင်း၏ (၄၀) ရာခိုင်နှုန်းအား ချေးငွေပမာဏ အများဆုံးရရှိသော အိမ်ထောင်စုများ (ပထမအလွှာ) က ရရှိပြီး၊ အလယ်အလတ်အဆင့်(ဒုတိယအလွှာ)မှာ (၂၄) ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အနည်းဆုံးအဆင့်များတွင် (တတိယနှင့် စတုတ္ထအလွှာ) (၁၈) ရာခိုင်နှုန်း စီအသီးသီး ရရှိကြသည့်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည် ပုံ(၃) ။

ပုံ(၃)အလွှာလိုက် ချေးငွေပျံ့နှံ့မှုအခြေအနေအားဖော်ပြခြင်း

ရင်းမြစ်။ မြစ်မီးရောင်ကျေးရွာကော်မတီ(ဘူတာစုကျေးရွာ)

ဇယား(၂)သည် ကျေးရွာအထောက် အကူပြုကော်မတီမှ ထောက်ပံ့ပေးသော မြစ်မီးရောင် ကျေးရွာစီမံကိန်း၏ စာရင်းဇယား များအပေါ် အခြေခံကာ ကျေးရွာနေအိမ်ထောင်စုများ တစ်နှစ်လျှင် စီမံကိန်းမှ ရရှိသောချေးငွေကို တွက်ချက်ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ အိမ်ထောင်စု (၁၅၆)စု၏ ပျမ်းမျှနှစ်စဉ် ချေးငွေ၏ရရှိမှုပမာဏသည် (၂၁၃၇၈၀)⁹ကျပ် ဖြစ်ပါသည်။

⁹ စုစုပေါင်းထုတ်ချေးငွေ* ပျမ်းမျှအိမ်ထောင်စု

ဇယား(၂)ချေးငွေထောက်ပံ့ရရှိသော အိမ်ထောင်စုများ၏ ပျမ်းမျှချေးငွေရရှိမှု အခြေအနေများ

ချေးငွေ အလွှာများ	အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်(စု)	လူဦးရေ (ယောက်)	တစ်အိမ်ထောင် ပျမ်းမျှချေးငွေ (ကျပ်)	အိမ်ထောင်စု ချေးငွေပေါင်း (ကျပ်)	လူတစ်ဦး ပျမ်းမျှချေးငွေ (ကျပ်)
၅၀၀၀၀-၁၄၅၀၀၀	၆၃	၂၅၂	၉၇၅၀၀	၆၁၄၂၅၀၀	၂၄၃၇၅
၁၄၅၀၀၁-၂၄၀၀၀၀	၃၁	၁၂၂	၁၉၂၅၀၁	၅၈၇၁၂၆၅	၄၈၁၂၅
၂၄၀၀၀၁-၃၃၅၀၀၀	၂၈	၁၁၀	၂၈၇၅၀၁	၇၉၀၆၂၆၄	၇၁၈၇၅
၃၃၅၀၀၁-၄၃၀၀၀၀	၃၅	၁၄၁	၃၈၂၅၀၁	၁၃၄၈၃၁၄၃	၉၅၆၂၅

ရင်းမြစ်။ ။ မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာကော်မတီ(ဘူတာစုကျေးရွာ) ကျေးရွာအခြေပြုကော်မတီ၏ ကိန်းဂဏန်းအပေါ် အခြေ၍ တွက်ချက်ပါသည်။ (၆၅၄*၁၅၈=၄၂၆)

အထက်ပါ ကိန်းဂဏန်းများအရ ဘူတာစုကျေးရွာတွင် အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိသော မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာ စီမံကိန်းသည် တိုးတက်မှု ရှိသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စီမံကိန်း၏ ပထမကာလ (၃) နှစ်အတွင်းတွင် အရင်းမပျောက်ချေးငွေအား ထိန်းသိမ်းနိုင်ခြင်း သာမက တိုးပွားမှု ရရှိအောင်လည်း ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် တိုးပွားလာသော ငွေကြေးများအား ချေးငွေပမာဏ နည်းသော အိမ်ထောင်စုများသို့ တိုး၍ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပြီး၊ အထောက်အပံ့ပေးနိုင်သော ငွေကြေးပမာဏသည်လည်း နှစ်စဉ် တိုးတက်မှု ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြစိမ်းရောင်ကော်မတီသည် ယခု ဒုတိယသက်တမ်းအား ဆက်လက်အကောင်အထည် ဖော်လျက်ရှိပြီး၊ ကျေးရွာလူထုအား ပိုမိုအထောက်အပံ့ပေးနိုင်ရန် မျှော်မှန်းဆောင်ရွက် လျက်ရှိနေပါသည်။

၆။ လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ

၆. ၁။ အလွှာလိုက် အခြေအနေများ

စီမံကိန်းချေးငွေ အထောက်အပံ့အား အများဆုံးရရှိသော ပထမ အုပ်စု၊ ဒုတိယအုပ်စု နှင့်တတိယအုပ်စု တို့တွင်ပါဝင်သော အိမ်ထောင်စု များ အနေဖြင့် ၎င်းအထောက်အပံ့သည် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း အတွက် အထောက်အပံ့ပေးနိုင်မှု ရှိသည်ဟုယုံကြည်ကြကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရ ပါသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းချေးငွေသည် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း မိသားစုအတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းကို ဖန်တီးပေးနိုင်မှုရှိသည် ဟု ထင်မြင်ယူဆချက်များ ရှိကြပါသည်။ သို့သော် မွေးမြူရေးနှင့် အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်းအတွက် အထောက်အကူပြုမှုတွင် အနည်းငယ် သာရှိကြောင်း ထင်မြင်ကြပါသည်။ ၎င်းအလွှာအသီးသီးရှိ အိမ်ထောင်စု များအနေဖြင့် ချေးငွေ ရရှိမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ်တွင် ကျေနပ်မှုရှိကြပြီး၊ ထိုအထောက်အပံ့သည် လူနေမှုအဆင့်အတန်း တိုးတက်လာစေရန် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်မှုလည်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်ဟု ယူဆကြပါသည်။

အနည်းဆုံးအထောက်အပံ့ ချေးငွေရရှိသော အိမ်ထောင်စုများ သည်လည်း ၎င်းအထောက်အပံ့ရရှိမှုအား ကျေနပ်မှုရှိသည်။ ကော်မတီ၏ အကောင်အထည်ဖော်မှုသည် ကောင်းမွန်ပါသည်ဟု ယူဆကြသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ သို့သော် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်း ဖန်တီး ပေးနိုင်မှု၊ အဖွဲ့အစည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်တတ်မှုစသည့်တို့အား ၎င်း အထောက်အပံ့က မဆောင်ရွက်နိုင်ဟု ယူဆကြပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့် အလွှာအသီးသီးမှ အိမ်ထောင်စုများအနေဖြင့် ၎င်းချေးငွေသည် အခြားသော အတိုးကြီးမားသော ချေးငွေများ ချေးယူ သုံးစွဲရမှုအား လျော့ချနိုင်ပါသည်ဟု ထင်မြင်ကြပါသည်။

၆. ၂။ ခြုံငုံတွေ့ရှိချက်

ဘူတာစုကျေးရွာတွင် အကောင်အထည် ဖော်လျက်ရှိသော မြစ်စိမ်း ရောင် ကျေးရွာစီမံကိန်းအား ကျေးရွာသူ၊ ကျေးရွာသားများ အားလုံး၏ စစ်တမ်းကိန်းဂဏန်းများကို ခိုင်စက္ကွယားနည်း(Chi-square tested)သုံး၍ တွက်ချက် လေ့လာပြုစုပါသည်။ ၎င်း နည်းလမ်းဖြင့် တွက် ချက်မှုအရ စီမံကိန်း အထောက်အပံ့ဖြင့် မွေးမြူရေး အခြေအနေ၊ အာဟာရ ပြည့်ဝသော အစားအစာများ စားသုံးလာနိုင်မှု၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ နှင့် နီးစပ်မှုရှိခြင်းနှင့် ကျေးရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်

ချက်များ တိုးတက်လာမှုတို့သည် ကျေးရွာတစ်ခုလုံး အတိုင်းအတာ အနေဖြင့် မရရှိပါကြောင်း ဖော်ပြပါသည်။

သို့သော် ၎င်းအထောက်အပံ့သည် ကျေးရွာအတွင်း စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်း၊ အရောင်းအဝယ်လုပ်ငန်း၊ ပညာရေးအသုံးစရိတ်နှင့် အိမ်အသုံး အဆောင်ပစ္စည်းများအပေါ်တွင် သုံးစွဲမှုအား အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေမှု အပြင် အလုပ်အကိုင်များ ပေါ်ပေါက်စေရန် ထောက်ပံ့နိုင်ကြောင်း ဖော်ပြ ပါသည်။ ဆက်လက်၍ လုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်မှု အခြေအနေနှင့် ၎င်း၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုတို့အား တွက်ချက်ဖော်ပြရာတွင် ကောင်းမွန် သည့် ရလဒ်ရရှိပါသည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာရှိ အမျိုးသမီးများ အသင်းအဖွဲ့ များတွင် ပိုမိုပါဝင်လာမှုနှင့် လူနေမှု အဆင့်အတန်း တိုးတက်လာစေရန် အထောက်အပံ့ပေးနိုင်မှု တို့အားလည်း ကောင်းမွန်သည့်ရလဒ်ဖြင့် ဖော်ပြပါသည်။ ၎င်းတို့အပြင် ချေးငွေသည် အခြားချေးငွေများ လျော့ နည်းမှုကို ဖြစ်စေခြင်းနှင့် ရရှိရန် အခက်အခဲ မရှိသည့် ထောက်ပံ့မှုဖြစ် ကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြပါသည်။

၇။ သုံးသပ်ချက်များ နှင့် အကြံပြုချက်များ

၁။ ဘူတာစုကျေးရွာသည် အလွန်အမင်းဆင်းရဲသော ကျေးရွာ တစ်ရွာမဟုတ်ပေ။ ကျေးရွာတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးမှုဖြင့် အသက်မွေး ဝမ်းကြောင်းကြသူများမှာ အများဆုံးဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ငွေးကြေး အရင်း အနှီးအပြင်၊ စိုက်ပျိုးနည်းပညာနှင့် ဈေးကွက်အာမခံနိုင်မှုများ လည်း လိုအပ်နေသည်။ ကျေးရွာအတွင်း အသေးစား ချေးငွေလုပ်ငန်း အချို့ရှိသော်လည်း စိုက်ပျိုးရေး နည်းပညာဆိုင်ရာ အသိပညာဖြန့်ဝေ ရေးများ အစီအစဉ်များ လွန်စွာအားနည်းပါသည်။

၂။ ကျေးရွာစီမံကိန်း အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်မှုတွင် ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှု (ဘဏ္ဍာငွေစီမံခန့်ခွဲမှု)တွင် ဆုံးရှုံးလေလွင့်မှု မရှိသည့် အတွက် ကျေးရွာကော်မတီ၏ စီမံဆောင်ရွက်မှု မှန်ကန်ပါသည်။ ထို့ အပြင် ကျေးရွာရှိ အိမ်ထောင်စုများအနေဖြင့် ချေးငွေစည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်း များအား လေးစားလိုက်နာကြသည်။ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ချေးငွေ ထုတ်ချေးမှု ဖြစ်ပေါ်စေရန် ကော်မတီ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုအား လေးစားလိုက်နာ ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အရင်းမပျောက် လှည်ပတ် ရန်ပုံငွေအား ထုတ်ချေးရာတွင် မြစ်မ်းရောင်ကျေးရွာစီမံကိန်း လက်စွဲပါ အခန်း(၆) ရန်ပုံငွေစီမံခန့်ခွဲမှု အခန်းတွင် ပြဌာန်းလမ်းညွှန်ထားသည့် ငွေကြေးစီမံ

ခန့်ခွဲမှု နည်းလမ်းအတိုင်း အပြည့်အဝ လိုက်နာကျင့်သုံးရန် အကြံပြုလိုပါသည်။ သို့မှသာ ငွေချေးသူများအတွက် ချေးငွေသည် အမှန်တကယ် အကျိုးပြုနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ကော်မတီအနေဖြင့်လည်း ကျေးရွာမှ လူငယ် အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများအား စီမံကိန်း အကောင်အထည် ဖော်ဆောင် ရေးအဖွဲ့တွင် ပါဝင်လာစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ သို့မှသာ အားလုံး ပါဝင်ပြီး၊ ပိုမိုပွင့်လင်း မြင်သာသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချနိုင်ကာ၊ အိမ်ထောင်စု အလွှာအသီးသီး၏ သဘောဆန္ဒများအားလည်း ပိုမိုလွှမ်းခြုံ နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ငွေကြေးပိုင်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် အဓိက အလေးထားသင့်သည့်အချက်မှာ ထောက်ပံ့ချေးငွေနည်းသော အိမ် ထောင်စုများအား ချေးငွေတိုး၍ ပေးနိုင်ခြင်းက ကောင်းမွန်သော်လည်း၊ ၎င်းအိမ်ထောင်စုများ ပြန်လည်ပေးဆပ်နိုင်သည့် ပမာဏထက်ကျော်လွန် မှု မရှိစေရန် ဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့အတွက် ချေးငွေ ပမာဏများခြင်းသည် ချေးငွေဝန်ထုပ်ကို ကြီးမားစေသည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ချေးငွေပြန်လည်ပေးဆပ်မှု ပျက်ကွက်ပါကလည်း စီမံကိန်းပါ သက်မှတ်စည်းကမ်းများအတိုင်း ကော်မတီအနေဖြင့် အရေးယူ သင့်ပါသည်။

၃။ စီမံကိန်း၏ လုပ်ငန်းပိုင်ဆိုင်ရာ အကောင်အထည်ဖော်မှုတွင် ယျေဘုယျအားဖြင့် အောင်မြင်လျှက် ရှိပါသည်။ အနည်းဆုံး ထောက်ပံ့ ချေးငွေ ရရှိသော အိမ်ထောင်စုများ အနေဖြင့်လည်း ကော်မတီ၏ စီမံမှုကို ကျေနပ်မှု ရှိကြသည်။ ချေးငွေသည် စိုက်ပျိုးရေး၊ တစ်ပိုင်တစ်နိုင် မွေးမြူ ရေးနှင့် အရောင်းအဝယ် စသည့်လုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူ ပြုမှု နည်းပါးပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးရွာအတွင်း ၎င်းအိမ်ထောင်စုများ အတွက် အလုပ်အကိုင် ဖန်တီးပေးနိုင်မှုအား မဖြစ်ပေါ်စေပါ။ အိမ်ထောင် စုများသည် ကျေးရွာကော်မတီ၏ လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ် ယုံကြည်မှု ရှိကြသည်။ ဤသည်က မိမိတို့လူနေမှု အဆင့်အတန်းလည်း မြင့်မားလာနိုင်ကြောင်း ထင်မြင်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကော်မတီအနေ ဖြင့် လက်ရှိလုပ်ငန်း တာဝန်များ ဆောင်ရွက်ရန် အရည်အသွေး ပြည့်ဝမှု ရှိပါသည်။ လက်ရှိဆောင်ရွက်မှု နည်းလမ်းအတိုင်း ဆက်လက်ဆောင် ရွက်ရန် အကြံပြုလိုပါသည်။ သို့သော် သတိပြုရမည့် အချက်မှာ ချေးငွေ လက်ခံရရှိသူများ၏ လူမှုစီးပွားမှာ အမှန်တကယ် တိုးတက်မှုရှိ နေခြင်း (၀၁) ရှိမနေခြင်းကို ဖြစ်ပါသည်။ စွမ်းဆောင်ရည်နည်းသော အိမ်ထောင်စု များအား အကြံပေးတိုင်ပင်မှုနှင့် ဒဏ်ပေးခြင်းတို့အား ဆောင်ရွက်သင့်

ပါသည်။ မိမိတို့၏ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် အခက်အခဲများအား ကျေးရွာလူထုသိရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်လည်း အကြံပြုပါသည်။

၄။ ဘူတာစုကျေးရွာသည် ဆင်းရဲသော ကျေးလက်တောင်သူများ နေထိုင်သည့် ရွာငယ်တစ်ရွာ ဖြစ်သည်။ ယခုလက်ရှိ မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ရန်ပုံငွေတစ်ခုတည်းဖြင့် ကျေးရွာအား အလုံးစုံ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ထို့အပြင် ကျေးရွာ၏ လိုအပ်လျှက်ရှိသော အထောက်အပံ့များဖြစ်သည့် လျှပ်စစ်မီးလင်းရေး၊ ကျေးရွာလမ်းများ တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေး၊ ပုံမှန် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ အသိပညာများနှင့် အခြားသော လူမှုဘဝအထောက်အကူပြု အသိပညာများ ဖြန့်ဝေနိုင်မှုတို့အား ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် လိုအပ်လျှက်ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် လယ်စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကလုပ်ကိုင်သော ဆင်းရဲသော ကျေးရွာတစ်ရွာအနေဖြင့် တည်ရှိနေရာမှ အခြားသော သီးညှပ်စိုက်ပျိုးသီးနှံပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်းကိုလည်း ဆောင်ရွက်နိုင်သော ကျေးရွာအဖြစ် အလျှင်အမြန် ကူးပြောင်းမှုအား လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထို့အပြင် တပိုင်တနိုင် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများလည်း တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်ရန် အကြံပြုပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့်ဆိုရသော် ကော်မတီအနေဖြင့် အရင်းမပျောက် မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာ စီမံကိန်းမှ အကျိုးအမြတ်များကို ကျေးရွာတိုးတက်မှု လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန်လည်း တာဝန်ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးရွာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အထောက်အကူပြု ကော်မတီ တစ်ရပ်အား အခန်း(၁၀) မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာစီမံကိန်း လက်စွဲပါ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် (ခ)^{၁၀} တွင်ဖော်ပြထားသည့် နည်းလမ်းအတိုင်း ဖွဲ့စည်းထားရန် အကြံပြုလိုပါသည်။ သို့မှသာ ၎င်းအကျိုးအမြတ်ဖြင့် ကျေးရွာတိုးတက်မှုလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် ကျေးရွာအတွင်းရှိ အိမ်ထောင်စုများ၏ ဆန္ဒများအား လွှမ်းမိုးနိုင်ရန်အတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

Banerjee, A. V., & Duflo, E. (2011). *Poor economics: A radical rethinking of the way to fight global poverty*. New York: United States by PublicAffairs.

Michael P. Todaro and Stephen C. Smith. (2012). *Economic Development, 12th Edition*. New Jersey: Pearson Education, Inc.

Ministry of Planning and Finance and World Bank Group. (2017). *Analysis of poverty in myanmar*. Yangon: Ministry of Planning and Finance and World Bank Group.

Sachs, J. (2006). *The end of poverty: Economic possibilities for our time*. New York: Penguin Books.

Worl Bank. (n.d.). Retrieved from <https://siteresources.worldbank.org/INTPOVERTY/Resources/335642-1124115102975/1555199-1124115187705/ch2.pdf>

မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာအကောင်အထည်ဖော်ရေး လက်စွဲစာစောင်.
(၂၀၁၈). ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာန.

---

^၁ ချေးငွေထုတ်ချေးရာတွင် ချေးငွေနှင့် အတိုးထက်ပိုသော ကိစ္စရပ်များ အတွက်သာ ထုတ်ချေးရန် (ဝင်ငွေပြန်မရနိုင်သော လုပ်ငန်းများအတွက် ထုတ်မချေးရန်)
^{၁၁} ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်ရေး ကော်မတီကို ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားများ၏ ရွေးချယ်မှုဖြင့် မြစိမ်းရောင်ကော်မတီမှ အဖွဲ့ဝင်နှစ်ဦး အပါအဝင် စုစုပေါင်း ကော်မတီဝင် (၇) ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။

This page left intentionally blank

မြေယာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး စိန်ခေါ်မှုများနှင့်

ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ

အောင်ကျော်ကျော်^၁၊ ပြေငြိမ်းကျော်^၂

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းတိုသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ဆောင်ရာတွင် ရင်ဆိုင်နေရသည့် အခက်အခဲ အတားအဆီးများနှင့် ပြည်ထောင်စုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်များအကြား အရင်းအမြစ် ခွဲဝေမှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို မည်သို့မည်ပုံ အကျိုးသက်ရောက်လျက် ရှိသည်ကို အရည်အသွေးအခြေပြု သုတေသနချဉ်းကပ်နည်းများနှင့် ရှိပြီး အထောက်အထားများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ အသုံးပြုထားသည်။ မြေယာအုပ်ချုပ်မှု သို့မဟုတ် မြေယာပြဿနာဖြေရှင်းမှုတွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ကနဦး အတားအဆီး ဖြစ်နေသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် တန့်နေရခြင်းသည် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်များနှင့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအကြား အရင်းအမြစ် ခွဲဝေရေး (မြေယာအရင်းအမြစ်များ အပါအဝင်) အယူအဆ ကွဲပြားလျက်ရှိနေခြင်းက တစ်ခု အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားမြေယာမူဝါဒ ရေးဆွဲခြင်းသည် မြေယာပြဿနာကိစ္စများကို ဖြေရှင်းခြင်းထက် ၎င်း၏ နောက်ကွယ်တွင် ရှိနေသော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီသို့ လျှောက်လှမ်းခြင်းနှင့် စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက်

^၁ ဦးအောင်ကျော်ကျော်သည် Farmer Rights Development Organization ကို တည်ထောင်သူဖြစ်ပြီး၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၏ လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများပြန်လည်စိစစ်ရေးကော်မတီတွင် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ အီးမေးလ်မှာ aungkyawkyaw69@gmail.com ဖြစ်သည်။

^၂ ပြေငြိမ်းကျော်သည် အင်းလျားဘောဂဗေဒအဖွဲ့၏ သုတေသနအရာရှိချုပ်ဖြစ်ပြီး အီးမေးလ်မှာ - pyainyo@gmail.com ဖြစ်သည်။

အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍများများအတွက် များစွာ အဟန့်အတားဖြစ်စေသည်။

ယခုစာတမ်းငယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုသို့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဖော်ဆောင်ရာတွင် မြေယာနှင့်သက်ဆိုင်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများအတွက် တစ်စုံတရာ အထောက်အပံ့ဖြစ်နိုင်လိမ့်မည် ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

မိတ်ဆက်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးသည် သဘာဝသယံဇာတ တူးဖော်ထုတ်လုပ်မှုပေါ်တွင် များစွာမှီခိုသည်။ ထို့အပြင် သဘာဝအရင်းအမြစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းဖြစ်စဉ်တွင် အဓိကကျသည် (The Asia Foundation 2018)။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်း ဖြစ်စဉ်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုနှင့် အရင်းအမြစ်ခွဲဝေရေးပြဿနာများ၏ အကျိုးဆက်များဖြစ်သည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဖြင့် ပြင်ဆင်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများမှာလည်း ထိလွယ်ရှလွယ် နိုင်လှသည်။

မြေယာသိမ်းဆည်းမှုနှင့် သိမ်းဆည်းမြေဖြေရှင်းမှု ခရီးသည် မြန်မာနိုင်ငံ ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးခရီးထက် ပိုမိုရှည်လျားသည်။ နိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေးကို အရပ်သားအုပ်ချုပ်ရေးလက်ဝယ်သို့ ရောက်ရှိရန် (လုံးလုံးလျားလျားမဟုတ်သော်လည်း) ကြိုးစားနိုင်ခဲ့သော်လည်း သိမ်းဆည်းမြေကိစ္စနှင့်မြေယာပြဿနာ ဖြေရှင်းမှုများမှာ နက်နဲရှုပ်ထွေးလှရာ ဖြေရှင်းမှု ဝဲဩဇာထဲမှာပင် တစ်လည်လည် ရှိနေဆဲပင်ဖြစ်သည်။ မြေယာသိမ်းဆည်းခဲ့သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဝန်ကြီးဌာနများသည် မျက်မှောက်ခေတ် ဒီမိုကရေစီအပြောင်းအလဲတွင် လိုက်ပါလျက်ရှိသလို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသည် ၎င်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့လျက် ရှိသောကြောင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဖော်ဆောင်မှုသည် သိသိသာသာ ပြောင်းလဲမှု မရှိသေးပေ။ ဥပမာအားဖြင့် မြေယာပြဿနာများကို စီမံခန့်

ခွဲသည့် ယန္တရားများထဲတွင် မြေသိမ်းသူများ ပါဝင်လျက်ရှိသလို ဖြေရှင်းနိုင်သည့် ပါဝါမှာလည်း အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားများကို ထိုးဖောက် ကိုင်တွယ်နိုင်စွမ်း မရှိပေ။ စိုက်ပျိုးရေးအခြေပြု စီးပွားရေးနိုင်ငံတွင် အခြေခံ ကုန်ထုတ် အရင်းအနှီးဖြစ်သည့် မြေယာသည် တောင်သူများ၏ လက်ဝယ်မှ သိမ်းပိုက်ခြင်းခံနေရသည့်အပြင် မရေရာသော စိုက်ပျိုးရေးဈေးကွက်ဖြစ်သည့်အတွက် ကောင်းမွန်စွာလည်း မထုတ်လုပ်နိုင်ပေ။ ထိုသို့သာမက မြေယာအသုံးပြုမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများကိုလည်း တည်ဆဲဥပဒေများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများက အနှောင့်အယှက်ပေးလျက်ရှိသည်။

မြေယာအုပ်ချုပ်မှုအပိုင်းတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ဖြေလျော့ရေးကိစ္စသည် အယူအဆရေးရာအရ လွယ်ကူသော်လည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအပိုင်းများတွင် အခက်အခဲ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၇(ခ)တွင် နိုင်ငံပိုင် သယံဇာတပစ္စည်းများအား စီးပွားရေးအင်အားစုများက ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းကို ကွပ်ကဲကြီးကြပ်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရမည်ဟု ဆိုထားသည်။ သို့ဖြစ်၍ စီးပွားရေးကုမ္ပဏီများအား မြေများကို လုံးဝ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်မပြုဘဲ မြေငှားဂရန်စာချုပ်ဖြင့်သာ လုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုရပေမည်။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၇(ဂ)တွင် နိုင်ငံသားများအား ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အမွေဆက်ခံခွင့်၊ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ကိုင်ခွင့်၊ တီထွင်ခွင့်နှင့်မူပိုင်ခွင့်တို့ကို ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီ ခွင့်ပြုရမည်ဟုဆိုထားရာ တောင်သူလယ်သမားများ၏ လယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ လယ်ယာမြေဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။ လယ်ယာမြေဆိုသည်မှာ မရွေ့ပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းဖြစ်ရာ ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ခဲ့သော လုပ်ကွက်ငယ် တောင်သူလယ်သမားများအား နိုင်ငံတော်နှင့် တွဲဖက်၍ လယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပေးအပ်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်(NLD)၏ ၂၀၁၅ခုနှစ်ရွေးကောက်ပွဲ ကြေညာစာတမ်းတွင် တောင်သူလယ်သမားများ လယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရရှိလာရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မည်ဟူသော အချက်တစ်ချက်ကို တွေ့ရှိ

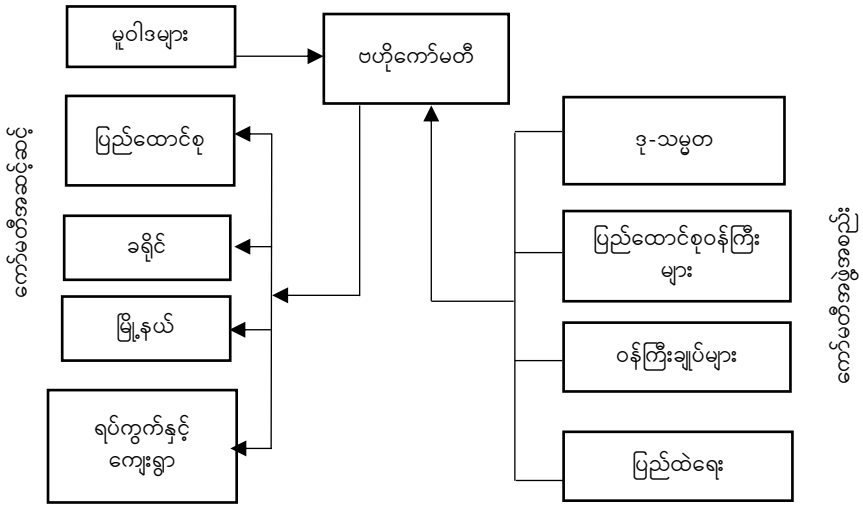
ရရာ နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့်အတူ မြေယာအုပ်ချုပ်မှုအပိုင်းတွင် လည်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အချိန်အခါကောင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ခံအကြောင်းအရင်း

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်ရာတွင် ဦးစွာကြုံတွေ့နိုင်သည့် ပြဿနာ တစ်ခုဖြစ်သော အရင်းအမြစ်ခွဲခြင်း (မြေယာပြဿနာ)ကို ဆန်းစစ် လေ့လာထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ “မြေယာက ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ ဘဝဖြစ်တယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ နှလုံးသားဖြစ်တယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းနဲ့ ယဉ်ကျေးမှု တွေဖြစ်တယ်။ မြေယာတွေ မရှိရင် ကျွန်ုပ်တို့ ဘဝလည်း မရှိတော့သလို အသဲနှလုံးတွေ ပျက်စီးပြီး ဓလေ့ထုံးတမ်းတွေပါ ပျောက်ဆုံးပြီ” (MOECAAF, Land Core Group & Transitional Institute 2015)။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေ(၇၀)ရာခိုင်နှုန်းသည် ကျေးလက်တွင် နေထိုင်ကြ ပြီး အိမ်ထောင်စုအများစုသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ကင်း ကွာလေ့ မရှိပေ။ မြေပိုင်ရှင်အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အငှားလုပ်သား အနေဖြင့်သော်လည်းကောင်း လုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုလေ့ရှိကြသည်။ ထိုသို့ ကျေးလက်အိမ်ထောင်စု အများစုအနေဖြင့် လယ် ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကို မှီခိုနေရသည့် အခြေအနေတွင် နိုင်ငံတော် ၏ မြေယာပြဿနာ ဖြေရှင်းမှုနှင့် ပံ့ပိုးမှုသည် အားနည်းလျက်ရှိသည်။

ပုံ-၁ လက်ရှိတွင် သိမ်းဆည်းမြေယာများအား ဖြေရှင်းသည့် ယန္တရားပုံစံ
လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခံရမှုများ ပြန်လည်စိစစ်ရေး
ဗဟိုကော်မတီ

ရင်းမြစ်။။ (The Republic of Union of Myanmar, 2017)

အထက်ဖော်ပြပါပုံတွင် ပြထားသည့်အတိုင်း လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခံရမှုများ ပြန်လည်စိစစ်ရေး ဗဟိုကော်မတီ ဖွဲ့စည်းပုံကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဗဟိုကော်မတီကို ၂၀၁၆ခုနှစ် မေလတွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဗဟိုကော်မတီကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ဒု-သမ္မတနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးများ၊ ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးမှ အကြီးအကဲများဖြင့် ဖွဲ့စည်းသည်။ မြို့နယ်၊ ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အဆင့်တွင် တောင်သူကိုယ်စားလှယ်အနေဖြင့် ပါဝင်ခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် လည်း ရွေးချယ်မှုအပိုင်းတွင် စစ်မှန်သော တောင်သူကိုယ်စားလှယ်များ မဟုတ်ကြသည့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များ ရှိနေသည့် အခြေအနေ မှာလည်း တောင်သူများ၏ မြေယာနစ်နာမှုများကို ကိုယ်စားပြု ပြောဆို တင်ပြနိုင်သည့် အခြေအနေနှင့် ဖြေရှင်းမှုအပိုင်းများတွင် အားနည်းချက်

များစွာရှိနေသည်ကို မြင်တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ အထက်ဖော်ပြပါ ဗဟို ကော်မတီသည် အောက်ဖော်ပြပါ မူဝါဒ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များအတိုင်း လုပ်ငန်း အကောင်အထည် ဖော်ပါသည်။

ဇယား-၁ လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခံရမှု အခြေအနေ

စဉ်	ပြဋ္ဌာန်းပြီးမူဝါဒများ (ပြင်ဆင်ချက်များ အပါအဝင်)	အရေအတွက်
၁။	နိုင်ငံတော်က သိမ်းဆည်းသည့် လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများကို မူလမြေပိုင်ရှင်များက ပြန်လည် လျှောက်ထားသည့် ကိစ္စရပ်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် မူဝါဒ	၁၀ ရပ်
၂။	တပ်မြေသိမ်းဆည်းမှုများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် မူဝါဒ	၃ ရပ်
၃။	သိမ်းဆည်းမြေများကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် လျှောက် ထားလာခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စိစစ်ရန်အချက်	၄ ချက်
၄။	စွန့်လွှတ်နိုင်ခြင်း မရှိသည့် သိမ်းဆည်းမြေများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စိစစ်ရန်အချက်	၅ ချက်
၅။	သိမ်းဆည်းထားသည့်ဌာနမှ စွန့်လွှတ်သည့် သိမ်း ဆည်းမြေများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စိစစ်ရန်အချက်	၆ ချက်
၆။	စွန့်လွှတ်သည့်မြေများ သက်ဆိုင်သူလက်ဝယ် အမြန် ရောက်ရှိရေး လုပ်ငန်းစဉ်	၉ ရပ်
၇။	နေပြည်တော်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ကော်မတီများမှ အလေးထားဆောင်ရွက်ရန် အချက်	၁၅ ချက်

ရင်းမြစ်။ ။ လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခြင်းခံရမှုများ ပြန်လည်စိစစ်ရေး ဗဟိုကော်မတီမှ ချက်မှတ်ထားသော မူဝါဒ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များအပေါ် ပြင်ဆင်ချမှတ်ထားသည့် မူဝါဒ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြန့်ဝေပေးပို့ခြင်း၊ ၂၁ မတ် ၂၀၁၈၊ လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခြင်းခံရမှုများ ပြန်လည်စိစစ်ရေးဗဟိုကော်မတီ

ဗဟိုကော်မတီအနေဖြင့် ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် မြေယာ အငြင်းပွားမှု ကိစ္စများကို ဖြေရှင်းခဲ့ပြီး ၂၀၁၇ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအထိ မြေယာအငြင်းပွားမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် တိုင်ကြားမှုများကို အောက် ဖော်ပြပါ ဇယားတွင် မြင်တွေ့နိုင်သည်။

ဇယား- ၂ မြေယာအငြင်းပွားမှုကိစ္စများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် တိုင်ကြားမှုများ

စိစစ်ရမည့်အမှုပေါင်း	၁၂၄၄၂	၈၀ %
ဖြေရှင်းပြီးစီးမှုအပေါင်း	၂၅၂၀	၂၀ %
စုစုပေါင်းစိစစ်ရမည့်အမှုပေါင်း	၉၉၂၂	၁၀၀ %

ဗဟိုကော်မတီ ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် မြေယာတိုင်ကြားမှု စုစုပေါင်း (၁၂၄၄၂) မှုရှိခဲ့သည်။ ဗဟိုကော်မတီအနေဖြင့် အဆိုပါ တိုင်ကြားမှုများတွင် အမှုပေါင်း (၂၅၂၀) မှုကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်ခဲ့သည် ဟုဆိုသည်။ တောင်သူများ၏ တုံ့ပြန်မှုများအရ အဆိုပါ ဖြေရှင်းမှုများတွင် မူလမြေ ဆုံးရှုံးခဲ့သည့် တောင်သူများ၏လက်ဝယ်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ခြင်း မရှိဟုလည်း ဆိုကြသည်။

သုတေသန နည်းနာ

ဤလေ့လာမှုကို တည်ဆဲမူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ၊ အခြားအဖွဲ့များမှ ထုတ်ပြန်ထားသော သုတေသနစာတမ်းနှင့် အစီရင်ခံစာများကို အခြေပြု၍ သရုပ်ခွဲ လေ့လာထားပါသည်။ ထို့အပြင် သုတေသနပြုစုသူ၏ မြေယာအရေးကိစ္စများ အစဉ်တစိုက် ပြုလုပ်လာခြင်းမှ ရရှိလာသော အတွေ့အကြုံများ၊ ဗဟုသုတများကို အခြေခံ၍ ပေါင်းစပ်လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆွေးနွေးချက်

ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီသို့ ရောက်ရှိရန် မြေပြင်တွင် ဖြစ်ပေါ်နေသည့် မြေယာအငြင်းပွားမှုကိစ္စများကို ဖြေရှင်းသလို တန်းတူညီမျှသော အရင်းအမြစ် ခွဲဝေမှုကိစ္စများကို မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကိုလည်း ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။ လုပ်ကွက်ငယ် တောင်သူများအတွက်လည်း လယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် လုံခြုံ

မှုကို အဓိကထား လုပ်ဆောင်ရမည်မှာလည်း ဦးစားပေးကိစ္စများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်သည် မြေယာအားလုံး၏ မူလပိုင်ရှင်ပင်ဖြစ်ပြီး ဘိုးဘွားစဉ်ဆက်လုပ်ကိုင်သော လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူ လယ်သမားများအား ၎င်းတို့ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သည့် လယ်ယာမြေကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ လယ်ယာမြေဥပဒေ၌ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပြုသည့်အချက်ကို ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းပေးရန် လိုအပ်သည်။

၂၀၁၂ခုနှစ် လယ်ယာမြေဥပဒေ ပုဒ်မ ၃(ဃ)၌ “လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတော်သည် မြေယာအားလုံး၏ ပင်ရင်း ပိုင်ရှင်ဖြစ်၍ လယ်ယာမြေကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်မြှင့်မားစေရန် အလို့ငှာ ဤဥပဒေ၊ ဤဥပဒေအရ ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများနှင့်အညီ လက်ဝယ်ထားရှိ၍ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင် အသုံးချခွင့်ပြုခြင်းကိုဆိုသည်။ သို့ရာတွင် မြေပေါ်မြေအောက်ရှိ ကျောက်မျက်၊ သတ္တု၊ ရေနံနှင့်ဓာတ်ငွေ့စသည့် သဘာဝသယံဇာတများ ထုတ်ယူအသုံးချခွင့် မပါဝင်။” ဟုပြဋ္ဌာန်းထားရာ ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် လုပ်ကိုင်ခဲ့သော လုပ်ကွက်ငယ် တောင်သူလယ်သမားများသည် လယ်ယာမြေ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး (Land Ownership Rights) မရှိတော့ပဲ လက်ဝယ်ကိုင်ဆောင်အသုံးချပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး (Land Holder’s Rights) မျှသာ ပေးအပ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရပေမည်။ သို့သော်ငြားလည်း လယ်ယာမြေဥပဒေ ပုဒ်မ(၁၈)တွင် ရောင်း၊ပေါင်၊လဲ၊ငှား၊ပေး အခွင့်အရေးများကို ထိန်းချုပ်ထားရာ ယင်း လက်ဝယ်ကိုင်ဆောင် အသုံးချပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေး (Land Holder’s Rights) ကိုပင် တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် ရရှိသော ဥပဒေဟူ၍ မဆိုနိုင်တော့ပြန်ပေ။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၇(က)တွင် နိုင်ငံတော်သည် နိုင်ငံတော်ရှိ မြေအားလုံး၊ မြေပေါ်မြေအောက်၊ ရေပေါ်ရေအောက်နှင့် လေထုအတွင်းရှိ သယံဇာတပစ္စည်းအားလုံး၏ ပင်ရင်းပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်ဟူသော ပြဋ္ဌာန်းမှုကို ကျော်လွန်၍ မရနိုင်ပါပေ။ အမှန်စင်စစ် နိုင်ငံတော်

ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံသားအားလုံးကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပေသည်။ နိုင်ငံရှိ မြေပေါ်
မြေအောက်၊ ရေပေါ်ရေအောက်နှင့် လေထုထဲရှိ သယံဇာတပစ္စည်း
အားလုံးကို နိုင်ငံသားအားလုံးက စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်ကြသည်ဟု ဆိုလိုရင်း
ဖြစ်ပေသည်။ လယ်ယာမြေအောက်၌ ရေနံအစရှိသော သဘာဝ သယံ
ဇာတများ တွေ့ရှိပါက နိုင်ငံသားအားလုံး၏ အကျိုးအတွက် ၎င်း လယ်ယာ
မြေကို နိုင်ငံတော်က သိမ်းယူရပေမည်။ သို့သော် လယ်ယာမြေ သိမ်းယူ
ခံရသော နိုင်ငံသားများကို ယခု အခြေအနေထက် မနိမ့်သော ဘဝတစ်ခု
ကို ဖန်တီးပေးရန်မှာ နိုင်ငံတော်၏ တာဝန်သာ ဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုသို့ ချီတက်
နေရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုများကို လျော့ချ၍ မြေယာနှင့် သက်ဆိုင်သော စီမံ
ခန့်ခွဲမှုများကို တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်အဆင့်များသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပိုမို
ခွဲဝေပေးရမည်မှာ ဧကန်အမှန်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်
အဆင့်များသို့ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများ ပေးအပ်သည်ဆိုရာ၌ ပြည်ထောင်စု
အဆင့် ဥပဒေများကို ပိုမိုဖြေလျော့ပေးရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ တိုင်းဒေသ
ကြီး၊ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခွင့်များကိုလည်း ပိုမိုပေး
အပ်ရန် လိုအပ်ပေသည်။ ၂၀၀၈ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရှိ တိုင်းဒေသကြီး
နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာဖြစ်သော ဇယား (၂)
ကို ပိုမိုတိုးချဲ့ပေးရန် အရေးတကြီး လိုအပ်လှပါသည်။

အရင်းအမြစ်ကို မှီခိုနေသော (သို့မဟုတ်) သဘာဝသယံဇာတ
ထုတ်ယူမှုကို မှီခိုသော သယံဇာတကျိန်စာမိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ပုံ
သဏ္ဍာန်အား ပြုပြင်ပြောင်းလဲရာတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို မြှင့်
တင်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို မြှင့်တင်
ရာတွင် နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်နှင့် တောင်သူလယ်သမားများ၏
စားဝတ်နေရေး ပြေလည်စေရန် ရည်ရွယ်၍ လုပ်ကွက်ငယ် တောင်သူ
လယ်သမားများကို အခြေခံကာ ဆောင်ရွက်ဖော်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပေ
မည်။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍဖြင့် တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို
ဆောင်ရွက်မည်ဆိုသော မူဝါဒသည် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိပြီးနောက် လယ်

ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို မည်သူများဖြင့် ဖော်ဆောင်မည်နည်းဟူသော အချက်သည်လည်း အရေးကြီးလှပါသည်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများအနေဖြင့် တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ရေးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်တွင် တိုင်းပြည်၏ Gross Domestic Product (GDP) တိုးတက်ရန် ကြိုးစားကြသည်မှာ မှန်သော်လည်း မြေပြင်တွင် GDP တက်လာပြီး လူအများစုဖြစ်သော တောင်သူလယ်သမားများသည် ဆင်းရဲမွဲတေမှု ချောက်ကမ်းပါးက မလွတ်မြောက်နိုင်သည်ကို ပြက်ပြက်ထင်ထင် မြင်တွေ့ရပေသည်။ အာရှမော်ဒယ်ဟု ကျော်ကြားသော ထိုင်ဝမ်၊ တောင်ကိုရီးယား၊ ဂျပန်စသည့် နိုင်ငံများ၏ အတွေ့အကြုံများအရ လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူများဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် တိုင်းပြည်စီးပွားရေးကို မြှင့်တင်ရင်း ဆင်းရဲမွဲတေမှုအား အောင်မြင်စွာ တိုက်ဖျက်နိုင်သည်မှာ စံနမူနာဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူသမားများဖြင့် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြတ်သားသော မူဝါဒကို နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ချမှတ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒ အခြေခံမူများ ပြဋ္ဌာန်းချက်ပါ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရန်ဟူသော အချက်နှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့်အညီ မြေပိုင်ဆိုင်မှုများကို ဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်ပေးရန်နှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ မြေယာအငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းရန်အတွက် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများအား အမျိုးသားဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းသတ်မှတ်ပေးရန်ဟူသော အချက်တို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ဇယား (၂) ဥပဒေပြုခွင့်ကို တိုးချဲ့ကာ ကိုယ်ပိုင်မြေယာမူဝါဒ၊ ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်းမြေယာဥပဒေများကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရန်လည်း လိုအပ်ပါ သည်။

အမျိုးသားမြေ အသုံးချမှုမူဝါဒက “တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့၏ ရိုးရာမြေအသုံးချမှု အလေ့အကျင့်များကို သိရှိလိုက်နာကျင့်သုံးရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ ရိုးရာမြေအသုံးချမှု အခွင့်အရေး အပြည့်အဝရရှိရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ ဘက်မလိုက်သော အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းရေး

လုပ်ငန်းစဉ်များကို အသင့်အသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ ရိုးရာ မြေအသုံးချမှုစနစ်ကို အမျိုးသားမြေဥပဒေ၌ ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။” ထို့ နောက် “လက်ရှိ မြေအသုံးချမှုကို မှတ်တမ်းနှင့်မြေပုံများတွင် ဖော်ပြထား ခြင်း ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ မြေအသုံးချလျက်ရှိသည့် တိုင်းရင်း သားလူမျိုးစုများ၏ ရိုးရာအခွင့်အရေးများ၊ မြေအသုံးချမှုနှင့် မြေယာ လုပ် ပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေးတို့ကို အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်ရမည်ဟု ဆိုထားပါ သည် (The Republic of Union of Myanmar, 2016)။ ယင်းကဲ့သို့ ရိုးရာမြေ အသုံးချမှုစနစ်တွင် တိုင်းရင်းသားတို့၏ ရိုးရာအခွင့်အရေးများကို ကာ ကွယ်ရန်နှင့် လယ်ယာမြေအငြင်းပွားမှု ဖြေရှင်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တို့အား အမျိုးသားမြေဥပဒေ၌ ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်ဆိုရာတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး တစ်မျိုးချင်း၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာဥပဒေများကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များက ပြဋ္ဌာန်းပေးလျှင် ပို၍သင့်တော်၊ ပို၍ သဘာဝကျလှပေသည်။ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်များအလိုက် ယဉ်ကျေးမှု ကွဲပြားခြားနားမှုအရ အသိအမှတ်ပြု စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်ခွင့် ရှိနေမှသာ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု ဖြစ်လာကာ ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဆိုလျှင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ဥပဒေပြုခွင့် ဇယား(၂)ကို တိုးချဲ့ပေးမှသာ လူမျိုး တစ်မျိုးချင်းအလိုက် ကိုယ်ပိုင်မြေယာမူဝါဒများ၊ ကိုယ်ပိုင်ရိုးရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းမြေဥပဒေများ အား ပြည်ထောင်စုအဆင့်ဥပဒေများကို မကျော်လွန်စေဘဲ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်း ခွင့်ပြုရန် လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။

အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒအရ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ရပ်ကျေး၊ မြေအသုံးချမှု ကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းရမည် ဖြစ် ပါသည်။ ယခုလက်ရှိ ဖွဲ့စည်းရန် အဆိုပြုထားသော တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည် နယ် အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု ကော်မတီများ၌ တောင်သူလယ်သမား ကိုယ်စားလှယ်များကို ရွေးချယ်ရာတွင် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည် မြောင်းဝန်ကြီးဌာနမှ အဆိုပြုထားသော တောင်သူလယ်သမား ကိုယ်စား လှယ်(၂)ဦးဟု ရွေးချယ်ဖော်ပြထားခြင်းမှာ မူဝါဒကို အတိအလင်း ဆန့် ကျင်လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

မြေအသုံးချမှု ကော်မတီအဆင့်ဆင့်ကို ဖွဲ့စည်းရာတွင် “ဒေသဆိုင်ရာ တောင်သူလယ်သမားအဖွဲ့အစည်းများက ရွေးချယ်တာဝန်ပေးအပ်သော တောင်သူလယ်သမား ကိုယ်စားလှယ်များ”ဟု အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒ၌ ပြဋ္ဌာန်းထားရာ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် မူဝါဒအရရွေးချယ်ခွင့်မရှိပေ။ တောင်သူလယ်သမားအဖွဲ့အစည်းများကသာ ရွေးချယ်ပေးသူကို အစိုးရက ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နည်းတူစွာ အမျိုးသား မြေအသုံးချမှု ကော်မတီအဆင့်ဆင့်၌ ပါဝင်ရမည်ဖြစ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုကိုယ်စားလှယ်၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း ကိုယ်စားလှယ်၊ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်၊ ရပ်မိရပ်ဖတို့ကို ရွေးချယ်ရာ၌လည်း အစိုးရမှ ရွေးချယ်တာဝန်ပေးသူများ ဖြစ်နေရာ အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒပြဋ္ဌာန်းချက်အတိုင်း တောင်သူလယ်သမား အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများက ရွေးချယ်ပေးသူများကို အစိုးရက ရွေးချယ်ခန့်အပ် တာဝန်ပေးအပ်ရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို ရှေးရှုသော၊ ဖက်ဒရယ်ကို ရည်ရွယ်သော တောင်သူလယ်သမား အဖွဲ့အစည်းများကို လေးစားတန်ဖိုးထား အသိအမှတ်ပြုသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဧကန်ပေါ်ထွန်းလာမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒလမ်းညွှန်မှုအရ အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုကောင်စီ၊ ကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းပြီး လူတန်းစားအလွှာအသီးသီးပါဝင်သည့် ၎င်းဖွဲ့စည်းပုံအတိုင်း လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့ အဆင့်ဆင့်အား ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းရေး တိကျသော ညွှန်ကြားချက်များ ထုတ်ပြန်ပေးရန် လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။

ကျေးရွာများ၌ ဖြစ်ပွားနေသော လယ်ယာမြေအငြင်းပွားမှုကို ဖြေရှင်းနေသည့် တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ရပ်ကျေးလယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲမှုအဆင့်ဆင့်၌ တောင်သူလယ်သမား ကိုယ်စားလှယ်များ၊ လယ်ယာမြေဥပဒေကျွမ်းကျင်သူ ပြင်ပပညာရှင်များ၊ ရပ်မိရပ်ဖများ မပါဝင်သောကြောင့် တရားမျှတသော ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုဟူ၍ ပြည်သူလူထုက ယုံကြည်ခြင်း လုံးဝမရှိသော အခြေအနေတစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်နေသည်မှာ

ကာလကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ ပြည်သူ့လွှတ်တော်၌ ၂၀၁၂ ခုနှစ် လယ်ယာမြေဥပဒေအား ပြင်ဆင်ရန် ရောက်ရှိနေပါသည်။ ၎င်း ဥပဒေ၌ လယ်စီအဖွဲ့များကို လိုအပ်လျှင်လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်း နိုင်ကြောင်း ခွင့်ပြုထားပြီးဖြစ်သည်။ အမှန်တကယ်အားဖြင့် လယ်ယာမြေ ဥပဒေ ပြင်ဆင်ပြီးစီးရန် စောင့်ဆိုင်းနေမည့်အစား အမျိုးသားမြေအသုံး ချမှုမူဝါဒ အပိုဒ် ၁၀(ခ)အရ အမျိုးသား မြေအသုံးချမှု ကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းရာတွင် အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများနှင့် တောင်သူလယ်သမား ကိုယ်စား လှယ်များ၊ လယ်ယာမြေဥပဒေကျွမ်းကျင်သူ ပြင်ပပညာရှင်များ၊ ရပ်မိရပ်ဖ များ၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုခေါင်းဆောင်များ၊ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ် များ၊ ပုဂ္ဂလိကကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်ဟု ဆိုထားသဖြင့် မူဝါဒ ၏ လမ်းညွှန်မှုကိုလိုက်နာ၍ လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့များကို အမိန့် ညွှန်ကြားချက် ထုတ်ပြန်ကာ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းနိုင်ပါသည်။

ထိုသို့သာမက မြေပြင်တွင် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည့် သိမ်းဆည်းခံ လယ်ယာမြေပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရာ၌ ဖြေရှင်းခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများသည်လည်း တည်ဆဲလယ်ယာမြေဥပဒေများနှင့် ဆန့်ကျင် နေသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများလည်းရှိပါသည်။ သိမ်းဆည်းမြေ ပြန်လည် ပေးအပ်ခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၌ မြေသိမ်းဆည်းသည့် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနအား ဗဟိုမြေစစ်ကော်မတီက မြေ ပြန်လည်စွန့်လွှတ်ရန် ရှိမရှိ မေးမြန်းနေရသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းသည် လက်ရှိတည်ဆဲဥပဒေကို ဆန့် ကျင်နေသည့်အပြင် သိမ်းဆည်းမြေများကို မူလတောင်သူများ လက်ဝယ် သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခြင်း မရှိအောင် ဟန့်တားနေသော အဓိကအချက် ဖြစ်နေပါသည်။ တည်ဆဲ ၂၀၁၂ခုနှစ် လယ်ယာမြေဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၁၊ ၃၂၌ လယ်ယာမြေများကို သိမ်းယူပြီး စီမံကိန်း ဆက်လက်မဆောင်ရွက်လျှင် ဗဟို လယ်စီက ၎င်းလယ်ယာမြေများကို ပြန်လည်သိမ်းယူပြီး၊ မူလပိုင်ရှင် အဖွဲ့အစည်းကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည် ဆိုထားပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ စီမံ ကိန်းပျက်၍ လယ်ယာမြေများကို ပြန်သိမ်းပိုင်ခွင့်အာဏာ၊ မြေများကို မူလတောင်သူသို့ ပြန်ပေးပိုင်ခွင့်အာဏာကို ဥပဒေက အပ်နှင်းထားသည် မှာ ဗဟိုလယ်စီ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာသာဖြစ်ပါသည်။ မြေသိမ်း ပြည် ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနအား ဗဟိုမြေစစ်ကော်မတီက မြေပြန်လည်စွန့်လွှတ်

ရန် ရှိမရှိ မေးမြန်းနေခြင်းသည် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းက ဥပဒေကို ကျော် လွန်နေခြင်းဖြစ်၍ ၎င်းလုပ်ထုံးလုပ်နည်းကို အမြန်ပယ်ဖျက်မှသာ သိမ်း ဆည်းခံ လယ်ယာမြေပြဿနာသည် ဖြေရှင်း၍အောင်မြင်ရန် နီးစပ်လာ နိုင်ပါသည်။

တပ်မတော်မှ သိမ်းဆည်းထားသော လယ်ယာမြေပြဿနာများ ပြေလည်စေရန် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအနေဖြင့် တပ်မတော်အကြီးအကဲ များနှင့် ညှိနှိုင်းအဖြေရှာ ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့သော် လည်း ဤအပိုင်းသည် အခက်ခဲဆုံးအပိုင်းဖြစ်သည်။ သိမ်းဆည်းခံ လယ် ယာမြေပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်၍ အခြားသိမ်းဆည်းခံ လယ်ယာမြေ ပြဿနာများသည် အထိုက်အလျောက် ပြေလည်လာနေသော်လည်း တပ် သိမ်းမြေကိစ္စသည် ပြေလည်မှု မရှိသေးပါ။ တပ်မတော်ဘက်မှ မြေများ ပြန်လည်စွန့်လွှတ်ရန် ငြင်းဆိုသော်လည်း နစ်နာကြေး၊ လျော်ကြေးပေးရန် အတွက်မူကား ဥပဒေနှင့်အညီ ပေးလျော်ပြီးဖြစ်သည်ဟု အကြောင်းပြ လျက်ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့ အကြောင်းပြနေသော ဥပဒေမှာ ၁၉၅၃ခုနှစ်၊ လယ်ယာမြေနိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေး အက်ဥပဒေဖြစ်ပြီး၊ တောင်သူလယ် သမားများအား ပေးလျော်သောနှုန်းထားမှာ မြေခွန်တော်၏ (၁၂)ဆ၊ တစ် ဧကလျှင် (၃၆)ကျပ်ခန့်ကို ပေးလျော်ထားပြီးဖြစ်သည်ဟု ဆိုနေရာ၊ ၎င်း လျော်ကြေးနှုန်းထားသည်မှာလည်း လူမှုရေးတရားမျှတမှု လုံးဝမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ၎င်း(၃၆)ကျပ်ကိုပင် တောင်သူလယ်သမားများက ရရှိခဲ့ ခြင်းမရှိဟု ဆိုနေကြပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ တပ်သိမ်းမြေကိစ္စ ပြေလည်မှုရ ရှိလာရန်၊ နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်၊ သမ္မတတို့သည် တပ်မတော် အကြီးအကဲများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး ဖြေရှင်းပေးရန် လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သိမ်းဆည်းခံ လယ်ယာမြေပြဿနာအား မြေ၊စစ် ကော်မတီ အဆင့်ဆင့်ဖွဲ့စည်း၍ ဖြေရှင်းရာ၌ နှေးကွေးနေသော ဖြေရှင်း မှုများ မြန်ဆန်သွက်လက်လာစေရန် ဗဟိုမြေစစ်ကော်မတီက ချမှတ်ထား သော မူဝါဒ၊ လုပ်ငန်းစဉ်၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပြင်ဆင်နိုင်ရေး ဗဟိုမြေ စစ်ကော်မတီက ကြီးမှူးကျင်းပသော တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်ကော်မတီ ဝင်များ ပါဝင်သည့် အမျိုးသားအဆင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲကြီးတစ်ခု ပြုလုပ် ရန် လိုအပ်လျက်ရှိနေပေသည်။

ထို့အပြင် အဆောတလျင် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်းကိစ္စသည်လည်း ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်မိပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြေသိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေသည် အဆောတလျင် ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းမှု မပြုသင့်သော ဥပဒေတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတော်စီမံကိန်းများ၊ သဘာဝကပ်ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ခြင်း၊ စစ်မက်ဖြစ်ပွားခြင်းကဲ့သို့သော ကိစ္စရပ်များ၌ မြေသိမ်းယူရန် လိုကောင်းလိုမည်ဖြစ်သော်လည်း စီးပွားရေးကိစ္စရပ်များအတွက်မူ မြေသိမ်းယူရန် မလိုအပ်၍ ဥပဒေတွင်ထည့်သွင်းရန် မလိုအပ်ဟု အခိုင်အမာ ယူဆပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဥပဒေ၌ စီးပွားရေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြုလုပ်သောအခါ မြေကိုသိမ်းယူရန်ဟူ၍ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိပဲ နိုင်ငံတော်ထံမှဖြစ်စေ၊ ပုဂ္ဂလိကထံမှဖြစ်စေ၊ မြေငှားရမ်း အသုံးပြုရန်သာ ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ပြည်သူလူထု နစ်နာမှုမရှိစေရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေအချင်းချင်း သဟဇာတဖြစ်စေရန် အတွက်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးကိစ္စရပ်များအတွက် မြေကို အသုံးပြုမည်ဆိုလျှင် မည်သူက ဆောင်ရွက်သည်ဖြစ်စေ၊ မြေသိမ်းယူရန် မလိုအပ်ကြောင်း၊ ငှားရမ်း၍လည်းကောင်း၊ အကျိုးတူနည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ဟူ၍သာ ပြဋ္ဌာန်းသင့်ပါသည်။

၂၀၁၇ခုနှစ် မြေသိမ်းဥပဒေ၊ ပုဒ်မ (၆၀)၌ လယ်ယာမြေများကို သိမ်းယူခဲ့ပြီး စီမံကိန်းမဆောင်ရွက်တော့သောအခါ အဆိုပါမြေများကို သိမ်းယူခဲ့သည့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံသို့ အစိုးရ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရှိသောမြေ (State Land)အဖြစ် အပ်နှံရန် ရေးဆွဲထားသည်မှာ ၂၀၁၂ခုနှစ် လယ်ယာမြေဥပဒေကို အတိအလင်း ဆန့်ကျင်နေလျက်ရှိပါသည်။ လယ်ယာမြေမဟုတ်သည့် အခြားမြေများကို သိမ်းယူခဲ့ပြီး စီမံကိန်း မဆောင်ရွက်တော့သောအခါ ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံသို့ အစိုးရ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရှိသောမြေ (State Land)အဖြစ် အပ်နှံရမည် ဖြစ်သော်လည်း လယ်ယာမြေဆိုလျှင် အစိုးရစီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်ရှိသော မြေ (State Land)အဖြစ် သီးသန့်အပ်နှံနေရန် မလိုအပ်ဘဲ ဗဟိုလယ်စီကသာလျှင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်

သည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းမှသာ ဥပဒေချင်း သဟဇာတဖြစ်၍ သဘာဝကျကာ တောင်သူလယ်သမားများ နစ်နာနိုင်သည့် အန္တရာယ်မှ ကင်းဝေးနိုင်ပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် ညွှန်ကြားချက် (Community Forestry Instructions-CFI)၌ ဒေသခံ ပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော လျှောက်ထားခြင်းကို ခွင့်ပြုချက်ချထားပေးရာတွင် မြို့နယ်သစ်တော ဦးစီးမှူးမှတစ်ဆင့် ခရိုင်သစ်တောဦးစီးမှူးက လုပ်ပိုင်ခွင့်ချထားပေးနိုင်သည် ဟူသော ညွှန်ကြားချက်ကို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းအား လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာပေးအပ်ထားသည်မှာ မသင့်တော်ဘဲ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော (CF)ကို နှစ်(၃၀) လုပ်ပိုင်ခွင့်ချထားပေးခြင်းမှ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ကော်မတီအဆင့်ဆင့်အား လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲပြောင်းပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

သို့မှသာ ဒီမိုကရေစီစနစ်လည်းကျနကာ အမှားနည်းနိုင်သမျှ နည်းသည့် အခြေအနေမျိုးကို ရရှိနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောညွှန်ကြားချက် (CFI)၌ ချို့တဲ့နေသည့် အဓိက အချက်တစ်ချက်မှာ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောများထူထောင်ရန် အတွက် ဘတ်ဂျက်သုံးစွဲမှုကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရက မည်သည့်နေရာ၌ မည်မျှသုံးစွဲရမည်။ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်အစိုးရများက မည်သည့်နေရာတွင် မည်မျှသုံးစွဲရမည်ဟူသည့် ညွှန်ကြားချက် မပါဝင်သောကြောင့် လက်တွေ့မကျသော ညွှန်ကြားချက်တစ်ရပ် ဖြစ်လျက်ရှိနေပါသည်။ ကျေးလက်များက သစ်တောများကို အမှန်တကယ် ပိုင်ဆိုင်လာစေရန်၊ သစ်တောများကို အမှန်တကယ် ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်မှာ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောညွှန်ကြားချက် (CFI)ကို ပြင်ဆင်ပေးမှသာလျှင် အောင်မြင်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

သစ်တောကြီးပိုင်းအတွင်း အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ရောက်ရှိနေသော လယ်ယာမြေများကို တောင်သူလယ်သမားတစ်ဦးချင်း ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ရရှိရန် (သို့မဟုတ်) တစ်ဦးချင်းနာမည်ပေါက်ဖြင့် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခွင့်ရရှိရန်မှာ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောညွှန်ကြားချက် (CFI)

၏ ပုံစံ(ခ) နောက်ဆက်တွဲ၌ အသုံးပြုသူများ အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးချင်းအလိုက် မြေနေရာခွဲခြားခြင်းပြု မြေပုံ (လိုအပ်ပါက)နှင့် အသုံးပြုသူများ အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးချင်းအလိုက် မြေနေရာခွဲဝေပေးခြင်းစာရင်း (လိုအပ်ပါက)ဟု ဖော်ပြထားရာ တစ်နည်းတစ်လမ်းအားဖြင့် တောင်သူတစ်ဦးချင်း၏ လယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်မှုကို အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်ငြားလည်း လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုလက်မှတ် ပုံစံ(၇)ကဲ့သို့ လက်မှတ်တစ်ခုခုကို တီထွင်၍ သစ်တောဦးစီးဌာနက တောင်သူလယ်သမားများကို ထုတ်ပေးနိုင်သော ဥပဒေတစ်ခုခု သစ်တောဥပဒေ၌ ပြဋ္ဌာန်းပေးလျှင် တောင်သူလယ်သမားများအတွက် ပို၍အဆင်ပြေပါမည်။ ပုံစံ(၇)ကဲ့သို့ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ခွင့်လက်မှတ် တစ်ခုခုရှိလျှင် ပိုင်ဆိုင်မှုမှာ ပို၍ခိုင်မာလာမည်။ စိုက်ပျိုးစရိတ်ချေးငွေ အလွယ်တကူ ချေးယူ၍ရခြင်းကဲ့သို့သော ကိစ္စများအဆင်ပြေလာမည်ဖြစ်သည်။ စည်းကမ်းချက်များကား ပုံစံ(၇)နှင့်တူမည်မဟုတ်ပေ။ လယ်ယာမြေကို တိုးချဲ့ခြင်း မပြုရ။ သစ်ပင်မခုတ်ရမည့်အပြင် နှစ်ရှည်သစ်ပင်များကို တစ်ဧကလျှင် အပင်ရေမည်မျှ စိုက်ပျိုးပေးရမည်ဟူသော စည်းကမ်းချက်များကို သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြေရှင်းခြင်းအားဖြင့် သစ်တောနှင့် တောင်သူလယ်သမားများအကြား ဖြစ်ပွားနေသော သိမ်းဆည်းခံလယ်ယာမြေပြဿနာသည် ပြေလည်မှုရရှိလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သစ်တောတွင်းရှိ လယ်ယာမြေများကို ယခုကဲ့သို့ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ခွင့် လက်မှတ်တစ်ခုခုဖြင့် အသိအမှတ်ပြုဆောင်ရွက် ပေးပါရန် တင်ပြလိုက်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ရှိနေသော ကျေးလက်နေမြေယာမဲ့များကို မြေလွတ်မြေလပ်မြေရိုင်းများကို စနစ်တကျဖော်ထုတ်၍ နိုင်ငံတော်စီမံကိန်းချမှတ်ကာ မြေယာမဲ့များ ပပျောက်သွားစေရန် မြေလွတ်၊ မြေလပ်၊ မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲရေး ဗဟိုကော်မတီမှ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ပေးရန်လည်း အထူးလိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။

နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖဆပလခေတ်၌ မြေယာကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာတွင် တောင်သူလယ်သမား ကိုယ်စားလှယ်များကို ထည့်သွင်း ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။ ယခုမျက်မှောက်ခေတ် နိုင်ငံတကာ တွင်လည်း မြေယာကော်မတီများကို တောင်သူလယ်သမား ခေါင်းဆောင် များ သက်သက်ဖြင့်ပင် ရပ်၊ကျေး အဆင့်များ၌ ဖွဲ့စည်းထားသည်ကို တွေ့ရှိ ရပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ မြေယာကော်မတီများအား ဖွဲ့စည်းရာတွင် တိုင်း ရင်းသားလူမျိုးစုခေါင်းဆောင်များ၊ တောင်သူလယ်သမားခေါင်းဆောင် များကို ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းခြင်းအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ကို ဖော်ဆောင်နိုင်မည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရှေးရှုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ တရားမျှတမှု ဖော်ဆောင်ရန် ပို၍နီးစပ်မှုရှိသောကြောင့် လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့အဆင့်ဆင့် (လယ်၊စီ)များနှင့် မြေလွတ်၊မြေလပ်၊ မြေရိုင်းစီမံ ခန့်ခွဲရေး ကော်မတီအဆင့်ဆင့်ကို ယခုတင်ပြသကဲ့သို့ အလွှာပေါင်းစုံ ပါဝင်သော ဖွဲ့စည်းပုံဖြင့် ဖွဲ့စည်းရန် တင်ပြအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ ချသော၊ လူထုဗဟိုပြုမှုရှိသော၊ အဓိကအကျိုးသက်ဆိုင်သူ တောင်သူလယ် သမားများနှင့် တိုင်းရင်းသားများသည် ပိုမိုပါဝင်ခွင့်ရရှိသော အခြေအနေ တစ်ရပ်ကို ပေါ်ပေါက်လာရန် တာရှည်ခံသည့် အခြေအနေတစ်ရပ်သို့ ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်ပါသည်။ အမှန်တကယ် တောင်သူလယ်သမားကိုယ်စား လှယ်များနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု ကိုယ်စားလှယ်များသည် ပါဝင်ခွင့်၊ ဆုံးဖြတ်ခွင့်၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခွင့်များ တင်းပြည့်ကျပ် ပြည့် မှန်မှန်ကန်ကန် ရရှိလာပြီဆိုပါလျှင် ရည်မှန်းထားသော ငြိမ်းချမ်း သည့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုကြီး အောင်မြင်စွာ မွေးဖွားတည် ဆောက်နိုင်ရန် အထောက်အကူဖြစ်ပါကြောင်း လေးစားစွာ တင်ပြလိုက် ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- MOECAAF, Land Core Group & Transnational Institute. 2015. "Land Law & Policy Refrom- Supporting Customary Communal Tenure of Rotational and Fallow (Taungya)." Discussion note, Nay Pyi Taw.
- Republic of the Union of Myanmar . 2016. "Central Reinvestigation Committee for Confiscated Farmlands and Other lands ." *Notification* . Nay Pyi Taw: Union Government, June 10 .
- Republic of the Union of Myanmar. 2018. "Central Reinvestigation Committee for Confiscated Farmlands and Other Land: Policy and Procedure amendment." *Notification*. Nay Pyi Taw: Myanmar Government, March 21.
- The Asia Foundation. 2018. *Fiscal Federalism in Myanmar (Training Modules)*. Yangon: The Asia Foundatoin.
- The Republic of Union of Myanmar. 2016. "National Land Use Policy." *Policy*. Nay Pyi Taw: Myanmar Government, January.
- . 2017. "Statement of Central Reinvestigation Committee for Consficated Farmlands and Other Lands." *Statement*. Nay Pyi Taw: Myanmar Government, December 5.

This page left intentionally blank

Vision

Becoming a leading economic research organization to strengthen economic development in Myanmar.

About

Inya Economics is a research organization, founded in 2017. It is designed for economic policy discussion and economics research/analysis which are envisioned to the economic interest group.

Who we are

Inya Economics is constituted by economic researchers from the Yangon University of Economics.

Our objectives

Inya Economics aims to support policy consideration and evidence-based research to policymakers, government organizations, non-government organizations and private sectors.

What we do

We have two components; academic unit and business unit. Academic Unit produces academic research papers such as Inya Economic Journal, policy research, survey research, economic briefing, commentary, and working papers. Moreover, Inya Economics majorly emphasizes on following areas of research;

- a) Macroeconomics
- b) Public Finance

c) Economic Development

d) Public and Private Financing of Infrastructure

Description of Academic Products

A) Inya Economic Journal

Inya Economic Journal (IEJ) is opened to researchers who are interested in the field of Economics to write research articles creatively and is published biannually in June and December, in order to support the policy makers and academic society. The journal is covered by fiscal and monetary policy, economic governance, economic development, public policy and public finance.

B) Policy Research

Inya Economics always monitors ongoing policy agendas and proposes the policy recommendation by policy research which is relevant with public and economic policy. It is published occasionally and conditionally.

C) Survey Research

Survey research is aimed to conduct primary research to support policy making and considerations. Furthermore, the research is to understand the root causes of social and economic problems. It is occasionally issued.

D) Economic Briefing

Economic Briefing is economic-related issues concerning with major updated information. It is aimed to support for the economic interested group community, then to policy makers.

E) Commentary

Inya Economics is responsible to produce the commentary on the economic-related actions by the state actors.

F) Working Paper

Inya Economics tries to seek potential theme of working papers and it is able to support the economic community.

Business Unit operates demand-led research projects and programs from government and non-government organization as well as private sectors. The research projects run supported by local and international donors. In the research programs, Inya Economics emphasizes and implements research-related activities on small and medium enterprise sector.

We offer research-related consultancy services;

- (1) The Market assessment and evaluation
- (2) Research design
- (3) Questionnaires development
- (4) Data collection and Data Entry
- (5) Data organizing and analysis
- (6) Report writing
- (7) Data Assistance
- (8) M & E Consultancy

Inya Economics' Core Team

- 1) Pyai Nyein Kyaw, Chief Research Officer
- 2) Si Thu Kyaw, Chief Editor of IEJ
- 3) Thurein Lwin, Senior Researcher
- 4) Sann Linn Aung, Research Associate
- 5) Ye Min Aung, Researcher
- 6) Saw Lalbwel Htoo, Researcher
- 7) Than Tun Soe, Researcher

Inya Economics' Contributors

- 1) Aung Kyaw Kyaw
- 2) Hnin Wutt Yee
- 3) William Ford
- 4) Yi Yi Win

More information:

www.inyaeconomics.org

www.facebook.com/inyaeconomics

inyaeconomics@gmail.com,

inyaeconomicjournal@gmail.com

www.twitter.com/inyaeconomics

+95 9 42 010 7454

ဘောဂဗေဒကို လေ့လာနေသော မြန်မာလူငယ်များ၏ ကြိုးစားအားထုတ်မှု၊ ဒုတိယ ခြေလှမ်းဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်ပြိုင်စီးပွားရေး အခြေအနေများကို အများအားဖြင့် မြန်မာ့ စီးပွားရေးပြဿနာများ အပေါ်မူတည်၍ တင်ပြထားပါသည်။ အချို့ဆောင်းပါးများမှာ လိုအပ်ချက် အနည်းငယ်မျှရှိသော်လည်း ယခုထုတ်ဝေမှုမှာ ယခင်စတင် ထုတ်ဝေမှုထက် စာလျှင် တိုးတက်မှုရှိလာကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

နောက်ကာလ လာမည့် ထုတ်ဝေမှုများတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော တင်ပြချက်များကို တွေ့ရမည်ဖြစ်ကြောင်း အခိုင်အမာယုံကြည်မိပါသည်။

ပါမောက္ခ သန်းအောင်ရင်

တာဝန်ခံ ပါမောက္ခချုပ်(ငြိမ်း)

မုံရွာစီးပွားရေးတက္ကသိုလ်